

ขันติวิริยา
ธรรมาวุธสรณ

พระราชวุฒาจารย์ (สวัสดี ขันติวิริโย)
เพชรน้ำเอกแห่งป่าปูลิขิตไพรธรรมารณ

ผู้เขียน ขันดี วิริยา ธรรมานุสรณ์
ขอขอบคุณ คุณพี่ สุวิมล ธรรมานุสรณ์
และผู้ช่วยผู้พิมพ์ คุณพี่ สุวิมล ธรรมานุสรณ์
ทุกท่านที่ช่วยกันพิมพ์และจัดพิมพ์
หนังสือเล่มนี้ให้เป็นที่ระลึก

ขันดี วิริยา ธรรมานุสรณ์

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961200014

1261

อค
พ382ข
2557

ขันดี วิริยา ธรรมานุสรณ์ : พระราช
วุฒาจารย์ (สวัสดี ขันดีวิริโย)
เพชรน้ำเอกแห่งป่าปูนวัดโพธิ์
สมภรณ์.

พิธีถวายเพลิงพระราชทาน
พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระราชวุฒาจารย์
(สวัสต์ ขนฺติวิริโย (วุฒิสถ))

ณ เมรุ (พิเศษ) วัดโพธิสมภรณ์ พระอารามหลวง
ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(แบบ ค.)

พมาฮาน์ฮังที่ ๑๑๑๙๗๔

สำนักพระราชวัง

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระราชทานเพลิงศพ พระราชคุณิจารย์ (สวัสดิ์ ขนศิริวิโย) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี และผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ ณ เมรุชั่วคราววัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

วันเสาร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

ของพ่อ/แม่/ภรรยา

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระราชคุณิจารย์ (สวัสดิ์ ขนศิริวิโย)
	เพื่อทราบ
	ติดต่อขอวันหีบเพลิงพระราชทานที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
	ไปปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามวันสั่งอภัยให้จาลเหนือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

1/16/57 รัชกาลที่ ๙

ผู้รับสั่ง

1/1

#42129

วันที่ 17, 7.พ., 58

เลขที่ 1261

๐๗

เลขหมู่ W382.๗

๒๕๕๗

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทาน
เพ็ลียงศพ พระราชวุฒาจารย์ (สวัสดี ขนุดิวิริโย) ซึ่งนับเป็น
พระมหากรุณาธิคุณเป็นเกียรติอันสูงสุดแก่ผู้วายชนม์ และวงศ์
ตระกูล อย่างหาที่สุดมิได้

หากความทราบโดยญาณวิถีถึงดวงวิญญาณของ พระราชวุฒาจารย์
(สวัสดี ขนุดิวิริโย) ได้ด้วยประการใดในสัมปรายภพ คงจะมีความ
ปลาบปลื้มซาบซึ้งเป็นล้นพ้นในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้รับ
พระราชทานเกียรติอันสูงสุดยิ่งในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

คณะสงฆ์วัดโพธิ์สยามารณ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัด
อุดรธานี ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายพระพรด้วยความ
สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูนไว้
เป็นสรพสิริมงคลแก่คณะสงฆ์วัดโพธิ์สยามารณ และวงศ์ตระกูลของ
ผู้วายชนม์ตลอดไป

ขอถวายพระพร
คณะสงฆ์วัดโพธิ์สยามารณ พระอารามหลวง

กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ
พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนฺติวิริโย)

อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)

และอดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์

ณ เมรุชั่วคราว วัดโพธิสมภรณ์ ตำบลหมากแข้ง

อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย

เวลา ๑๔.๐๐ น. เคลื่อนศพสู่เมรุชั่วคราววัดโพธิสมภรณ์

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระสงฆ์ ๔ รูป สวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ แรม ๒ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธรมณฑ์

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสามเณร
จำนวน ๕๐๐ รูป

เวลา ๑๓.๐๐ น. แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๑๔.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐๐ รูป มาติกาบั้งสุกุล

พระสงฆ์ ๑๐ รูป พิจารณาผ้าบังสุกุล

เวลา ๑๖.๐๐ น. ประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพ

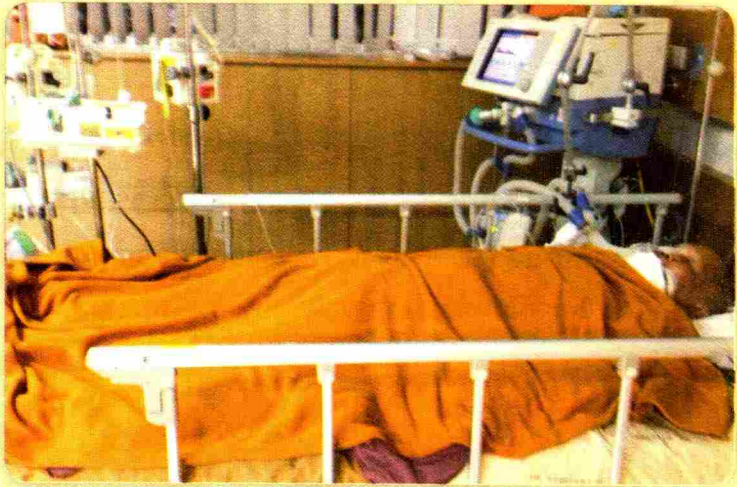
วันอาทิตย์ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ แรม ๓ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย

เวลา ๐๗.๐๐ น. พิธีสามหอบในการเก็บอัฐิ

พระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญพระพุทธรมณฑ์ฉลองอัฐิ

ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระภิกษุสงฆ์ทั้งหมด

- เป็นเสร็จพิธี -

ละสังขาร วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
เวลา ๑๐.๓๒ น. ณ โรงพยาบาลศรีนครินทร์

วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
เวลา ๑๐.๐๐ น. การวะอัญเชิญสรีระสังขารกลับวัดโพธิสมภรณ์

เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ร่วมกับมูลนิธิคุณวีโรกุลสงเคราะห์ (มูลนิธิในเจ้าคุณอุตร)
นำสรีระสังขารกลับ

สรีระสังขารถึงวัดโพธิสมภารณ์

พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภริโต ประธานสงฆ์

พระราชวรालังการ (ช) นักกล่าวคำคารวะ

พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต เจ้าอาวาสวัดถ้ำกลองเพล
นำคณะสงฆ์ถวายน้ำสรง

พระราชวรालังการ เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต) ถวายน้ำสรง

พระอาจารย์อินทร์ถวาย สนตุสสโก เจ้าอาวาสวัดปานาคำน้อย ถวายน้ำสรง

พระอาจารย์จันทร์เรียน คุณวโร เจ้าอาวาสวัดถ้ำสหาย ถวายน้ำสรง

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ดร.มณเฑียร เปสึ
ผู้แทนคณะแพทย์ผู้ดูแล ถวายน้ำสรง

ศรัทธาสาธุชนหลั่งไหล ถวายน้ำสรง ตลอดวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๑๘.๐๐ น. พระราชวราลังการ (ธ) ถวายน้ำสรงสุดท้าย

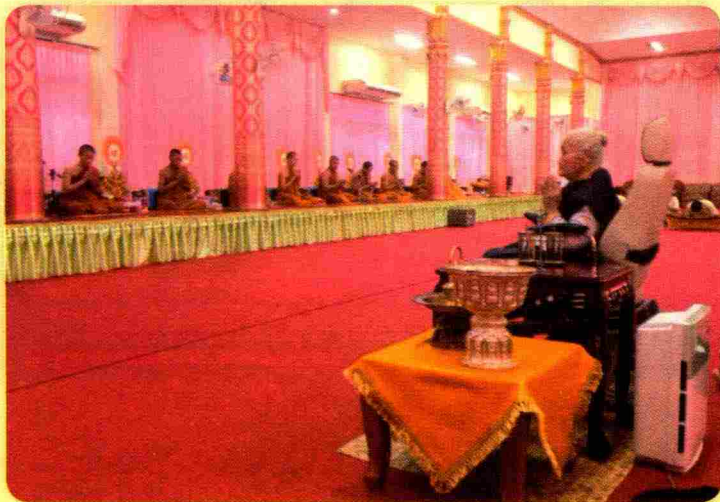
พระราชวราลังการ (ธ) นำบรรจุสรีระสังขารลงหีบไม้หอม

พระอาจารย์สาย เขมธมโม วัดป่าพรหมวิหาร กราบคารวะ

พระอาจารย์ประสิทธิ์ ปุณณมากโร วัดป่าหมีใหม่ กราบคารวะ

เจ้าเฮือนวิเชียรศักดิ์ ณ จำปาศักดิ์ (กัลยาณมิตรของหลวงพ่อ)
กราบคารวะสร้ระสังขาร และถวายทักษิณานุประทาน

“ใครที่ยังไม่เคยเห็นเจ้าคุณอุดร
นั้นนั่งอยู่ถัดกับเจ้าคุณ... นี่ล่ะที่ให้เรา
ไม่เคยดูใครนะ ไม่เคยได้ยินดูใครเลย
เรียกว่าเลิศทางไม่ดู”

(หลวงตามหาบัวกล่าวถึงท่านเจ้าคุณอุดร)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์
พระอุดรคณาจารย์ เป็นที่พระราชวุฒาจารย์ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

ให้ตราสลัก อนุทวีป หรือ โท สักขั้วการงาน
 ในส่วนนวกกรรม เมกษะให้ได้ก็ สัมคระให้ไว้
 กำแทนเป็นคู่หลักคู่โตย ทยไป จึงให้เจอเป็น
 ทระศุสมุท ขอเซอชโยปุระ ทระพุทธ ศัสสหา เป็นการ
 สั้งสอนร่วบวปอกรณ ในทระจามโกยสัมคระ
 รงเทียวสุสวลลิต ในทระพุทธ ศัสสหา เกอช
 เพรวันที่ ๓ มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๕๐

Handwritten signature or mark

องค์การศึกษา

โดยที่บรรดาผู้ใดได้ทำการสอนหรือปฏิบัติธรรม
 ในบางเวลา องค์การศึกษามีหน้าที่อันเป็นการศึกษาของคณะสงฆ์
 โดยที่เห็นว่า...
 มีคุณสมบัติ...
 จึงสั่งให้...
 เป็นกรรมการตรวจปฏิบัติธรรมในบางเวลา
 จะรับภาระตรวจพระภิกษุสามเณรที่ได้นำเงินค่าวัด
 โดยที่ธรรม...
 มีคุณสมบัติ...
 ได้ไว้ ณ วันที่...
 ๑๓-๖-๕๕

 ๑๓-๖-๕๕
 ๑๓-๖-๕๕

ที่ ๒๓๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๓๕
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ข้ารับสนองพระบรมราชโองการ ๑๘ แห่งราชบัณฑิตยสถาน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ไปทรงศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ ณ ประเทศอินเดีย
เป็นต้นการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้
มีหน้าที่และอำนาจตามสัญญาบัตรที่ ๒๕๓๕
กระทรวงการมหาดไทย ลงวันที่ ๒๕๓๕
โดยสมควรแก่ที่แห่งทุกประการ
จึงมีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ
กระทรวงการมหาดไทย
วันที่ ๒๕๓๕
เจ้าพนักงานพิมพ์ดีด

เจ้าพนักงานพิมพ์ดีด

หนังสือรับเข้าขาดพระอาทิตย์หลวง

ที่ ๒๕๕๕

ข้ารับสนองพระบรมราชโองการ ๑๘ แห่งราชบัณฑิตยสถาน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ไปทรงศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ ณ ประเทศอินเดีย
เป็นต้นการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้
มีหน้าที่และอำนาจตามสัญญาบัตรที่ ๒๕๓๕
กระทรวงการมหาดไทย ลงวันที่ ๒๕๓๕
โดยสมควรแก่ที่แห่งทุกประการ
จึงมีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการ
กระทรวงการมหาดไทย
วันที่ ๒๕๓๕
เจ้าพนักงานพิมพ์ดีด

พ.ศ. ๒๕๓๕

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เจ้าพนักงานพิมพ์ดีด

โรงเรียนพระสังฆาธิการคณะธรรมยุต

วุฒิบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

พระครูอรุณพลากรณ์ (สวัสดิ์ ขวดีวิไล) ฉ.ร.โต

ได้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่โรงเรียนพระสังฆาธิการ คณะธรรมยุต

จบตามหลักสูตร ระดับชั้นเจ้าคณะอำเภอ รุ่นที่ ๑

และจบการวิจัยเรื่องในพระธรรมวินัยตลอดนิตยกาล เกษณ

โพธิ์ ณ วันที่ ๒๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

Handwritten signature

ผู้อำนวยการโรงเรียนพระสังฆาธิการคณะธรรมยุต

แต่งตั้งรองเจ้าคณะจังหวัด

ที่ ๑ / ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๓ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระครูอุบลรัตนคุณาจาณี ฉายา จินฺนาภิวรโณ อายุ ๕๕ พรรษา ๓๖
จิตขันธ์ น.ธ.เอก วัด อรัญญิกาวาส ตำบล บ้านสิงห์
จังหวัด อุตรดิตถ์ ปัจจุบันมีตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์ เป็นเจ้าคณะอำเภอ
ทำงานแห่งรองเจ้าคณะจังหวัด อุตรดิตถ์

มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดของตน ตามที่เจ้าคณะจังหวัดมีเขตหลาย
ขอผลิกตามเจริญของงานใหญ่และเป็นประโยชน์แก่ส่วน ศักดิ์ถาวรนาน เทอญฯ
แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๙ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระครูอุบลรัตนคุณาจาณี ฉายา จินฺนาภิวรโณ
 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย
 จิตขันธ์ น.ธ.เอก วัด อรัญญิกาวาส ตำบล บ้านสิงห์
 จังหวัด อุตรดิตถ์ ปัจจุบันมีตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์
 เป็นเจ้าคณะอำเภอ
 ทำงานแห่งรองเจ้าคณะจังหวัด อุตรดิตถ์

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๑๙ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

สมเด็จพระสังฆราช

๑๙/๐๔/๒๕๖๔

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

แต่งตั้งที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

ที่ ๗๒ /๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๘ (พ.ศ.๒๕๔๖) แก้ไขเพิ่มเติมกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ.๒๕๔๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งรองอธิการบดีสงฆ์ กรรมการ ออกความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ และตามมติมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓

จึงแต่งตั้งให้ พระสุวคณาจารย์ (สุวิทย์ จิตวิริโย) อายุ ๗๐ พรรษา ๖๐ วิชาฐานะ น.อ.โท วัดโพธิ์สมภารนันทน์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี รองเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)

เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)

ของในความเจริญของงานใหญ่ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ

พ.ศ.นี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓ เป็นต้นไป
แต่งตั้ง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

พระสุวคณาจารย์ เป็นพระภิกษุสงฆ์ที่มีคุณธรรม
ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีความรู้ ความสามารถสูง มี
คุณธรรมสูงส่ง มีพรหมวิหาร ๔ จิตบริสุทธิ์
มีศีลสมาธิวิเวก มีอุปนิสัยดี มีพรหมจรรย์ ๘
ทรงศีลวิเศษ มีพระปัญญาคุณ มีพระคุณอัน
มีค่าสูงส่ง มีพระคุณอันเป็นที่เลื่อมใส
ในพระสงฆ์และสาธุชน จึงมีมติให้แต่งตั้ง
เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)

ที่สมณินิเทศน์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

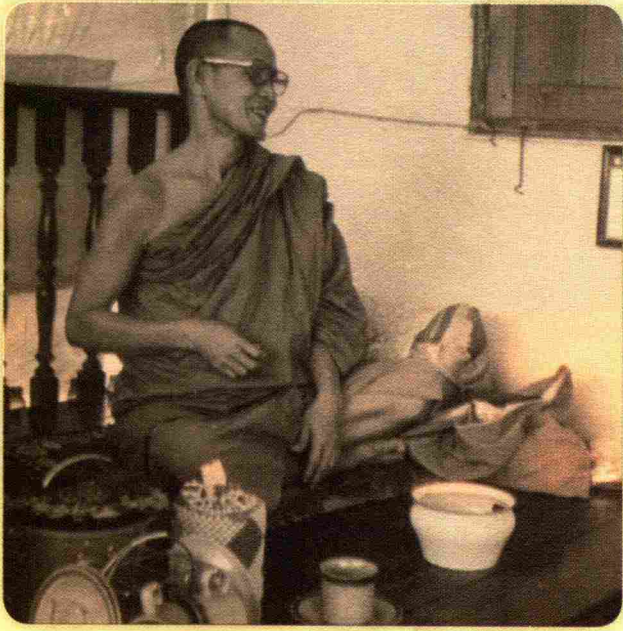

ผู้สั่งแต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัด
พระเทพญาณมหามานพ
เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี

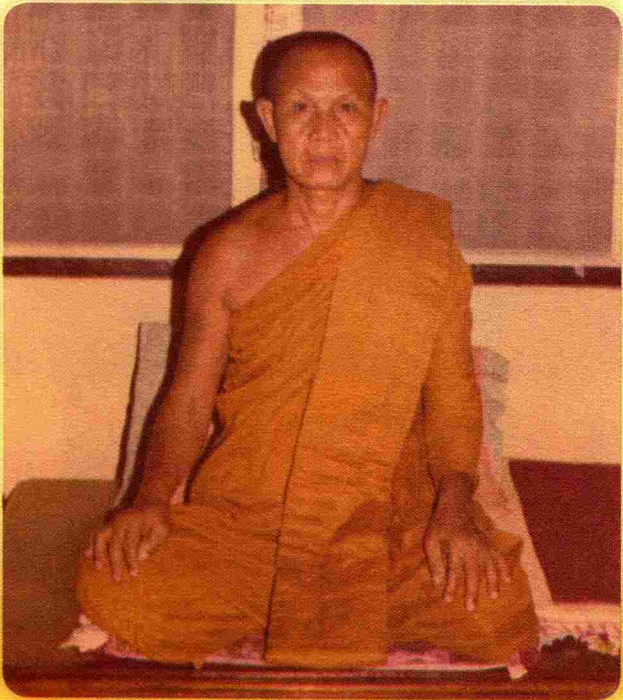
ธรรมานุสรณ์แห่งความทรงจำ

ร่มกาสาวพัสตร์อารามวัดโพธิสมภรณ์

พระครูสมุห์สวัสดิ์ หนตฺตวิริโย

พระครูอุตรคณานุศาสน์

เถรภิษกตามธรรมเนียมอีสาน

พิธีฉลองพัทธยศที่พระอุตรคณาจารย์

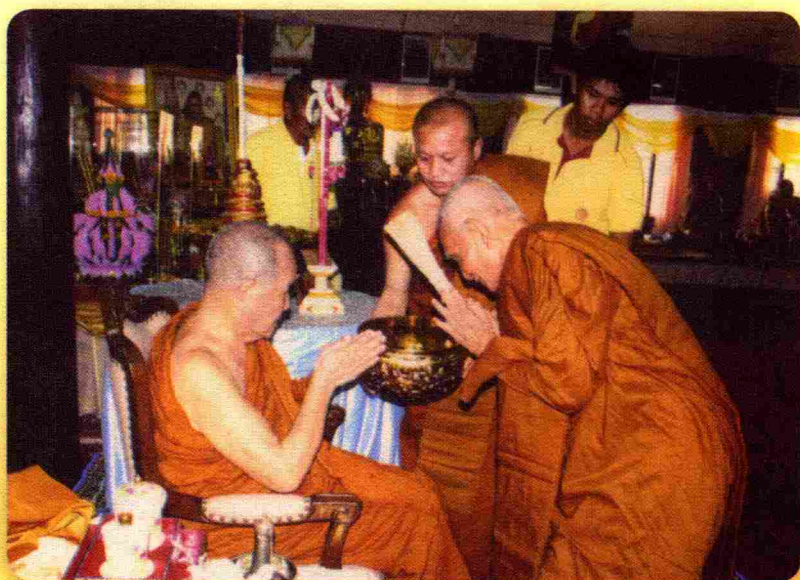

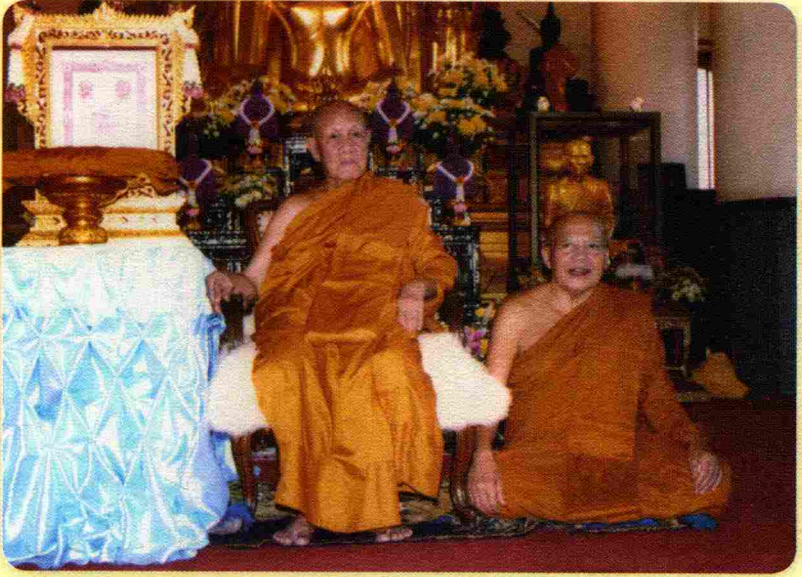
หลวงพ่อกับญาติพี่น้อง

แสดงมูทิตาแด่พระอุดมญาณโมลี

ในพิธีฉลองสมณศักดิ์

พิธีฉลองสมณศักดิ์ที่พระราชวุฒาจารย์

เททองวัดโนนสว่าง

รอเข้ารับพระราชทานพัดยศ

อิริยาบถสนายกับพระราชวราลังการ (๓)

อิริยาบถสนายกับพระราชวราลังการ (๓)

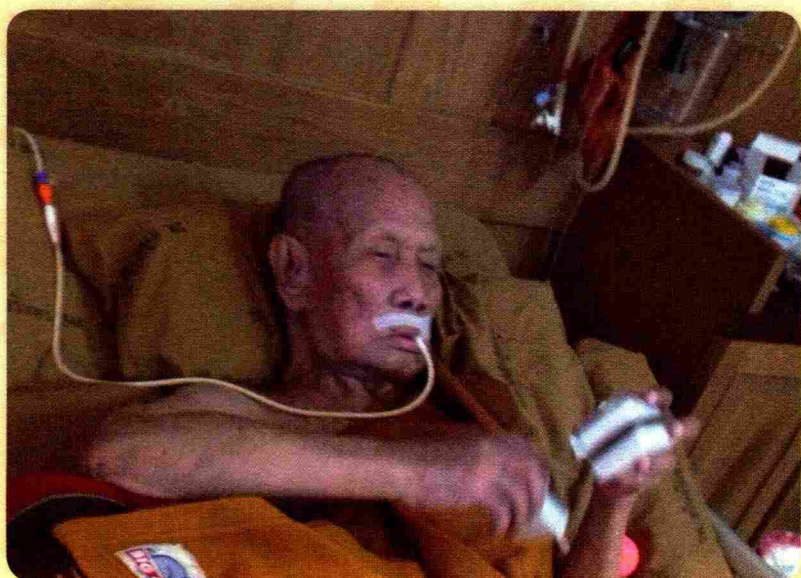
หลวงพ่อบุญไปรักษามะเร็งที่ประเทศจีน

งานทำบุญอายุวัฒนมงคล พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ โรงพยาบาลศรีนครินทร์

เจ้าเหื่อนวิเชียรศักดิ์ กัลยาณมิตรผู้สูงศักดิ์ของหลวงปู่ ร่วมบำเพ็ญกุศล

หลวงพ่อรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันควบคู่แพทย์ทางเลือก

การจกรมภาวณา ควบคู่การฟ่อนคลายอิริยาบถกับพระอุปัฏฐาก

แม่เมตตาจิตอธิษฐานวัดถุมนงคค รุ่่น ๑๒ (สุดท้าย)

เข้ารักษาภาวะติดเชื้อ ณ ห้องผู้ป่วยกึ่งวิกฤต

พระอุปัฏฐากทำกายภาพบำบัดถวายตามคำแนะนำแพทย์

๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ สายตาสูดหายใจที่หลวงพ่อลีเมตารัฐ

บ่ายวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ หลวงพ่อเข้าสู่ภาวะวิกฤต
สภาพอากาศฝนตกกระหน่ำ พี่น้องคำรามตลอดช่วงเวลาน้ำ

๑๙.๐๐ น. โดยประมาณ คณะสงฆ์กราบคารวะหลวงพ่อ

๒๐.๓๒ น. หลวงพ่อละสังขาร ด้วยอาการอันสงบ

๒๑.๐๐ น. เคลื่อนสรีระกลับห้องพิเศษ สรงน้ำปลงผม
รอเช้าวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ กลับสู่วัดโพธิสมภรณ์

พระบรมสารีริกธาตุเก่าแก่
สมบัติคู่บารมีหลวงพ่อ

พระเจ้าสี่กัณฐา พระพุทธรูปคู่บารมี

พระอัฐิธาตุและอัฐิบริหาร

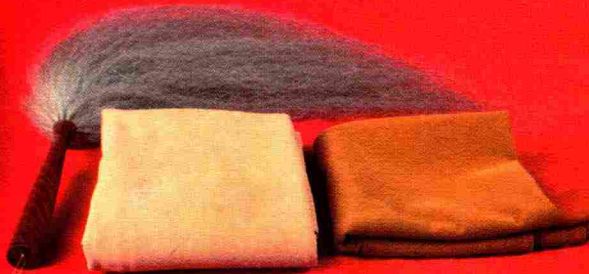

เกศธาตุที่แปรสภาพ

โลหิตธาตุที่แปรสภาพ

วัดมณฑลในพระเดชพระคุณ
ท่านเจ้าคุณพระราชอุฎาจารย์

รุ่น ๑

รุ่น ๒

รุ่น ๓

รุ่น ๔

รุ่น ๕

รุ่น ๖

รุ่น ๗

รุ่น ๘

รุ่น ๘

รุ่น ๙

รุ่น ๑๐

รุ่น ๑๐

รุ่น ๑๑

รุ่น ๑๑

รุ่น ๑๒

รุ่น ๑๒

คำไว้อาลัย

พระเดชพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนติริวิโย) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต) และอดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ พระอารามหลวง เป็นพระเถระที่มีความรู้ความสามารถ สมบูรณ์ด้วยคุณธรรม มีใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม นำเคารพนับถือ ศรัทธา เลื่อมใส แก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างยิ่ง

พระเดชพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ ได้ดำรงอยู่ในเพศพรหมจรรย์ยาวนาน เรียนรู้พระธรรมวินัย ตั้งใจปฏิบัติศึกษา ภารกิจทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย มุ่งมั่นทำงานสำเร็จเรียบร้อยดีงามทุกประการ ผู้ใหญ่ชื่นชม ผู้น้อยเคารพเทิดทูน ได้บำเพ็ญหิตานุหิตประโยชน์ แก่สังคม ประเทศชาติ และพระพุทธศาสนา ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ในขณะที่ดำรงชีพอยู่ พระเดชพระคุณท่านคงคิดเสมอว่า

“ดินจะกลบลกกายวายสังขาร ไฟจะผลาญเผาซากสิ้นสาบสูญ แต่ความดีมีอยู่คู่คำคุณ ช่วยเกื้อกูลแทนซากที่จากไป”

พระเดชพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ ได้ละสังขารจากญาติมิตรศิษยานุศิษย์ผู้เคารพนับถือไปตามกาลเวลา เหลือไว้แต่คุณูปการคุณที่พระเดชพระคุณได้บำเพ็ญเอาไว้เป็นอนุสรณ์

ด้วยอานุภาพแห่งคุณธรรมความดี ที่พระเดชพระคุณได้บำเพ็ญมาตลอดอายุขัย และทักษิณานุประทานที่ศิษยานุศิษย์ผู้เคารพนับถือตั้งใจอุทิศถวาย จงสำเร็จเป็นนิมิตตานุเมตนามัย แต่พระเดชพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ ในสัมปรายภพ สมดังมีโนปนิธานทุกประการ เทอญ

(พระราชวราลังการ)

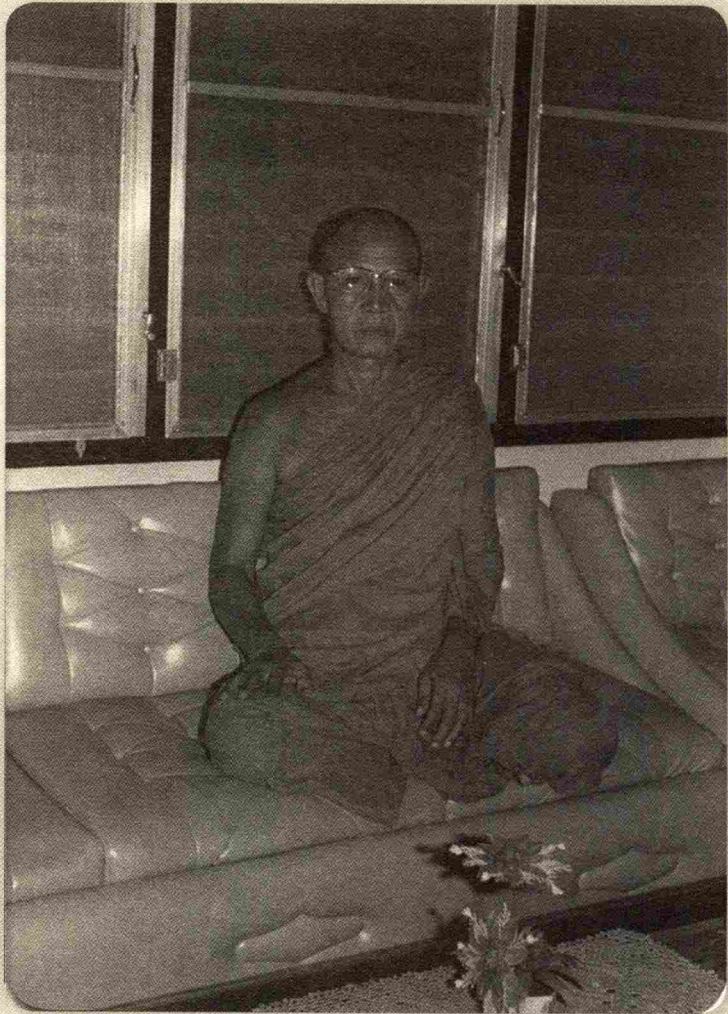
เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ พระอารามหลวง

สารบัญ

ธรรมานุสรณ์ ๑	๔๔
ธรรมานุสรณ์ ๒	๖๒
ธรรมานุสรณ์ ๓	๑๑๗
ธรรมานุสรณ์ ๔	๑๓๗
ธรรมานุสรณ์ ๕	๑๖๖
ธรรมานุสรณ์ ๖	๑๙๙

ธรรมานุสรณ์ ๑

ชีวประวัติพระราชวุฒาจารย์ (สวัสดี ขนตวิริโย)

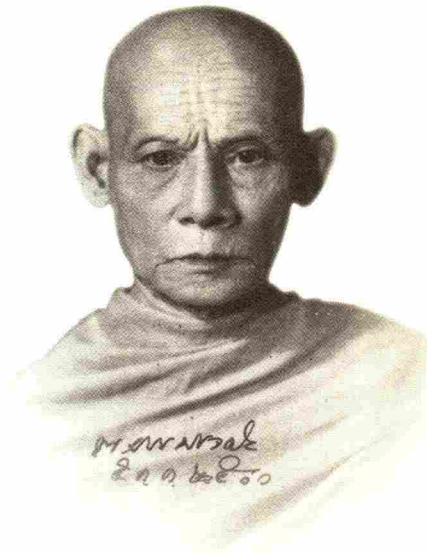
ชาติภูมิ

ชาติภูมิ

พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนดีวิริโย) หรือที่คณะศิษยานุศิษย์ทั่วไปเรียกจนติดปากว่า **“หลวงพ่อดูตร”** บ้าง **“เจ้าคุณอดูตร”** บ้าง ท่านถือกำเนิดวันจันทร์ที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีกุน ณ หมู่บ้านท่าตูม ตำบลหมุ่มน อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี โยมบิดาชื่อ **พ่อด้วง วุฒิเสน** โยมมารดาชื่อ **แม่ใบ สมจิต**

บรรพชา

หลวงพ่อพระราชวุฒาจารย์ บรรพชาเป็นสามเณรครั้งแรกที่วัดบ้านกุดสระ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นสามเณรฝ่ายมหานิกาย มี**พระครูหนู** เป็นพระอุปัชฌาย์ โดยได้ญัตติเป็นสามเณรธรรมยุต เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี โดยมีพระเดชพระคุณ**พระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล)** เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระเทพกวี เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุดรธานี เป็นพระอุปัชฌาย์ และได้อุปฐัมภ์รับใช้พระอุปัชฌาย์มาโดยตลอดจนถึงวาระสุดท้ายของพระธรรมเจดีย์

พระธรรมเจดีย์ (จุม พนุฑโล)
พระอุปัชฌาย์ของพระกรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต
และเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์

อุปสมบท

เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้รับการอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุดรธานี วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ โดยมีพระเดชพระคุณ**พระธรรมเจดีย์ (จุม พนุฑโล)** เป็นพระอุปัชฌาย์ **พระครูประสาทคณานุกิจ (จันทร์)** เป็นพระกรรมวาจารย์ **พระอาจารย์อ่อน ธมฺมธโร** วัดทิพยรัจฺฉนิมิตร เป็นพระอนุสาวนาจารย์

วิทยฐานะ

- พ.ศ. ๒๔๘๐ สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียน
ประชาบาลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี
- พ.ศ. ๒๔๘๓ สอบนักธรรมชั้นตรีได้ ในสำนักเรียน
วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง อุตรธานี
- พ.ศ. ๒๔๘๖ สอบนักธรรมชั้นโทได้ ในสำนักเรียน
วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง อุตรธานี

การศึกษาพิเศษ

- พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับวุฒิปัตร์จากการศึกษาในโรงเรียน
พระสังฆาธิการธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร
หลักสูตรระดับเจ้าคณะอำเภอ รุ่น ๑
- พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับวุฒิปัตร์จากโรงเรียนพระสังฆาธิการ
ส่วนกลาง สำนักเรียนวัดสามพระยา
แผนกศึกษาอบรม รุ่นที่ ๕
- พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๓๔ เป็นเลขานุการคณะกรรมการสงฆ์อำเภอเมือง
จังหวัดอุตรธานี
- พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านผือ
- พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ จนถึง
ปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดอุตรธานี (ธรรมยุต)
- พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นพระอุปัชฌาย์

- พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)
พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ เป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดทิพย์รั้งนิมิต

ผลงาน

ด้านการศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๗ เป็นประธานกรรมการสอบธรรมสนามหลวง
เฉพาะสนามสอบวัดโพธิสมภารณ์
โดยตำแหน่ง ๔๘ ปี
- พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๒ เป็นครูสอนนักเรียนชั้นโท สำนักเรียน
วัดโพธิสมภารณ์
- พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๔ เป็นครูสอนพระนวกภูมิ สำนักเรียน
วัดโพธิสมภารณ์
- พ.ศ. ๒๕๕๓ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ทรงแต่งตั้งเป็น
กรรมการสนามหลวงแผนกธรรม
- พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๕๒ เป็นกรรมการบริหารคณะสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ธรรมยุตจนถึงปัจจุบัน

ด้านการเผยแพร่

พ.ศ. ๒๕๐๙-๒๕๕๐ เป็นพระธรรมทูตสายที่ ๕ รวม ๔๑ ปี

บัตรประจำตัวพระธรรมทูต

ด้านสาธารณูปการ

ในฐานะเป็นคนเก่าแก่ของวัดโพธิสมภรณ์กว่าทุกๆ รูปในวัดโพธิสมภรณ์ หลวงพ่อได้รับความไว้วางใจจากเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ให้เป็นกรรมการดูแลการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์สิ่งก่อสร้างภายในวัดโพธิสมภรณ์หลายอย่าง เช่น กรรมการสร้างศาลา

การเปรียญ กรรมการบูรณะพระอุโบสถ กรรมการก่อสร้างกำแพงวัด กรรมการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ เป็นกรรมการสร้างและหาทุนสร้างกุฏิภายในวัดโพธิสมภรณ์ โดยได้รับความอุปถัมภ์จากศรัทธาสาธุชนที่เคารพนับถือสิ้นทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก

หลวงพ่อยังให้ความอุปถัมภ์วัดต่างๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะเมื่อครั้งได้ออกเดินทางจาริกธุดงค์ไปในฐานะพระธรรมทูตสายที่ ๕ ได้เดินทางไปทางอำเภอบ้านผือ ได้เป็นประธานสร้างศาลาการเปรียญ วัดอรัญญิกาวาส อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ค่าก่อสร้างประมาณ ๓ ล้านบาท

เป็นประธานก่อสร้างศาลาการเปรียญอนุเคราะห์ วัดป่าสีท่น ตำบลบ้านจั่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ค่าก่อสร้าง ๓ ล้านบาท เป็นประธานแนะนำวางผังการก่อสร้างศาลา พระเจดีย์ ฯลฯ ตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ค่าก่อสร้างประมาณ ๔ ล้านบาท

งานการปกครอง

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นเลขานุการคณะกรรมการสงฆ์อำเภอเมือง ดูแลปกครองร่วมกันทั้งฝ่ายมหานิกายและคณะธรรมยุต จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๙๔

ไต่ร่่มกาสาวพัสตร์

บิดา

โยมพ่อของหลวงพ่อดูรมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระปฏิบัติสายกรรมฐานมาก่อนแล้ว โดยโยมพ่อของท่านได้เคยปฏิบัติรับใช้พึ่งเทศน์ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล เมื่อครั้งท่านจาริกธุดงค์ละแวกรอบเมืองอุดร โดยเมื่อก่อนหน้านั้นโยมพ่อของท่านชอบดื่มเหล้าเกะกะระเกะ แต่เมื่อได้ฟังธรรมของหลวงปู่เสาร์แล้ว ได้ปฏิบัติตามจนกลับตัวเป็นคนดี เข้าวัดฟังธรรมจนถึงวันตาย

เมื่อตอนเป็นเด็ก โยมพ่อปรารภว่า การทำอะไรทำมันลำบาก ต้องการให้ลูกๆ มีการศึกษาที่ดี พ่อจึงบอกว่า ให้ลูกๆ เรียนหนังสือหรือบวชเพื่อที่จะได้เรียนสูงๆ ขึ้นไป หลวงพ่อซึ่งมีอัชฌาศัยอยากจะบวชเป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้ว โยมพ่อจึงปรึกษากับลูกๆ แล้วนำหลวงพ่อซึ่งเป็นลูกคนสุดท้ายไปฝากพระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ พระเทพกวี เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ เมืองอุดรธานี เมื่อได้เวลาอันสมควรจึงได้บรรพชา ณ วัดโพธิสมภรณ์ โดยท่านเป็นเณรในมหานิกายมาก่อน มีพระอุปัชฌาย์หนู วัดบ้านกุดสระ เป็นพระอุปัชฌาย์ บรรพชาเป็นเณรมหานิกาย พ.ศ. ๒๔๘๒ ญัตติเป็นเณรธรรมยุต พ.ศ. ๒๔๘๕

(ภาพต้นฉบับ สมบัติส่วนตัวของหลวงพ่อก่อนที่ท่านมรณภาพ)
หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

ประวัติวัดโพธิสมภรณ์

วัดโพธิสมภรณ์

สถานที่ตั้งวัด

วัดโพธิสมภรณ์ ตั้งอยู่ถนนพะเนินม เลขที่ ๒๒ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อยู่ทางทิศตะวันตกของหนองประจักษ์ มีเนื้อที่ ๔๐ ไร่

ประวัติความเป็นมา

วัดโพธิสมภรณ์เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ ตอนปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมหาอำมาตย์ตรี **พระยาตรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์)** สมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดร ได้พิจารณาเห็นว่า ในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี มีเพียงวัดมัชฌิมาวาสวัดเดียวเท่านั้น สมควรที่จะสร้างวัดขึ้นอีกสักวัดหนึ่ง จึงได้ไปสำรวจดูสถานที่ทางด้านทิศใต้ของ “หนองนาเกลือ” ซึ่งเป็นหนองน้ำกว้างใหญ่ อุดมไปด้วยเกลือสินเธาว์ มีปลาและจระเข้ชุกชุม (ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หนองประจักษ์” เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ **กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม** ผู้ก่อตั้งเมืองอุดรธานี) เห็นว่าเป็นทำเลที่เหมาะสม ควรแก่การสร้างวัดได้ เพราะเป็นที่ราบปาละเมาะเยียบสงบดี ไม่ใกล้ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก และอยู่ใกล้แหล่งน้ำ

เมื่อตกลงใจเลือกสถานที่ได้แล้ว ก็ได้ชักชวนราษฎรในหมู่บ้านหมากแข้ง ถากถางป่าจนสมควรแก่การปลูกกุฏิ ศาลาโรงธรรมสำหรับใช้เป็นที่พักพิงบุญ และเป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปีของหน่วยราชการ ใช้เวลาสร้างอยู่ประมาณ ๑ ปี ในระยะแรกชาวบ้านเรียกว่า “**วัดใหม่**” เพราะแต่เดิมมีเพียงวัดมัชฌิมาวาสซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “**วัดเก่า**” ด้วยพบร่องรอยเป็นวัดร้างมาก่อน มีเจดีย์ศิลาแลงเก่าแก่และพระพุทธรูปหินขาว ปางนาคปรก และได้กราบอาราธนา **พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู)** เจ้าคณะเมืองอุดรธานี จากวัดมัชฌิมาวาส มาเป็นเจ้าอาวาสวัดใหม่

พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์)

ตั้งชื่อวัด

พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์) ได้นำความขึ้นกราบทูลขอชื่อต่อ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลริวิวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร กรุงเทพฯ ได้ทรงประทานนามว่า “วัดโพธิ์สมภรณ์” เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แด่พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ์ เนติโพธิ์) ผู้สร้างวัดนี้

ร่วมใจพัฒนา

ประมาณ ๓ ปีต่อมา พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร กับท่านเจ้าอาวาสก็ได้เริ่มสร้างโบสถ์ไม้ขึ้น พอเป็นที่อยู่อาศัยทำอุโบสถสังฆกรรม ครั้นต่อมาก็ได้เริ่มสร้างโบสถ์ก่อด้วยอิฐถือปูน โดยใช้ผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นแรงงาน โดยพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตรเป็นช่างผู้ควบคุมการก่อสร้างเอง แต่ยังไม่แล้วเสร็จก็ได้ถึงแก่อนิจกรรมเสียก่อน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕

สำหรับพระครูธรรมวินยานุยุต ท่านมาอยู่ให้เป็นครั้งคราว บางปีก็มาจำพรรษา เพื่อฉลองศรัทธาของพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตรบ้าง มีพระรูปอื่นมาจำพรรษาแทนบ้าง ต่อมาเมื่อท่านชรามากแล้ว คณะศิษย์และลูกหลานทางเมืองหนองคายเห็นพ้องกันว่า ควรอาราธนาท่านไปอยู่จำพรรษาที่วัดศรีเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อสะดวกในการปรนนิบัติ และได้มรณภาพ ณ ที่นั้น

เสาะหาเจ้าอาวาส

ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ มหาเสวกโท พระยาราชนุกุลวิบูลย์ภักดี (อวบ เปาโรหิตย์) ขึ้นดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลอิสาน และเป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดรด้วย (ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยามุขมนตรี ศรีสมุหพระนครบาล) ได้มาเสริมสร้างวัดโพธิสมภรณ์ต่อ โดยขอขยายอาณาเขตให้กว้างออกไป ตลอดจนถึงก่อสร้างเสนาสนะเพิ่มเติมอีกหลายหลัง พร้อมกับพระอุโบสถต่อจนแล้วเสร็จ และจัดการขอพระราชทานวิสุงคามสีมาให้เป็นหลักฐาน เห็นว่าภายในเขตเทศบาลของจังหวัดนี้ ยังไม่มีวัดธรรมยุติกนิกายสักวัด สมควรจะตั้งวัดนี้ให้เป็นวัดของคณะธรรมยุตโดยแท้

เมื่อกิจการพระศาสนาได้เจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับเช่นนี้ แต่
ว่ายังขาดพระภิกษุผู้เป็นเจ้าของเจ้าอาวาส **เจ้าพระยามุขมนตรีฯ** จึงได้ปรึกษา
หารือกับ**พระเทพเมธี (อ้วน ตีสู่โส)** เจ้าคณะมณฑลอุบล โดยมีความ
เห็นพ้องต้องกันว่า สมควรจัดพระเปรียญมาเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์
เพื่อจะได้บริหารกิจการพระศาสนาฝ่ายปริยัติธรรมและฝ่ายวิปัสสนาธุระ
ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้น **เจ้าพระยามุขมนตรีฯ** จึงนำความคิดเห็น
กราบเรียนต่อ**พระศาสนโสภณ** เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร
กรุงเทพฯ ก่อน แล้วจึงนำความขึ้นกราบทูลพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
หลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมา
รามราชวรวิหาร ขอพระเปรียญ ๑ รูป จากวัดเทพศิรินทราวาส
ราชวรวิหาร ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์สืบไป สมเด็จพระสังฆราชเจ้าฯ
จึงทรงรับสั่งให้เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหารเลือกเฟ้น
พระเปรียญ ก็ได้**พระครูสังฆวุฒิกร (จุม พนฺธุโล)** ป.ธ.๓ น.ธ.โท
ฐานานุกรมของท่าน ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสำนักวัดเทพศิรินทรา
วาสราชวรวิหาร เป็นเวลา ๑๕ ปี ว่าเป็นผู้เหมาะสม ทั้งยังเป็นที่ชอบใจ
ของ**เจ้าพระยามุขมนตรีฯ** อีกด้วย เพราะท่านเคยเป็นผู้อุปถัมภ์บำรุง
อยู่ก่อนแล้ว **พระครูสังฆวุฒิกร (จุม พนฺธุโล)** จึงได้ย้ายจากวัด
เทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร กรุงเทพฯ ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์
**ตั้งแต่ปีกุน พ.ศ. ๒๔๖๖ วัดโพธิสมภรณ์จึงเป็นวัดของคณะธรรมยุต
ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงปัจจุบัน**

พระพุทธรัศมี พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ในพระอุโบสถวัดโพธิสมภารณ์

หลักธรรมเจดีย์

วัดโพธิสมภรณ์ ในระยะนั้นยังมีสภาพเป็นป่าละเมาะอยู่ มีเสนาสนะชั่วคราวพอกุ้มแดดคุ้มฝน บริเวณโดยรอบก็ยังเป็นป่า ไม่ค่อยมีบ้านเรือน เกือบสงบ อาหารบิณฑบาตตามมีตามได้ น้ำใช้ก็ได้จากสระน้ำในวัด และข้างหนองประจักษ์ ซึ่งพระเถรช่วยกันตัดทาบมาใส่ตุ่มใส่โอ่ง พระเถรระยะแรกมีน้อย ทั้งอัตคัดกันดารในปัจจุบัน แต่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะบริหารกิจการพระศาสนาให้เจริญก้าวหน้า พระครูสังฆวุฒิกโร (จุม พนฺธุโล) ได้ทุ่มเทพัฒนาวัดในทุกๆ ด้าน ส่วนที่เป็นศาสนวัตถุนั้น ท่านได้บูรณะซ่อมแซมและสร้างเสริมเพิ่มเติมให้มั่นคงถาวร เช่น กุฏิก่ออิฐถือปูน ๒ ชั้น ๓ หลัง กุฏิไม้ชั้นเดียว ๑๗ หลัง ศาลาการเปรียญไม้ชั้นเดียว ๑ หลัง โรงเรียน

ปรียัติธรรม ๑ หลัง โรงเรียนภาษาไทย ๑ หลัง โดยแต่ละหลังสูง ๒ ชั้น ผนังก่ออิฐถือปูน พื้นไม้ตะเคียนทอง หลังคามุงกระเบื้องดินเผา ลี้นเงินหลังละประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

สำหรับพระอุโบสถได้ก่อสร้างจนแล้วเสร็จ โดยเจ้าพระยามุขมนตรีฯ (อวบ เปาโรหิตย์) เป็นผู้อุปถัมภ์ มีความกว้าง ๑๒.๔๗ เมตร ยาว ๒๗.๘๕ เมตร สูงจากพื้นถึงอกไก่ ๒๒.๓๐ เมตร มีเสาอยู่ภายใน ๑๖ ต้น ไม่มีช่อฟ้าใบระกา ไม่มีมุขหน้ามุขหลัง ผนังก่ออิฐถือปูนหนา ๗.๕ เซนติเมตร โครงสร้างหลังคาใช้ไม้เนื้อแข็งทั้งหมด มุงด้วยกระเบื้องดินเผา พื้นปูด้วยกระเบื้องดินเผา ลี้นเงินค่าก่อสร้าง ๓๐,๐๐๐ บาท

ส่วนที่เป็นศาสนทายาทนั้น ท่านได้เอาใจใส่ทั้งฝ่ายปรียัติและปฏิบัติ โดยได้จัดบริหารการศึกษาพระปรียัติธรรม ได้แก่ นักธรรมตรี โท เอก และแผนกบาลีไวยากรณ์ ตั้งแต่เปรียญ ๓ ประโยค ถึงเปรียญ ๕ ประโยค ซึ่งมีพระภิกษุสามเณรจากจังหวัดต่างๆ ในมณฑลอุดร มาศึกษาเล่าเรียนอยู่ในวัดโพธิสมภรณ์ และสอบไล่ในสนามหลวงได้เป็นจำนวนมาก นับเป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมยกย่องในฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้จัดให้มีการอบรมกรรมฐานควบคู่กันไปด้วย เพื่อฝึกหัดขัดเกลาบ่มเพาะนิสัยพระเถระให้มีความประพฤติเรียบร้อย ดั่งงามตามพระวินัย

เมื่อวันที่ ๖-๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมาวัดโพธิสมภรณ์ โดยมี**พระศาสนโสภณ (เจริญ ญาณวโร)** เจ้าคณะรองคณะธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร กรุงเทพฯ เป็นประธานในการผูกพัทธสีมา ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ มี**พระเทพเมธี (อ้วน ตีสู่โส)** เจ้าคณะมณฑลอุบล และ**พระมหาจุม พนธุโล** เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์ ๕๒ รูป ร่วมในพิธีอยู่ด้วย

พ.ศ. ๒๔๘๗ **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์** (ม.ร.ว.ชื่น นามวงศ์) มีพระบัญชาให้**พระครูสิริสารสุธี (จันทร์ศรี จนฺททีโป)** ไปอยู่วัดโพธิสมภรณ์ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของ**พระธรรมเจดีย์ (จุม พนธุโล)** เนื่องจากชราภาพมากแล้ว

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๕ พระธรรมเจดีย์ได้ให้ช่างต่อเติมมุขหน้ามุขหลังของพระอุโบสถอีกด้านละ ๖ เมตร จึงยาว ๔๐ เมตรพอดี ตลอดถึงได้เปลี่ยนแปลงหลังคาเป็นสามลดสามชั้น มุงด้วยกระเบื้องเคลือบดินเผา มีช่อฟ้าใบระกา โดยมอบหมายให้ พระสิริสารสุธี เป็นผู้ควบคุม นับเป็นพระอุโบสถที่สวยงามในภาคอีสานอีกหลังหนึ่ง

พ.ศ. ๒๕๐๕ พระธรรมเจดีย์อาพาธด้วยโรคหัวใจในถุงน้ำดี และถึงแก่กรรมด้วยความสงบ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ณ โรงพยาบาลศิริราช คณะศิษยานุศิษย์ได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้างเมรุถาวร และศาลาบำเพ็ญกุศลศพ ๒ หลัง ได้แก่ ศาลาประจง-จิตต์ และศาลาสามพระอาจารย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์และเป็นที่พระราชทานเพลิงศพด้วย

ธรรมานุสรณ์ ๒

เกร็ดชีวิต ไตร่ยมกาสาวพัสตร์

พระราชอุปัฏฐาก (สวัสต์ ขนุดวิริโย)

มูลเหตุที่ได้มาอยู่วัดโพธิสมภรณ์

เนื่องจากโยมพี่เขยเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนการทอ (ปัจจุบันคือวิทยาลัยอาชีวศึกษาดุรธานี) อยู่ในปกครองของ**พระครูประสาทคณานุกิจ** ในสมัยนั้นได้ปรนนิบัติรับใช้พระเดชพระคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) มาจนกระทั่งหลวงปู่พระธรรมเจดีย์มรณภาพ

เหตุที่หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ชอบนิลัยของหลวงพ่อก็เนื่องจากหลวงพ่อก็เป็นคนไม่ดูด้ายการงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อได้รับมอบหมายทำงานขึ้นใดก็จะทำงานนั้นให้สำเร็จ ตลอดถึงเก็บกวาดและดูแลข้าวของเครื่องใช้ทุกอย่างให้เข้าที่เข้าทาง จึงเป็นที่ถูกใจของหลวงปู่เป็นอย่างยิ่ง จนได้รับการชมเชยจากหลวงปู่ว่า **เป็นคนเรียบร้อยและขยันทำงาน และเรียบง่าย ทำงานดี** หลวงพ่อก็มีความชำนาญในการงานหลายอย่าง เช่น ปั้นอิฐ ช่างไม้ทุกอย่าง จนติดการทำงาน ไม่ติดการเรียนการศึกษา แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยทิ้งการเรียน โดยอาศัยศึกษาจากการอ่านหนังสือ แสวงหาความรู้จากหนังสือต่างๆ

จึงเป็นเหตุให้หลวงพ่อดีความชำนาญงานนวรรรม เป็นกำลังของหลวงปู่พระธรรมเจดีย์เป็นอย่างมาก สมัยก่อน การก่อสร้างไม่ได้ใช้ทุนทรัพย์มากนัก ส่วนมากก็เป็นกำลังพระเณรและญาติโยมช่วยกันสร้าง และหลวงพ่อก็ได้เป็นกำลังในการก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังเก่าของวัดโพธิสมภรณ์ ปัจจุบันยังใช้งานได้ดี

ความคิดที่จะลาสิกขา

ช่วงอายุ ๒๔ ปี หลวงพ่อประสงค์จะสึกด้วยคิดว่า ถ้าจะสึกไม่ควรเกิน ๒๕ ปี จึงไม่ยอมโกนผม คุณนายเหรียญซึ่งเป็นภรรยาของพระยาดุลยเดช มาพบเข้าในขณะที่หลวงพ่อกำลังใส่กบอยู่ จึงถามว่า

“ท่านสวัสดิ์ทำไมไม่โกนผม จะสึกหรือเจ้าคะ”

หลวงพ่อบอกว่า

“ถ้าอยู่ไปนานเข้าจะแก่ จะสึก เพราะถ้าแก่แล้วสึกไม่ดี ตื่นแต่ตีกสึกแต่หนุ่มถึงจะดี”

คุณนายเหรียญจึงขอร้องว่า

“ดิฉันขอกราบไม่ให้ท่านสึก ดิฉันไม่เคยกราบพระที่จะสึกนะ”

แล้วกราบลง ๓ หน นี่คือนี่ที่คนอื่นไม่เป็นอย่างหลวงพ่อก็เมื่อจะสึกก็มีพระยามากราบ

วันเดียวปลงผมท่านเจ้าคุณ ๕ รูป

หลวงพ่อกเล่าว่า ครั้งหนึ่งขณะที่หลวงพ่อกเป็นพระครูสมุห์
ฐานานุกรมของท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ ไปงานยกฉัตร
พระธาตุพนม ไปพักอยู่วัดเกาะ ใกล้วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร กำลัง
โกนผมให้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์อยู่ มีเจ้าคุณมาจากจังหวัดต่างๆ มา
ให้หลวงพ่อกโกนผมให้ในวันเดียวกันถึง ๕ รูป ซึ่งเป็นเรื่องไม่ค่อย
เกิดขึ้นบ่อยนัก คนอื่นไม่เป็นอย่างหลวงพ่อก ท่านเล่าว่าเป็นเรื่องแปลก

ท่านขุนสิ้นใจต่อหน้า

อีกเรื่องหนึ่ง มีขุนฯ มาตายต่อหน้าหลวงพ่อกถึงสองขุนฯ คือ
ขุนอักษรเลขา เมื่อใกล้สิ้นใจ ได้ให้ลูกมานิมนต์หลวงพ่อกไปเยี่ยม ไป
ถึง ขุนฯ ยกมือไหว้ อีกประมาณ ๒๐ นาทีก็สิ้นลม

อีกคนหนึ่ง **ขุนพิพิธรัฐการ** หลวงพ่อกไปเยี่ยม ยกมือไหว้
อยู่ได้ประมาณ ๒๐ นาทีก็สิ้นลมต่อหน้าหลวงพ่อกอีก สมัยนั้น พระ
วัดโพธิสมภารณ์ไม่เคยมีรูปไทนที่ได้เจอเรื่องแบบนี้เหมือนกับ
หลวงพ่อก

จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า หลวงพ่อกเป็นพระที่เป็นที่นับถือ
ของผู้หลักผู้ใหญ่ในเมืองอุดรตั้งแต่สมัยนั้นแล้ว

พระยาอุดรมอบเงิน ๕๐ บาท เป็นรางวัลบันทึกดี ตัวหนังสือสวยงาม

ต่อมางานศพท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ คณะกรรมการในที่ประชุมมอบให้หลวงพ่อบันทึกการประชุม เมื่อบันทึกเสร็จ พระยาอุดรขอดูบันทึกการประชุม เมื่อหลวงพ่อบันทึกและแก้ไขเสร็จแล้ว ให้พระยาอุดรอ่านดู

พระยาอุดรชมว่า บันทึกได้ดีและตัวหนังสือสวยดี จนพระยาอุดรได้รับกานให้หลวงพ่อบันทึกชีวประวัติของพระยาอุดร จนพระยาอุดรได้ถวายรางวัลเป็นเงิน ๕๐ บาท

หลวงพ่อบันทึกพระเถระที่อยู่วัดโพธิสมภรณ์ยาวนานที่สุดคือ ตั้งแต่สมัยเป็นสามเณรรับใช้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๕๕๐) รวม ๖๖ ปีแล้ว จึงถือได้ว่า เป็นพระเถระที่เป็นรัตตัญญูที่สุดในวัดโพธิสมภรณ์

พระพุทธรูปคู่บารมี “พระเจ้าสีกัณญา”

หากได้กล่าวถึงประวัติของหลวงพ่ोज้าคุณนุตร จะขาดเสียมิได้คือ เรื่องพระพุทธรูปคู่บารมีประจำองค์ท่าน ลูกศิษย์ในพระเดชพระคุณย่อมจะประจักษ์ทราบดีในกฤษฎาภินิหารที่หลวงพ่อมักเล่าเนื่องๆ ในการสนทนา

พระพุทธรูปศิลปะแบบล้านช้าง อันทรงไว้ซึ่งความงดงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นถิ่นองค์นี้ ประวัตินี้โดยคำบอกเล่าจากหลวงพ่อบุญนุตร โดยผู้เขียนบันทึกผ่านการสอบถามจากหลวงพ่อบุญนุตรแล้วนั้นมีความว่า

ณ วัดโพธิสมภรณ์ ในขณะที่หลวงพ่อบรรพชาเป็นสามเณร อาศัยในกุฏิ พระครูประสาทคณานุกิจ ท่านได้พบพระพุทธรูปองค์นี้ ตั้งแต่นั้น จวบจนถึงวาระท่านพระครูประสาทคณานุกิจได้มรณภาพ พระพุทธรูปองค์นี้ก็อยู่ในความดูแลของหลวงพ่อ

ในกาลต่อมา มีอุบาสิกาชื่อนหนึ่งนามว่า “ยายใบ” ได้มา อังสิทธิ์ต่อหลวงพ่อกว่า “พระพุทธรูปองค์นี้ ยายใบเป็นคนนำมาถวาย ท่านพระครูประสาทคณานุกิจ” โดยเล่าเรื่องถวายหลวงพ่อกว่า

ยายใบเห็นชาวบ้านนำขึ้นเกวียนกำลังจะนำพระไปคืนที่ถ้า ยายใบจึงสอบถามที่มาที่เป็นเช่นไร ชาวบ้านจึงเล่าว่า ได้ไป พบพระพุทธรูป ๒ องค์ในถ้ำจึงอยากนำออกมา เมื่อนำมาแล้วเกิด เหตุบางประการ จึงประสงค์จะนำพระ ๒ องค์นี้กลับมาคืนไว้ดังเดิม เมื่อยายใบทราบเหตุเช่นนั้นแล้วจึงบอกกับชาวบ้านว่า ถ้าเช่นนั้น พระพุทธรูป ๒ องค์นี้ ฉันขอ ถ้าเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้น ขอให้เกิด กับฉัน ชาวบ้านทั้งสองจึงได้มอบพระพุทธรูปดังกล่าวให้

ยายใบเป็นผู้มีความเคารพในพระครูประสาทคณานุกิจ จึง นำเอาพระพุทธรูปทั้ง ๒ องค์มาถวาย เมื่อเล่าความเป็นที่เรียบร้อย ได้แจ้งความประสงค์ต่อหลวงพ่อกว่า จะขอพระพุทธรูปองค์ขนาดย่อม (เล็กกว่าพระเจ้าสี่กัณญา) คืน แต่พระองค์ใหญ่ (พระเจ้าสี่กัณญา) ยายไม่เอา

เหตุการณ์ไม่ได้สรุปลงง่ายอย่างที่คิดด้วยว่า ก่อนหน้าที่ยายไปจะมาขอพระพุทธรูปคืน หลวงตานาคได้มาพบพระพุทธรูปทั้ง ๒ องค์ จึงได้ขอพระพุทธรูปองค์ยอมนั้นไป หลวงพ่อจึงได้แจ้งแก่ยายไป เมื่อยายไปได้ทราบดังกล่าวจึงกราบเรียนหลวงพ่อว่า ถ้าเช่นนั้นโยมจะขอองค์ใหญ่ (พระเจ้าสี่กัณฐา)

ทันใดนั้น จะเป็นเทพดาผู้รักษาพระบันดาลใหม่ในหลวงพ่อก็อาจเป็นได้ ท่านจึงตอบยายไปว่า “ยาย อาตมาขอไว้ซะ ถ้าลึกลาเพศไปก็จะไม่นำไปด้วยหรอก”

ยายไปเมื่อได้ยินเช่นนั้นก็บันดาลโหระวาท กล่าวโทษด้วยวาจาแก่หลวงพ่อประหนึ่งว่า หลวงพ่อจะหวังไว้เพื่อนำไปขาย เมื่อหลวงพ่อก็ไม่สามารถตัดทอนด้วยประการทั้งปวง จึงบอกแก่ยายไปว่า “เอาละ ถ้ายายจะเอาคืนก็จะให้คืน อีกอย่างพระองค์นี้ก็เป็นของยายด้วย แต่ขอให้อาตมาได้นำดอกไม้ธูปเทียนสักการบูชาเสียก่อน”

หลวงพ่อก็ได้นำดอกไม้ธูปเทียนบูชาตั้งจิตอธิษฐานว่า “หากข้าพเจ้ามีบุญร่วมกับหลวงพ่อจริง ขอให้หลวงพ่อกลับคืนมา”

ในขณะที่หลวงพ่อก็ให้ผู้เขียนฟัง ท่านยังติดตลก ยังย้ำคำอธิษฐานว่า “ฮักหลวงพ่อหลาย ขอให้หลวงพ่อกลับคืนมา” พร้อมหัวเราะในขณะเล่า

เมื่อยายไปได้พระพุทธรูปแล้ว จึงนำขึ้นรถสามล้อ ซึ่งยายไปใช้เป็นพาหนะมาพร้อมกับหลานคุณนายปลัด อายุประมาณ ๔-๕ ขวบ เมื่อมาถึงบ้านคุณนายปลัด ยายไปก็ได้มอบพระพุทธรูปองค์นี้แก่คุณนายปลัด และลากลับ

พระพุทธรูปองค์นี้ทรงไว้ซึ่งความมั่งคั่งมั่ง ยิ่ง เป็นที่พอใจของ
คุณนายปลัด ทันใดได้ทำการนำน้ำมะขามมาขัดสีจนล่องแก่พระพุทธรูป
เมื่อขัดไปได้ครึ่งองค์ จะด้วยเทพยดาบันดลก็มีอาการ หลาน
คุณนายปลัดได้พูดขึ้นว่า “ย้ายไปแย่งพระท่านมา” เมื่อคุณนายปลัด
ได้ยินเช่นนั้นก็เกิดปริวิตกขึ้นทันที พอตั้งสติได้ จึงตั้งใจขัดสีพระพุทธรูป
จนแล้วเสร็จ พร้อมตั้งใจว่า เมื่อขัดเสร็จแล้วจะนำไปคืนท่าน

กาลเวลาได้ผ่านไปได้ ๔ วัน คุณนายปลัดพร้อมพระพุทธรูป
อันทรงมหิธานุภาพ ได้กลับคืนมาสู่หลวงพ่อดำตามคำอธิษฐาน พร้อม
เครื่องไทยทาน เป็นต้นว่า ปลอกหมอน ๔ ปลอก สบู่ ๔ ก้อน บุหรี่
๔ ซอง ผ้าขนหนู ๔ ผืน ฯลฯ เป็นเครื่องอย่างละ ๔ ทั้งหมด พร้อม
เล่าเหตุการณ์ที่หลานท่านได้เอ่ยขึ้นโดยเห็นความเป็นไปได้ของเด็ก
อายุ ๔-๕ ขวบ ถวายหลวงพ่อดำ

เมื่อสาธยายเรื่องจบลง ได้นำพระพุทธรูป ไทยทาน ประเคน
ถวาย พร้อมกล่าวว่า ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป พระพุทธรูปองค์นี้ ขอ
ถวายเป็นสมบัติของท่าน หลวงพ่อดำเมื่อได้ฟังเช่นนั้นก็เกิดความปิติ
เป็นล้นพ้น ในขณะที่นั้นเมื่ออนุโมทนาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้จัดหาดอกไม้
ธูปเทียนอันดีที่สุด พร้อมเครื่องไทยทานอย่างละ ๔ นำมาบูชาถวาย
พระพุทธรูป พร้อมตั้งสัตยาธิษฐานต่อพระพักต์พระพุทธรูปว่า “แม่
ใครจะมาขอซื้อพระพุทธรูปองค์นี้ แม่จะนำสิ่งของมีค่าแสนสิ่งมา
แลกก็ไม่ยอม เพราะหลวงพ่อดำกลับคืนมาด้วยแรงอธิษฐานของเรา
โดยแท้”

ชื่อพระเจ้าสีกัณญาจึงปรากฏในกาลต่อมาว่า เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๑ ศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก ได้ออกรวบรวมข้อมูลจารึกอีสานตามวัดต่างๆ ได้มาขอสำรวจเก็บข้อมูลจารึกฐานพระพุทธรูปของหลวงพ่อ

ผ่านไปหลายปี ศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก ได้นำหนังสือที่พิมพ์มาถวายหลวงพ่อ ๑ เล่ม จึงทำให้ทราบว่า พระพุทธรูปองค์นี้ชื่อว่า **“พระเจ้าสีกัณญา”** สร้างโดยเจ้าสายสุวรรณ เจ้าหลวงเมืองเวียงคุก (ปัจจุบันคือพื้นที่ตำบลเวียงคุก อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย สันนิษฐานว่าศูนย์กลางน่าจะอยู่ละแวกเขตนั้น) โดยชื่อที่เจ้าสายสุวรรณได้ถวายเฉลิมพระนามแก่พระพุทธรูปองค์นี้ คงอ้างจากเหตุแห่งการสร้างคือ เจ้าสายสุวรรณได้กลับมา ถวายอุบาสิกาหญิง ๔ ท่าน ๔ ครอบครัวเป็นข้าทาสถวายการอุปฐากแก่พระพุทธรูปตลอด ๕ พันวัสสาในพุทธศาสนา

เป็นที่น่าสังเกตว่า พระพุทธรูปหลวงพ่อพระเจ้าสีกัณญา ได้ระบุวันถือกำเนิดการสร้างการจารึกคือ วันจันทร์ (๒) องค์หลวงพ่อเราก้ถือกำเนิดวันจันทร์ (๒) ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒

ในกาลต่อมามานี้ได้มอบพระเจ้าสีกัณญานี้สืบต่อการรักษาปฏิบัติดูแล โดยผู้รับมอบเมตตาธิคุณจากหลวงพ่อก้ถือกำเนิดวันจันทร์ (๒) แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ เช่นเดียวกัน และเป็นประจำตั้งแต่ผู้เขียนยังอยู่ในวัยเยาว์ หลวงพ่อจะนำพระเจ้าสีกัณญาลงสร้งน้ำทุกวันที ๑๒ เมษายน ของทุกปี โดยหน้าที่นี้ได้ตกอยู่แก่ผู้เขียน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นมา ถือปฏิบัติเช่นนี้ หลวงพ่อจะเป็น

ผู้นำเจริญพระพุทธมนต์ สมโภช นำสรองน้ำ บังสุกุลอุทิศแก่เทพยดา ผู้รักษา รวมถึงวิญญูณของผู้ดูแลรักษาแต่ละรุ่นเพื่อแสดงความ กตัญญู ซึ่งสิ่งนี้หลวงพ่จะเน้นย้ำเสมอว่า **“ความกตัญญูเป็นพื้นฐาน ของความดี ความเจริญ”**

เพื่อเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการต่อไป เป็นการให้เกียรติแก่ ผู้ทรงคุณความรู้ด้านจารึกอักษรธรรมอันเป็นปราชญ์ในแผ่นดินอีสาน ผู้ที่ได้อ่านแปลจารึกของพระเจ้าสีทัมมญาจึงมีรายนามดังนี้

๑. ท่านเจ้าคุณพระธรรมปริยัติมณี (นวน เขมจารี) อดีตเจ้า อวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร (สหธรรมิกสนิทของหลวงพ่ ซึ่งหลวงพ่มักยกย่องเสมอว่าเจ้าคุณนวนเป็นผู้มีน้ำใจงาม)

๒. ศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (อาจารย์ประจำหลักสูตร (หลังเกษียณ) สาขา ใทศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา) ผู้ได้นำจารึกพระเจ้าสีทัมมญารวบรวม ลงในหนังสือ **“ศิลาจารึกอีสาน”** และได้นำมาถวายหลวงพ่ในกาล ต่อมา ๑ เล่ม ผลจากหนังสือเล่มนี้เอง ได้ส่งผลให้ลูกศิษย์ในองค์ หลวงพ่ได้ศึกษาเป็นศิษย์ศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก ถึง ๒ คน

๓. พระครูพิพัฒน์วิทยาคม (เจริญ ฐานยุตโต) เจ้าอาวาส วัดโนนสว่าง

ทั้ง ๓ ท่านอ่านแปลตรงกัน แต่มีการตีความที่ต่างกันตาม ความเข้าใจของแต่ละท่าน ผู้เขียนจึงขอเอาเอกสารแนบท้ายโดย ยึดเนื้อหาของศาสตราจารย์ธวัช ปุณโณทก เป็นหลักดังต่อไปนี้

จารึกฐานพระพุทธรูปวัดโพธิ์สมภารณ์ 3.

ที่อยู่ ภูมิธองเจ้าอาวาส วัดโพธิ์สมภารณ์
 อ.เมือง จ.อุตรธานี
 รูปร่าง พระพุทธรูปทรงสล่าวิก ขนาดหน้าตัก
 12 นิ้ว มีจารึกอยู่ที่ฐานโดยรอบ
 อักษร ตัวธรรมีสาน จำนวน 3 บรรทัด
 ตัวอักษรชัดเจน
 ศักราช จ.ศ. 1028 ตรงกับ พ.ศ. 2209
 ประวัติ ได้เคลื่อนย้ายมาจากเมืองเวียงคุก
 ตั้งแต่เมื่อใดไม่ทราบแน่นอน จนครั้ง
 สุดท้ายได้ตกเป็นสมบัติส่วนตัวของ
 คนที่คนหนึ่งในจังหวัดอุตรธานีและ
 ให้นำมาถวายท่านรองเจ้าอาวาส
 วัดโพธิ์สมภารณ์ไว้ตั้งแต่สมัยที่ท่านยัง
 เป็นสามเณร

ศาวะสำคัญ กล่าวถึงผู้สร้างคือ

อัครวราชครู เจ้าสาย
 สุวรรณ หลวงเมืองคุก
 ว่าได้ร่วมกับสร้างพระ

พุทธรูปองค์นี้รวมกันได้ถวายโอกาสกับพระพุทธรูปองค์นี้ 4 ครั้ง เพื่อรักษาและบูชาพระพุทธรูป
 และให้สาบแช่งผู้ที่มาเอาทาสโอกาสของพระพุทธรูปไป ในตอนสุดท้ายได้นอกว่า สังฆครูเจ้า เป็นผู้
 เขียนจารึกและได้บอก วัน เดือน ปี ไว้ในตอนสุดท้าย

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

บรรทัดที่ 1 อัครวราชครูเจ้าสายสุวรรณเมืองคุ
 โทสรสังโฆสรตั้งเขาขุมนิทีวานางแดน

อัครวราชครู เจ้าสายสุวรรณ หลวงเมืองคุก¹⁾
 ได้สะ²⁾สร้างไว้ ส่วนตั้งเขาขุมน³⁾นี้คือว่า นางแดน⁴⁾

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

<p>บรรทัดที่ 1 (คือ) สุรี 1 นางแสนไชยเสน 1 นางแสนสุทธิ แม้อย 1 เขา 4 ครั้นห้าไทโเบ้น้อยกับ พุทธองเจ้าองค์เขาโศสานันเท่า 5 พัน " 2 วสุธาเซนต์วิคตลานโคอุยาก็อุยการ วาเน้น้อยเน้นมาวโหทัยจุกุรวาเน้น อยเน้นมาวโหไปโหมในอับบายหัง 4 พเจ้าเกศมาอุเมตทินเมศชಾಯาโหเกิด โหพระชนนศรีกัญญา " 3 กุกทอมเซาหังมวรสของทูนาเจาพานหัง 4 สงศูเจาเน้นคนชยรหุงสี สงกราช 28 คิวเพียร 11 เพ็งวัน 2 //</p>	<p>สุรี 1 นางแสนไชยเสน 1 นางแสนสุทธิ 1 แม้อย 1 เขา 4 ครั้นห้าไทโให้เบ้น้อย⁵⁾กับ พระทองเจ้าองค์เขาโศสานันเท่า 5 พัน วสุธาเซนต์⁶⁾ถูกโศคตลาน โผ⁷⁾อย่าถูกอุยการ วาเน้น้อยเน้นมาว โผทายังถูกกวมวาเน้น อยเน้นมาวโหไปโหมในอับบายหัง 4 พระเจ้าเกศมาอุเมตทินเมศชรายาโให้เกิด โหพระชนนศรีกัญญา⁹⁾ กุกทอม¹⁰⁾เซาหังมวรสของทูนา¹¹⁾เจ้าพาน¹²⁾หัง 4 สงศูเจาเน้นคนเชยรหุงสี สักกราช 28¹³⁾ คิวเพียร 11 เพ็ง¹⁴⁾วัน 2¹⁵⁾ //</p>
---	---

อธิบายศัพท์

1) หลวงเมืองคุก - คงจะเป็นตำแหน่ง
เจ้าเมืองเวียงคุก	2) สะ - อูทิศ , สละ
3) ชุม - พวก , เหล่า	4) แสน - ตำแหน่งขุนนางฝ่าย
ทหาร, บางแสน คือ
ภรรยา นายทัพนายกอง
5) ้อย - ช้าโอกาส, ทาส	6) เซน - ชั่วอายุหนึ่ง ๆ
7) โผ - ใคร, ผู้ใด	8) อับบาย - อบายภูมิ, นรก
9) พระชนนศรีกัญญา - ตำแหน่ง , ชนต=
คนเคบวช	10) กุกทอม - รักษา, กูแล
11) ชอง - คอยหน้า, พร้อมหน้า	12) เจ้าพาน - ตำแหน่งพระสงฆ์ฝ่าย
ปกครอง
13) สักกราช 28 - จ.ศ. 1028 ตรงกับ
พ.ศ. 2209	14) เพ็ง - วันเพ็ญ
	15) วัน 2 - วันจันทร์

อ้างอิงจากหนังสือ ศิลาจารึกอีสาน โดย ศาสตราจารย์รัชช ปุณฺณโกทก

ต่อสู้เพื่อโฉนดวัด

หลวงพ่อดีได้ทำประโยชน์อีกส่วนหนึ่งแก่วัดโพธิสมภรณ์ คือ ที่ดิน ๑๔ ไร่ ซึ่งเป็นที่กัลปนาสงฆ์ของวัดโพธิสมภรณ์ หลวงพ่อดีรักษาผลประโยชน์ของวัดด้วยการจัดทำโฉนดให้ถูกต้อง โดยทำเรื่องขอร้องให้ที่ดินมารังวัดให้หลายครั้ง

แต่ติดปัญหาเนื่องจากทางเทศบาลออกเป็นของเทศบาล แต่หลวงพ่อดีต่อสู้จนได้โฉนดเป็นของวัด โดยผ่านที่ดินจังหวัดถึง ๓ คน จึงได้โฉนดเป็นของวัด เมื่อได้โฉนดเรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อดีจึงมอบให้เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันเก็บรักษาไว้ (เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือ หลวงปู่พระอุดมญาณโมลี)

พระธรรมทูต

หลวงพ่อดีเล่าว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ เมื่อครั้งยังเป็นพระครูอุดรคณานุศาสน์ ตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านผือ (ธรรมยุต) ได้ไปเผยแผ่ศาสนาในฐานะพระธรรมทูต สายอำเภอกุดจับ ระยะทางห่างจากตัวเมืองอุดร ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร

โดยมีสหธรรมิกร่วมเดินทางคือ **พระครูสมุห์วิชิต ปภัสโร** ตำแหน่งขณะนั้นเป็นเลขาเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านผือ (ธรรมยุต) ปัจจุบันคือ **พระครูวิศิษฎ์ธรรมคุณ** วัดบูรพาวัน อดีตเจ้าคณะอำเภอบ้านดุง (มรณภาพแล้ว) และ **พระครูพิมลปรีชาญาณ** หรือ **พระครูพิมพ์** วัดหนองสวรรค์ ระหว่างนั้นคอมมิวนิสต์ยังมีอยู่

การเดินทางไปประกาศศาสนาในสมัยนั้น หลวงพ่อได้พา เจ้าคณะตำบลฝ่ายมหานิกายไปด้วย ได้ไปเทศน์ตามหมู่บ้านต่างๆ โดยชาวบ้านได้ให้ความสนใจกันเป็นอย่างมาก หมู่บ้านไหนที่ไม่ได้ไป ก็บ่นเสียดาย อยากให้พระธรรมทูตไปเทศน์ไปโปรดบ้าง บ้านกุดจับ เป็นบ้านเก่าแก่ แต่ไม่เจริญ เจ้าอาวาสกลัวอาหารจะไม่เพียงพอ ให้ ทายกไปซื้อปลากระป๋อง แต่ปลากระป๋องคงจะเก่าเก็บจึงเป็นน้ำไปหมด

ถูกเจ้าอาวาสต่อต้าน

เมื่อเดินทางไปบ้านขอนแก่น เจ้าอาวาสวัดบ้านขอนแก่นให้ สามเณรมาต้อนรับ เมื่อเห็นนามบัตรที่ติดกระเป๋าอ่านดูรู้ว่า พระครู อุดรคณานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝ้อ (ธรรมยุต) เมื่อเห็น และทราบว่าเป็นธรรมยุต เจ้าอาวาสเลยไม่มาต้อนรับ

เมื่อเวลาสายญาติโยมมาถวายเพล ได้พูดคุยสนทนาเป็นที่ รื่นเริงถูกใจชาวบ้าน และได้แสดงธรรมเป็นที่ถูกใจชาวบ้าน หลวงพ่อ คิดว่า

“เจ้าอาวาสไม่มาสนใจก็ไม่ใช่ไร เราฆานพระธรรมทูต ไม่ใช่มาเที่ยว ขอให้ชาวบ้านมาฟังธรรมก็ดีแล้ว”

จากนั้นได้เดินทางไปกุดจับ ไกลหน่อย ไม่มีรถ เจ้าคณะตำบล ซึ่งแก่กว่า หลวงพ่อไม่บ่นเลยสักคำว่าไกล หลวงพ่อเห็นว่าท่านแก่ แล้วยังไม่บ่นเลย หลวงพ่อเห็นว่าไกลหน่อยก็ไม่ใช่ไร ก็จำต้องเดิน ไปเหมือนกัน

เทศน์ถูกใจชาวบ้าน

พ่อเดินทางถึงกุดจับ ไปพักวัดมทานิกาย ซึ่งมีศาลาหลังใหญ่
มาก พ่อตกเย็น ฝนตกหนักมาก วันนั้นมีการนัดฟังธรรมที่ศาลา
กลางบ้าน พวกแม่บ้านสั่งพ่อบ้านว่า ถ้าเวลาท่านเทศน์ ให้มารับไป
ฟังเทศน์หน่อยนะ

แต่พวกพ่อบ้านไม่กลับไปรับแม่บ้านเลยสักคน พ่อกลับไป
ถึงบ้าน บอกแม่บ้านว่า ท่านเทศน์สุดยอดมาก พวกแม่บ้านบอกว่า
ตอนเช้าจะนิมนต์ให้ท่านเทศน์ให้ฟัง พ่อเข้ามา พวกแม่บ้านมาขอร้อง
ให้อยู่เทศน์ต่อ แต่เนื่องจากติดนัดเทศน์ที่วัดถ้ำพระ

เจ้าคณะตำบลจึงบอกว่าท่านจะจัดการเอง ถ้ามีโยมจะมาฟัง
เทศน์ มีเรื่องเกิดขึ้นคือ มีคนนำหลักฐานพร้อมบัตรอันหนึ่งมาปักหน้า
ศาลาวัด เป็นบัตรสนเท่ห์ใส่เจ้าอาวาสให้หนีจากวัดเสีย ถ้าไม่หนี
ไม่รับรอง อาจจะโดนของแข็ง

หลวงพ่อก็ร้อนใจในเรื่องที่เกิดขึ้น เจ้าคณะตำบลรับรองว่าจะ
จัดการเรื่องที่เกิดขึ้น หลวงพ่อจึงเดินทางไปเทศน์ต่อที่วัดถ้ำพระ โดย
ให้พระครูสมุห์วิจิต (หลวงพ่อน้อย หรือหลวงพ่อพระครูวิศิษฐ์ธรรมคุณ)
เทศน์แทน โดยในการเทศน์ครั้งนั้นเป็นที่ประทับใจญาติโยมเป็นอย่างมาก
หลวงพ่อก็ไปพักผ่อนรอในถ้ำ

ต้องเดินเท้าตลอด

การออกไปเทศน์ในฐานะพระธรรมทูตในสมัยนั้นต้องเดินด้วยเท้าทั้งนั้น จากบ้านนั้นไปบ้านนี้ ต้องเดินทางไปเรื่อยๆ ค่ำไหนดึกก็นอนนั่น เสร็จภารกิจที่หมู่บ้านนี้ก็เดินทางต่อไป ยากลำบากมาก ไม่เหมือนสมัยทุกวันนี้

ลาออกจากเจ้าคณะอำเภอ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ หลวงพ่อมีความประสงค์จะเดินทางไปประกาศศาสนาในฐานะพระธรรมทูตละแวกอำเภอบ้านฝื่อ เพราะตารางเทศน์ตกที่อำเภอบ้านฝื่อ อีกประการหนึ่ง หลวงพ่อมีความประสงค์จะไปภาวนาด้วย เพราะมีความตั้งใจอยากจะทำสมาธิเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

จึงกราบเรียนหลวงปู่เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน (พระอุดมญาณโมลี) ว่า “ปีนี้ ผมจะไปจำพรรษาที่อำเภอบ้านฝื่อ จะไปปฏิบัติงานพระธรรมทูตและอยากจะไปภาวนา และจะขอลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ด้วย ขอให้หลวงปู่หาพระรูปอื่นแทนด้วย”

๕ ปีที่บ้านผือ

ระหว่างที่หลวงพ่อกำลังไปจำพรรษาที่อำเภอบ้านผือ ช่วงนั้น หลวงพ่อได้จำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาส ความตั้งใจเดิมไม่ได้คิดจะจำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาสเลย คิดว่าจะไปจำพรรษาตามป่าตามเขา จะไม่กลับมาวัดโพธิสมภารณ์อีก จะไปตายเอาดาบหน้า แต่เพื่อนสหธรรมิกที่เดินทางไปด้วยกัน และทายกทายิกาชาววัดอรัญญิกาวาส นิมนต์ให้หลวงพ่อยุ่จำพรรษาที่วัดอรัญญิกาวาสก่อน จึงตกลงใจจำพรรษาที่วัดนี้ถึง ๕ ปี ช่วงนั้นก็ได้นำกุลบุตรที่มีความประสงค์จะบวชเข้ามาบวชกับหลวงปู่ใหญ่ที่วัดโพธิสมภารณ์ หลวงปู่บอกว่า

“ยังหาคนแทนไม่ได้ อย่าเพิ่งลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านผือ (ธรรมยุต) นะ”

อีกประการหนึ่ง หลวงปู่ก็ไม่ต้องการให้ท่านออกไปจากวัดโพธิสมภารณ์ และไม่ต้องการให้ท่านลาออกจากเจ้าคณะอำเภอเลย จึงส่งให้ท่านกลับมาอยู่วัดโพธิสมภารณ์ หลวงพ่อก็จึงกลับมาจำพรรษาอยู่วัดโพธิสมภารณ์อีก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

แยกการปกครองฝ่ายมหานิกายและธรรมยุต

ช่วงแยกการปกครองคณะสงฆ์ของฝ่ายมหานิกายและธรรมยุต ออกจากกัน ต่างฝ่ายต่างปกครองในคณะของตนเอง เจ้าคณะจังหวัด ฝ่ายธรรมยุตว่างลง ยังหาคนมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดไม่ได้ ขณะเดียวกันพระครูประสาทคณานุกิจ ซึ่งเป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ได้มรณภาพลง

หลวงปู่พระธรรมเจดีย์จึงให้หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ เมื่อครั้งเป็น พระวิชัยมุนี มารักษาการเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต) หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ในสมัยนั้นจึงสั่งการว่า

งานเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ที่ยังตกค้างอยู่ ที่ยังไม่ได้ทำส่งนั้น ขอให้ทำส่งให้หมด ซึ่งขณะนั้นหลวงพ่อก็เป็นพระครูสมุห์ฐานานุกรมในพระธรรมเจดีย์ เป็นเลขาเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝื่อ (ธรรมยุต) ซึ่งได้เรียนรู้งาน และเก็บงานเก็บเอกสาร และรู้จักงานทั้งหมดอยู่แล้ว จึงได้จัดทำเอกสารทั้งหมดส่งเจ้าคณะจังหวัด เมื่อส่งแล้ว เป็นงานที่ถูกต้องเรียบร้อยดีมาก ไม่มีผิดพลาด เป็นที่ภูมิใจเจ้าคณะจังหวัดมาก

หลวงปู่พระธรรมไตรโลกาจารย์ (รักษ์ เรวโต)

วัดศรีเมือง จังหวัดหนองคาย

คนเก่งงาน

เมื่อเห็นผลงานอย่างนี้แล้ว เจ้าคณะจังหวัดจึงตั้งหลวงพ่อบนผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอเลย หลวงพ่อก็เสียใจ เพราะได้ไปกราบลาหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ไว้แล้วว่าจะออกอุตงคกรรมฐาน จึงไปหาหลวงปู่พระธรรมเจดีย์อีก กราบเรียนท่านว่า

“ท่านเจ้าคณะพระวิชัยมุนี ตั้งผมเป็นผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านผือแล้วครับหลวงปู่ ผมว่าจะไปอุตงคกรรมฐาน ถ้าอย่างนี้แล้วผมจะไปได้อย่างไร”

หลวงปู่จึงเรียกท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีมาพบ แล้วบอกว่า
“ให้ถอนเสีย อย่าให้พระครูสมุห์ เป็นเจ้าคณะอำเภอเลย”

ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีกราบเรียนหลวงปู่ว่า
“ไม่ได้ นะครับหลวงปู่ พระครูสมุห์นี้ทำงานเป็นนะครับ เดี่ยวนี้กำลังแยกการปกครองอยู่ กำลังหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องเอาคนเป็นงานทำงาน งานถึงจะเดิน ถ้าเอาคนทำงานไม่เป็น งานมันก็ไม่เดิน จะเสียงาน ต้องเอาพระครูสมุห์นี้แหละเป็นเจ้าคณะอำเภอต่อไป”

หลวงปู่พระธรรมเจดีย์จึงบอกว่า “เอ้อ งั้นก็แล้วแต่พวกท่าน จะพูดคุยกันแล้วกันนะ”

เจ้าคณะอำเภอตำแหน่งที่ได้มาเพราะเป็นที่ยอมรับว่า “เก่งงาน”

เมื่อกลับจากกุฎิหลวงปู่พระธรรมเจดีย์แล้ว พระวิชัยมุนีเรียกหลวงพ่อเข้าไปพบแล้วบอกว่า

“ไม่ได้นะ ท่านต้องเป็นเจ้าคณะอำเภอละ”

หลวงพ่อจึงเรียนท่านว่า

“ผมจะเป็นงานหรือท่านเจ้าคุณ”

พระวิชัยมุนีบอกว่า

“เป็น ท่านต้องเป็น”

จึงเรียนท่านว่า

“ผมไม่อยากจะ เป็น ผมอยากออกกรรมฐานมากกว่า”

ท่านเจ้าคุณฯ บอกว่า

“ไม่เอาคนเป็นงาน แล้วจะเอาใครมาทำงาน”

หลวงพ่อจึงยอมจำนน ด้วยคิดว่า แม้แต่หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ยังคัดค้านไม่ได้ แล้วเราจะทำยังไง จึงยอมรับตามที่ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีเสนอ

อีกไม่นาน ท่านเจ้าคุณพระวิชัยมุนีก็ได้แต่งตั้งให้ท่านเป็นเจ้าคณะอำเภอเมือง-บ้านฝื่อ (ธรรมยุต)

บันทึกอดีตในความทรงจำ หลวงพ่อเล่าเรื่อง

เมื่อ ๕๐ ปีที่แล้ว ในคืนวันเสาร์ แสงออกไข่มุกในคืนวัน
 พฤษภาคม เดือนเดือนหงาย และในคืนวันเพ็ญ
 เดือนพฤษภาคมหนึ่ง ที่จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัด
 ในสมัยนั้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ แสงออกไข่มุก
 แล้วเกิดเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนของ
 ราษฎรของบ้านตำบลบ้านเมืองบ้านเมือง
 บ้านเมือง และเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ

ทุกวันนี้ในคืนวันหนึ่งวันหนึ่ง
 ที่เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ
 เกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุเกิดเหตุ

ชาติอดีต

เมื่อเรียนถามท่านว่า “หลวงพ่อบอกว่าชาติอดีตชาติได้ตั้งแต่เมื่อไร” หลวงพ่อบอกว่าจำได้ระลึกได้ตั้งแต่เมื่อจำความได้ รู้เลยว่าใครเป็นใคร อะไรรอยุ่ที่ไหนเมื่อไหร่ตั้งแต่ในอดีต จำได้ไม่เลอะเลือนเลย

หลวงพ่อบอกว่า เมื่อมานั่งไล่เรียงในอดีตชาติ พ่อแม่ท่าน มีลูกทั้งหมด ๑๑ คน ในอดีตท่านเป็นคนที่สอง ชื่อ พวง วุฒิเสน เป็นคนเรียนหนังสือเก่ง เป็นคนกล้าหาญ เข้มแข็ง เป็นความหวังของพ่อแม่ คนแรกเป็นผู้หญิง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้เข้ามาเรียนหนังสือที่โรงเรียนอนุตรพิทยานุกูล โดยอาศัยเป็นลูกศิษย์วัดที่วัดมัชฌิมาวาส

จับกัง

เมื่อเลิกเรียนแล้วได้ไปแบกกระสอบข้าวสาร แถวบ้านเหล่า บ้านเตื่อ บ้านถ่อน หลวงพ่อบอกว่า ที่บ้านถ่อนนี้ แม่สมบุญนี้ได้ห่อข้าวเหนียวให้ เอาใบตองห่อแกงหอย ใส่ในกระบุงข้าวให้ เมื่อเดินไปถึงอีกหมู่บ้านหนึ่งถูกหมาไล่ เดินเข้าไป แกงหอยหกใส่กระบุงข้าวสาร มาถึงป่าละเมาะ (ปัจจุบัน ตรงบริเวณโรงพยาบาลรัตนแพทย์) นั่งกินข้าวเหนียวที่หกใส่กระบุงข้าวสารอยู่คนเดียว

ที่ต้องไปแบกข้าวสารนี้ เพื่อนำมาหุงถวายเพลพระเณรในวัดมัชฌิมาวาส เพราะพระเณรมีมาก แต่โยมน้อย บิณฑบาตไม่พอฉันเพลไม่เหมือนทุกวันนี้

จำแม่ได้

พ.ศ. ๒๔๖๕ ตายเมื่ออายุตอน ๑๕ ปี เมื่อเกิดมาในชาตินี้ แม่สมบุญนั้นก็ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อหลวงพ่อบวชเป็นพระแล้ว หลวงพ่อเห็นแม่สมบุญนั้นก็จำได้ แต่ไม่พูดให้แกฟัง เพราะกลัวจะถูกรังแกว่าเป็นพระพูดสามหาว่าอวดตน จึงเก็บเงียบไว้ ไม่ยอมพูดให้ใครฟังเลย

เมื่อศิษย์ถามว่า ในอดีตชาติที่หลวงพ่อบวชได้นั้น หลวงพ่อบวชอะไรได้เป็นพิเศษบ้าง และจำได้กี่ชาติ หลวงพ่อเล่าว่า จำได้ชาติเดียว เนื่องจากในชาตินั้นยังไม่ได้ประกอบกิจกรรมการงานอะไรที่เป็นสาระมากมายนัก จึงไม่มีอะไรเป็นพิเศษ จำได้เมื่อตอนอายุ ๒ ปีถึง ๑๕ ปี

ปาไข่ใส่หัวพ่อ

เมื่อถามว่า “หลวงพ่อบวชในอดีตชาติเสียชีวิตด้วยสาเหตุอะไร” หลวงพ่อบอกว่า

เมื่อก่อนโยมพ่อของท่านเป็นคนขี้เหล้าเมายา ท่านขอเข้ามาเรียนหนังสือในเมือง โยมพ่อก็ไม่ยอมให้มา เมื่อขอครั้งแรกก็ไม่ยอม ครั้งที่สองก็ไม่ยอม เมื่อขอครั้งที่สาม โยมพ่อโมโห เอาไม้ไล่ตี หลวงพ่อหอบลงไข่ กระโดดข้ามบริเวณที่มีขี้ควายเยอะๆ ตั้งสู้ เมื่อเห็นว่าโยมพ่อบอกจะข้ามไปได้ ก็เอาไข่ปาหัวโยมพ่อ ๒ ใบ

สุดท้าย พ่อก็อนุญาตให้เข้ามาเรียนหนังสือในเมืองอุดร โดยนำมาฝากไว้ที่วัดมัชฌิมาวาส โดยได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ซึ่งสมัยนั้นโรงเรียนนี้ตั้งอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคปัจจุบัน ก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบันนี้

กรรม...ขโมยไข่ต้ม

ย้อนกล่าวไปถึงเรื่องของหลวงพ่อนั้น เมื่อมาอยู่ที่วัดมัชฌิมาวาส นั้นได้ลักเอาไข่ห่านของอาจารย์มาต้มกิน ๒ ใบ เมื่อกินเสร็จแล้วก็ปวดท้องบิด ไม่หายจึงกลับบ้าน ก็ยังไม่หาย จึงตายด้วยปวดท้องบิด หลวงพ่อบอกว่า อาจจะเป็นกรรมที่เอาไข่ ๒ ใบ ปาหัวพ่อนั้นแหละ จึงตายเพราะไข่ ๒ ใบ

แม้ในชาติปัจจุบัน หลวงพ่อก็ฉันไข่ไม่ได้ แม้แต่ไก่ก็ยังฉันไม่ได้เลย คิดว่าเป็นกรรมเพราะเอาไข่ปาหัวพ่อนั้นแหละ

บิดาศรีทราหลวงปู่เสาร์

โยมพ่อของท่านเมื่อได้พบกับหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล เมื่อครั้ง ท่านมาปักกลดอยู่วัดร้าง บ้านบง ไกลเมืองอุดร โยมพ่อเลยชวนพวก ขี้เหล้าด้วยกันไปพึ่งเทศน์หลวงปู่ เพราะได้ทราบข่าวว่า พระกรรมฐาน ที่มาปักกลดที่วัดร้างเทศน์ดีมาก ๆ เลยพากันไปพึ่งเทศน์หลวงปู่เสาร์

เมื่อพึ่งเทศน์จบเกิดความเลื่อมใสในพระธรรมเทศนาของท่าน จึงพากันเลิกเหล้า ถือศีลภาวนาตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา โดยโยมพ่อ ของท่านเป็นคนถือเคร่งกว่าพวกเพื่อนๆ ในจำนวน ๔ คนที่ไปด้วยกัน

แม้แต่จะไปไร่ไปนา ท่านก็ภาวนาจนเกิดนิมิตขึ้น มีจิตใจ เป็นบุญเป็นกุศล นำมาสอนลูกเมียที่บ้านให้ได้ปฏิบัติตาม

หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล

บารมีหลวงปู่เสาร์

ที่หลวงพ่อได้มาบวชในชาตินี้ก็ด้วยบุญบารมีหลวงปู่เสาร์
นั่นเอง เพราะโยมพ่อเลื่อมใสในหลวงปู่เสาร์เป็นอย่างมาก และมึ
ความเลื่อมใสพระกรรมฐานสายพระธรรมยุต

แม้แต่ทุกวันนี้ หลวงพ่อก็ยังรำลึกนึกถึงพระคุณของหลวงปู่เสาร์
อยู่ตลอดมา เราได้บวชก็เพราะบุญคุณหลวงปู่เสาร์ ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์
โปรดโยมพ่อ เราคงไม่ได้บวชเป็นพระธรรมยุตอย่างทุกวันนี้

ความหวังของพ่อ

ก่อนจะมาบวช จบการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นประถมศึกษา ๔ จากโรงเรียนประชาบาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดในสมัยนั้น หลวงพ่อไม่อยากจะเรียนต่อ แม่ที่บ้านจะสนับสนุนให้ได้ศึกษาต่อ ถ้าอยากจะเรียนที่ไหนก็จะสนับสนุนเต็มที่

แต่เพราะหลวงพ่อกับเป็นคนเรียนหนังสือไม่เก่ง ความจำไม่ดีเลยในชาตินี้ เลยไม่อยากเรียนต่อ โยมพ่อจึงเรียกมาถามว่า

“ลูก คิดว่าจะใช้ชีวิตทำนาอย่างพ่อนี้หรือ”

จึงบอกพ่อกว่า “ก็คงทำนาอย่างนี้แหละพ่อ เพราะไม่มีวิชาความรู้อะไรเลย”

โยมพ่อจึงกล่าวว่า “ลูกยังอยากทำนาอยู่อีกหรือลูก พ่อทำมาตั้งแต่ลูกยังไม่เกิดเลย จนถึงทุกวันนี้แล้วก็ยังไม่ได้เป็นเศรษฐี เพราะทำนาเลย พ่อให้เลือกสองทาง คือ หนึ่งเรียนต่อ สองบวช ลูกจะเลือกอย่างไร”

หลวงพ่อรู้ว่าตัวเองหัวไม่ดี จะเรียนต่อคงไม่ไหว เลยตัดสินใจบวช ง่ายๆ ที่ไม่อยากบวชเลย

ดีใจที่ได้บวช

เมื่อบวชแล้วได้ศึกษาเล่าเรียนธรรม เกิดความเลื่อมใสใน
หัวข้ออรรถหัวข้อธรรมที่ได้เล่าเรียนมาเป็นอย่างมาก ถึงบางครั้งหลวงพ่อก็
ได้ออกอุทานในใจว่า

“โอ เราเกือบไม่ได้บวชนะ เมื่อก่อนเราเป็นคนนิสัยไม่ดี
ถ้าไม่ได้บวชจะเป็นคนเกเรขนาดไหนหนอ”

เมื่อบวชแล้วก็เลิกนิสัยเป็นคนเกเรทุกอย่าง ด้วยเหตุว่า
การบวชนี้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตของหลวงพ่อบนอย่างมาก

คนกลางผี

หลวงพ่อบอกว่า เมื่อชาติก่อนท่านเกิดเป็นลูกคนที่สอง โดย
คนแรกเป็นผู้หญิง ท่านเป็นคนที่สอง ชื่อ พวง วุฒิสเสน แต่ชาติปัจจุบัน
ท่านเกิดเป็นคนที่สิบ ท่านบอกว่า ท่านเป็นคนกลางผี

คือ พี่ชายก่อนหน้าท่านเป็นคนที่เก้า ชื่อ ชมพู ก็ตายตั้งแต่
ท่านยังจำความไม่ได้ น้องคนสุดท้ายชื่อ ชันตี ก็ต้องมาตายอีก
ท่านจึงบอกว่า ท่านเป็นคนกลางผี

เพื่อนผู้ใหญ่บ้าน

พอเกิดมาแล้ว เรื่องราวต่างๆ ที่จำได้ เมื่อพูดได้ก็พูดเรื่องราว
เก่าๆ ในอดีตชาตินั้นแหละ อย่างเช่น เมื่อเห็นลุงผู้ใหญ่ลีเดินมา
ก็ถามว่า

“ไอ้ บักลีมีงมาหรือ”

จึงถูกผู้ใหญ่ลีต่อว่า

“บักน้อยๆ นี่พูดสามท้าวแท้ มีงรู้จักกูหรือ”

ท่านจึงบอกว่า

“ทำไมกูจะไม่รู้จักมีง กูรู้จักแม่กระทั่งปีเกิดมีงเลยนะ”

ผู้ใหญ่ลีถามว่า “กูเกิดปีอะไร”

จึงบอกว่า “มีงเกิดปีระกา”

ผู้ใหญ่ลีถึงกับง

พี่ชายคนเดิม

เมื่อถามหลวงพ่อกว่า “หลวงพ่อจำเหตุการณ์ในชาตินั้นได้ทั้งหมดมั๊ยครับ” หลวงพ่อบอกว่า “ก็จำได้ทุกอย่างตามประสาเด็กนั้นแหละ” พี่ชายของหลวงพ่อชื่อเชษฐัง ในชาติก่อนเป็นน้องของท่าน

ในชาตินี้ถูกพี่เชษฐังรังแก ก็ร้องไห้ด่าพี่ชายว่า “แต่ก่อนกูดึงผมมึงร้องไห้ อยู่โคกนาบักกานาคันนั้น กูขว้างรังกามาต่อมึง มึงจึงหยุดร้องไห้” พี่ชายถึงกับงกับคำพูดของหลวงพ่อ และยอมรับว่าใช่

อีกเรื่องหนึ่ง รongเท้าหนังควายที่โยมพ่อทำให้ใส่ ที่ภาษาอีสานเรียกว่า “เกิบ” หลวงพ่อซุกเอาไว้ข้างเสาในห้องนอนในชาติก่อน ชาตินี้จำได้คิดว่ายังอยู่หรือเปล่า จึงไปหาดู ก็พบซุกอยู่ข้างเสาที่เดิม ไม่หายไปไหนเลย

ข้าวของยังอยู่ที่เดิม

อีกเรื่องหนึ่ง ปิ่นเมื่อสมัยที่โยมพ่อยังไม่พบหลวงปู่เสาร์ เคยใช้ล่าสัตว์ แต่เมื่อได้ฟังธรรมหลวงปู่เสาร์แล้ว เลิกถือปิ่นและฆ่าสัตว์ทุกประเภท ไม่ได้ใช้ปิ่น เอาไปห้อยไว้ข้างเสา และถือศีล ๕ ตลอดชีวิต หลวงพ่อจำได้ ไปคลำดูเข้า ปิ่นขึ้นสนิมหมดเลย ไม่มีใครใช้

ความหวังของพ่อ

หลวงพ่อก่อกิดมาในชาติก่อนนั้น ในช่วงที่โยมพ่อได้พบ หลวงปู่เสาร์พอดิ หลวงพ่อเป็นคนเรียนเก่ง เป็นความหวังของ โยมพ่อมาก หวังว่าลูกจะได้เป็นเจ้าเป็นนายแน่นอน

แต่เมื่ออายุ ๑๕ ปี ลูกคนนี้อย่าง โยมพ่อเสียใจและสิ้นหวัง เป็นอย่างมาก เมื่อเอาลังหนังสือที่หลวงพ่อใช้เรียนในอดีตขึ้นมาดู ที่ไรก็สะท้อนใจทุกครั้ง

ในชาติปัจจุบัน เมื่อหลวงพ่อบวชเป็นพระแล้ว โยมพ่อได้ถาม หลวงพ่อว่า หนังสือในลัง ท่านจะเก็บไว้ศึกษาหรือไม่ ถ้าอันไหน ไม่เป็นสาระ โยมพ่อจะได้เอาไปเผาทิ้ง ถ้ามีสสารก็เก็บไว้ศึกษา

เมื่อหลวงพ่อไปดูลังหนังสือเก่าซึ่งท่านเคยใช้เรียน มีทั้ง หนังสืออักษรธรรม หนังสือเรียนต่างๆ และสมุดบันทึกการเรียนต่างๆ เมื่อตอนอายุ ๑๒ ปี หลวงพ่ออ่านหนังสือธรรมได้แล้ว

เขียนธรรมใส่ปากเผา

ในชาติก่อนนั้น ตอนที่ตายไป โยมแม่เล่าให้ฟังว่า อาจารย์ที่ วัดบ้านท่าตูม ได้เขียนหนังสือธรรมใส่ปากให้ตอนก่อนจะเผา เป็น เรื่องแปลกอย่างมาก

อาจารย์ท่านนั้น ต่อมาท่านได้เป็นเจ้าของคณะตำบลหมุ่มน ชื่อ พระครูพิพิธคณาภิบาล (หลวงปู่คุณ) เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อท่าน มรณภาพลง หลวงพ่อได้ไปงานศพท่าน วันนั้น หลวงปู่ดีเนาะ เจ้า คณะจังหวัดอุตรธานีขณะนั้น ได้ไปร่วมงานศพด้วย

เมื่อเปิดโลงออก หลวงปู่ดีเนาะถามหลวงพ่อว่า “เขียนอักษร ธรรมเป็นหรือเปล่า”

กราบเรียนท่านว่า “เป็น
ท่านถามว่า “เป็นได้ยังไง”

จึงกราบเรียนท่านว่า
“ผมได้มาบวชเป็นเณรอยู่กับหลวงปู่ และได้เรียนอักษรธรรม
กับหลวงปู่ที่วัดมัจฉิมาวาสครับ”

หลวงปู่จำได้ จึงยื่นใบลานขนาดเท่านามบัตรปัจจุบันนี้ส่งให้
แล้วบอกว่า

“อ้าว เขียนอักษรธรรม จะบอกให้”

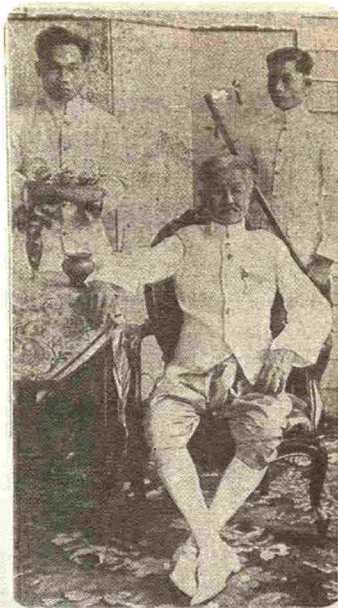
แล้วท่านก็บอกคาถา หลวงพ่อก็เขียนตามที่ท่านบอก แล้ว
เอาไปใส่ปากหลวงปู่คุณนั้นแหละ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกมาก เมื่อชาติ
ก่อน ท่านเอาใส่ปากหลวงพ่อ แต่ชาตินี้ หลวงพ่อได้เอาใส่ปากท่าน
โดยไม่ได้เจตนาโดยไม่ได้ตั้งใจเลย

ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์มาก ไม่รู้จะอธิบายอย่างไร แต่มัน
เกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นกับหลวงพ่อเอง

ประวัติวัดมัชฌิมาวาส

วัดมัชฌิมาวาส เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของเมืองอุดรธานี พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ได้สร้างขึ้นไว้ คู่กับเมืองอุดรธานี ตั้งแต่ ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ปีมะเส็ง

ปรากฏในบันทึกของเสด็จในกรมว่า ได้อพยพกองทหาร ครอบครั้ว และประชาชน ตลอดจนถึงพระสงฆ์สามเณรออกจากเมือง หนองคาย ในวันอังคารที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยขบวน เกวียนจำนวน ๒๐๐ เล่ม ได้เดินทางมาเป็นเวลา ๓ วัน จึงถึงบ้านเตื่อ หนากแข้ง ก็คงเป็นวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ และ วันศุกร์ที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นวันเริ่มสร้างที่พักอาศัย

พลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
ผู้สร้างวัดมัชฌิมาวาส

ในการอพยพมาครั้งนั้น ฝ่ายบรรพชิต (พระ) มี **พระหลักคำเที้อย** เป็นพระมหาเถระผู้ใหญ่ติดตามมาด้วย ณ ที่ใกล้กับที่พักของเสด็จ ในกรม (เสด็จในกรมสร้างวังประทับที่บริเวณอนามัยจังหวัดอุดรธานี ในปัจจุบันนี้) มีวัดร้างอยู่ ชาวบ้านเรียกว่า โนนหมากแข้ง จึงให้สร้าง วัดขึ้น ณ ที่โนนหมากแข้งนั้น ทางวัดจึงถือว่า วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เป็นวันสร้างวัดมัชฌิมาวาส

ที่ตั้ง

รายละเอียดที่ตั้งวัดมัชฌิมาวาสนั้น วัดมัชฌิมาวาสมีเนื้อที่ ๑๕^{ไร่} ๑ งาน มีถนนล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน คือ

ด้านทิศตะวันออก	ถนนหมากแข้ง และถนนอุดรดุขุมิ
ด้านทิศใต้	ถนนวัฒนา
ด้านทิศตะวันตก	ถนนพานพร้าว
ด้านทิศเหนือ	ถนนโพธิ์ไผ่

ที่ตั้งวัดอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการหลายแห่ง คือ ห่างจากศาล จังหวัดอุดรธานีประมาณ ๔๐ เมตร ห่างจากสถานีกาชาดที่ ๙ และ สถานีรถสุขจังหวัดประมาณ ๓๐ เมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัด ประมาณ ๑๒๐ เมตร ห่างจากโรงเรียนเทคนิคอุดรธานีประมาณ ๓๐ เมตร ห่างจากสำนักงานเทศบาลเมืองอุดรธานีประมาณ ๒๕๐ เมตร และตั้งอยู่ในย่านกลางของคุ้มต่างๆ คือ คุ้มบ้านห้วย คุ้มบ้านโนน คุ้มหมากแข้ง คุ้มทุ่งสว่าง และคุ้มบ้านคอกงัว

ชนิดของวัด เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ยกเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์อันเกี่ยวเนื่องกับการสร้างวัด

พ.ศ. ๒๔๓๓ ปีชาล ภาคอีสานมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงเนื่องจากหัวเมืองภาคอีสานอยู่ห่างไกลพระเนตรพระกรรณ และเป็นคราวที่อินโดจีนญคมหาประเทศซึ่งล่าเมืองขึ้นคุกคามอยู่โดยรอบ ทางราชการจัดรูปแบบการปกครองใหม่ คือ แบ่งหัวเมืองภาคอีสานออกเป็นกองๆ และรวมหัวเมือง เอก โท ตรี จัตวา เข้าด้วยกัน แล้วแบ่งออกเป็น ๔ กองใหญ่ ดังนี้

๑. หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก
๒. หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. หัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ
๔. หัวเมืองลาวฝ่ายกลาง

นอกจากนั้นยังมีการเปลี่ยนแปลงชื่อหัวเมืองลาวใหม่ดังนี้

๑. หัวเมืองลาวกาว โดยรวมหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก และหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคเดียวกัน เรียกว่าหัวเมืองลาวกาว ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่นครจำปาศักดิ์ มีกรมหลวงพิชิตปรีชากรเป็นข้าหลวงใหญ่ แต่ไม่เสด็จไปประทับที่นครจำปาศักดิ์ ได้ตั้งสำนักงานว่าราชการอยู่ที่อุบลราชธานี

๒. หัวเมืองลาวพวน โดยเปลี่ยนชื่อจากหัวเมืองลาวฝ่ายเหนือ เป็นหัวเมืองลาวพวน มีกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ ได้ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่หนองคาย และประทับอยู่ที่หนองคาย

๓. หัวเมืองลาวพุงขาว โดยรวมหลวงพระบาง ลิบสองปันนา ลิบสองจุไทย หัวพันทั้งห้าหัวพันทั้งหกกับหัวเมืองขึ้นทั้งหลาย เรียกว่า หัวเมืองลาวพุงขาว ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่หลวงพระบาง มีกรมหมื่นสรรพลทิธิประสงค์เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ แต่หาได้เสด็จไม่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สืบเปลี่ยนไปเป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการหัวเมืองลาวกลาง ให้พระยาฤทธิรงค์ธนเนท (สุข ชูโต) เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการอยู่ที่หลวงพระบาง

๔. หัวเมืองลาวกลาง โดยเปลี่ยนชื่อจากหัวเมืองลาวฝ่ายกลาง เป็นหัวเมืองลาวกลาง ตั้งกองรักษาการณ์อยู่ที่นครราชสีมา มีกรมหมื่นสรรพลทิธิประสงค์เป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ ประจำอยู่ที่นครราชสีมา

ไทยเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส

ไทยเราเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศส ๕ ครั้ง ทั้งที่ดินแดนเหล่านั้นเป็นของไทยเราแท้ๆ เป็นถิ่นที่อยู่ของชนชาติไทย... (เฉพาะการเสียดินแดนครั้งที่ ๓ สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองอุดรธานี และวัดมัชฌิมาวาส)

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๑๐ ปีเถาะ ไทยเราเสียดินแดนส่วนใหญ่ของประเทศเขมร และเกาะ ๖ เกาะแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๒๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ซึ่งเริ่มต้นในวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๖ โดย**พระนโรดม** พระเจ้าแผ่นดินเขมรได้ทำสัญญายอมอยู่ใต้อารักขาของฝรั่งเศส

ต่อมาอีก ๔ ปี ฝรั่งเศสได้บังคับให้ไทยทำสัญญารับรองอารักขาของฝรั่งเศสในแดนเขมร สัญญาฉบับนี้ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๑๐

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๓๐ ปีกุน ไทยเราเสียแคว้นสิบสองจุไทยแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร คือ พ.ศ. ๒๔๒๙ ฝรั่งเศสขอทำสัญญากับไทย เพื่อตั้งสถานกงสุลที่นครหลวงพระบาง และฝรั่งเศสได้ตั้งให้ **ม.ปาวี** เป็นกงสุล ในปีนั้นเกิดมีจีนฮ่อคุมพรรคพวกเข้ามาปล้นในเขตแดนไทยทางสิบสองจุไทยอย่างขนาดใหญ่ ไทยได้ส่งกองทัพไปปราบจีนฮ่อจนสงบ

ครั้นรุ่ง พ.ศ. ๒๔๓๐ พวกจีนฮ่อก็ได้เข้ามาปล้นสะดมอย่างรุนแรงอีก และทำการปล้นเข้ามาถึงเขตนครหลวงพระบาง กองทัพไทยก็ยกขึ้นไปปราบจีนฮ่ออีก ครั้นไทยได้ปราบจีนฮ่อสงบราบคาบแล้ว ฝรั่งเศสจึงเข้ายึดแคว้นสิบสองจุไทย โดยอ้างว่าจะคอยปราบโจรจีนฮ่อ แม้ไทยจะเจรจาอย่างไร ฝรั่งเศสก็ไม่ยอมถอนออกไป แคว้นสิบสองจุไทยของเราจึงกลายเป็นของฝรั่งเศสไปตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๐

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๓๖ ปีมะเส็ง ไทยเราเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๑๔๓,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร

ฟังทราบมูลเหตุที่เสียดินแดนนั้นโดยย่อ คือ **ม.ปาวี** ได้รับแต่งตั้งเป็นอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำกรุงเทพฯ เมื่อถึง ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ฝรั่งเศสได้ส่งกองทัพจากพนมเปญขึ้นไปโดยทางเรือตามลำแม่น้ำโขง ได้ทำร้ายเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ในเขตแดนไทยตามระยะทาง

และอ้างว่า ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเคยเป็นเมืองขึ้นของญวนของเขมร เมื่อญวนเมื่อเขมรตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสแล้ว ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงก็ต้องตกเป็นของฝรั่งเศสด้วย ไทยเรารู้ตัวว่ามีกำลังน้อย ก็จำเป็นต้องยอมยกดินแดนให้

ถึงกระนั้น ฝรั่งเศสก็ไม่พอใจ ได้ส่งเรือรบ ๒ ลำ เข้ามาในปากน้ำเจ้าพระยาเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยใช้เรือสินค้าเป็นเรือนำร่องเข้ามา ปืนป้อมของไทยเราได้ยิงป้องกันถูกเรือสินค้าชำรุด เรือรบฝรั่งเศสยิงเรือมกุฎราชกุมารของเราเสียหายแล้วแล่นเลยเข้ากรุงเทพฯ

ม.ปาวี ได้ยื่นคำขาดให้ไทยยอมรับว่า ดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเป็นของฝรั่งเศสทั้งสิ้น และบังคับให้ไทยจ่ายเงินให้แก่ฝรั่งเศสอีก ๒ จำนวน คือจำนวนหนึ่งเป็นเงินฝรั่งเศส ๒ ล้านฟรังก์ และอีกจำนวนเป็นเงินไทย ๒ ล้านบาท

นอกจากนั้นยังบังคับให้ไทยถอนทหารออกจากชายแดนทั้งหมดด้วย ในขณะที่เดียวกันฝรั่งเศสก็ได้ยึดเมืองจันทบุรีไว้เป็นประกัน และรับรองว่าจะคืนเมืองจันทบุรี ในเมื่อไทยได้ปฏิบัติอย่างครบถ้วนตามคำขาดของฝรั่งเศส เหตุการณ์ครั้งนี้ ได้มีสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๒

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๔๖ ปีเถาะ ไทยเราเสียดินแดนตรงข้ามนครหลวงพระบางและตรงข้ามปากเซแก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๖๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เป็นการแลกเปลี่ยนเอาเมืองจันทบุรี ซึ่งฝรั่งเศสยึดไว้เป็นประกันตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖ แม้ไทยจะได้ปฏิบัติครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ฝรั่งเศสก็ยังไม่ยอมออกไป จึงได้มีสัญญาแลกเปลี่ยนขึ้น ๒ ฉบับ

ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๔๙ ปีมะเมีย ไทยเราเสียจังหวัดพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ แก่ฝรั่งเศส เป็นเนื้อที่ประมาณ ๕๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เนื่องจากฝรั่งเศสเลื่อนออกจากจันทบุรีไปยึดเมืองตราด ซึ่งก็ไม่ผิดอะไรกับอยู่ที่จันทบุรี

เพราะเกาะทั้งหลายภายใต้แหลมสิงลงไปจนถึงเกาะกูด คงอยู่ในความยึดครองของฝรั่งเศสด้วย เพื่อให้ฝรั่งเศสไปจากเมืองตราด ไทยจึงเสียพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ โดยสัญญาลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๙

การสร้างเมืองอุดรธานีและวัดมัชฌิมาวาส

เนื่องจากเหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ ตามความสำคัญในข้อ ๓ ห้ามไม่ให้ไทยมีกองทหารตั้งอยู่ภายในรัศมี ๒๕ กิโลเมตรจากฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งในสมัยนั้น ไทยมีกองทหารตั้งอยู่ที่เมืองหนองคาย จึงจำเป็นที่จะต้องย้ายกองทหารออกจากเมืองหนองคาย ภายในเวลา ๑ เดือน และบรรดาป้อมค่ายคูก็จะต้องรื้อถอนเสียให้สิ้นเชิง

เมื่อมีสัตยาบันกันแล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม ข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการหัวเมืองลาวพวน ซึ่งตั้งกองรักษาการณ์อยู่เมืองหนองคาย จึงได้ย้ายกองบัญชาการออกจากเมืองหนองคาย การขนย้ายนั้น คนเฒ่าคนแก่เล่าว่า ต้องใช้เกวียนประมาณ ๒๐๐ เล่ม เป็นพาหนะ

ได้ออกเดินทางรอนแรมมาโดยลำดับ จนถึงลำน้ำซวย (ซวย หมายถึงปลาชนิดหนึ่ง ปัจจุบันเรียกน้ำสวย) เสด็จในกรมได้ให้ ตระวจดูพื้นที่ เพื่อจะได้ตั้งกองบัญชาการ แต่เมื่อตรวจดูโดยถี่ถ้วนแล้ว เห็นว่ามีพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ สูงๆ ต่ำๆ ไม่เหมาะที่จะสร้างเป็นเมืองใหญ่ ในโอกาสข้างหน้า และตั้งอยู่ห่างจากฝั่งแม่น้ำโขง ประมาณ ๒๐ กิโลเมตรเท่านั้น

พระองค์ได้อพยพรอนแรมมาทางทิศใต้โดยลำดับ ห่างจาก น้ำซวยประมาณ ๓๐ กิโลเมตรจนถึงบ้านเดื่อหมากแข้ง จึงได้พักกอง เกวียนอยู่ใกล้ต้นโพธิ์ใหญ่ข้างวัดมัชฌิมาวาส ในบริเวณสาธารณสุข จังหวัดในปัจจุบัน จึงได้ให้ออกไปสำรวจดูห้วย หนอง คลอง บึง ใน บริเวณใกล้เคียง...

เห็นว่ามีเหมาะสม เสด็จในกรมจึงตกลงพระทัยให้ตั้ง กองบัญชาการสร้างบ้านแปงเมืองลง ณ ที่ที่ดังกล่าวนี้ พร้อมกับ นั้นได้ให้สร้างวัดมัชฌิมาวาสขึ้นเป็นวัดคู่เมืองอุดร ณ บริเวณโนน หมากแข้ง ซึ่งใกล้วังประทับอีกด้วย เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของ ชาวเมืองทั้งหลาย

วัดมัชฌิมาวาส มีพัฒนาการเรื่อยมาเป็นลำดับตั้งแต่บัดนั้น โดยมีท่านเจ้าอาวาสปกครองรูปแรก คือ**พระครูธรรมวินยานุยุต** นามเดิม **เพ็ญ** ประชาชนนิยมเรียกว่า **หลักคำเพ็ญ บ้าง สังกษราชเพ็ญ บ้าง**

เจ้าอาวาสรูปที่สอง คือ **พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู)** เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี

เจ้าอาวาสรูปที่สาม คือ **พระเทพวิสุทธาจารย์** ท่านชอบอุทานว่า **“ดีเนาะ”** และ **“สำคัญเนาะ”** จนประชาชนนิยมเรียกท่านว่า **หลวงปู่ดีเนาะ** ซึ่งแม้แต่ราชทินนามก็ยังมีคำว่า **“สารุอุทานธรรมวาที”**

เจ้าอาวาสรูปที่สี่ คือ **พระราชพุทธิมณี**

เจ้าอาวาสรูปที่ห้า คือ **พระธรรมปริยัติโมลี**

ปัจจุบัน วัดมัชฌิมาวาส มี **พระเดชพระคุณพระเทพรัตนมุนี** เป็นเจ้าอาวาส และเป็นเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี

ความฝันของแม่

หนึ่งปี...เกิดใหม่

เมื่อหลวงพ่อตายในชาตินั้น เป็นเหตุให้โยมพ่อของท่านเศร้าใจเสียใจเป็นอย่างมาก หมดหวังในลูกชายมาก ท่านตายเมื่ออายุ ๑๕ ปี ตายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เกิดใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ กินเวลา ๑ ปี

วันที่หลวงพ่อมาเกิดนั้น ทุกคนในบ้านฝันกันทุกคน มีพี่ ๑ คน และนอกนั้นเป็นน้องของท่านหมด เมื่อตื่นขึ้นมาก็เล่าความฝันให้กันฟัง

ฝันว่า พี่มาดูข้าวของที่บ้าน ถามว่า อันนั้นไปไหน อันนี้ไปไหน เอาตั้งในครัวมานั่งคั่นหนังสือในลัง

ฝันว่าได้แหวน

แต่โยมแม่ของท่านฝันเหมือนกัน แต่ฝันต่างจากคนอื่น ฝันว่าเจ้านายขี่ม้าเทศมา ๒ คน บอกว่า “ยายเอ๊ย มารับลูกเด้อ เอาลูกมาส่งแล้ว”

สักครู้ก็เห็นหลวงพ่อนั่งเกวียนเข้าไปถึง โยมแม่เห็นเลื้อผีหนึ่งจึงทักว่า “อ้าว เลื้อผีนี้อยู่ป่าช้า เจ้าตายไปแล้วนะ เจ้าจะได้เอา เลื้อผีนี้แหละกัันฝนเวลาไปตามทาง เอาเลื้อผีนี้หอรกัันฝนมา”

โยมแม่ท่านว่าอย่างนั้น ครั้นพอมมาถึงแม่แล้ว จึงบอกแม่ว่า “เจ้านายท่านฝากแหวนมาให้แม่วงหนึ่ง”

ในขณะนั้นชาวบ้านเห็นท่านกลับมาก็แตกตื่นกัน มาดูแล้วแย่งแหวนทองนั้นไปใส่ เต่าใส่ไม่ได้สักคน แล้วยื่นให้แม่ใส่ก็พอดีเลย นี่คือความฝันของโยมแม่ท่านในวันก่อนที่หลวงพ่อกจะเกิด หลวงพ่อบอกว่า

“ท่านชี้เกวียนมาเกิดเลยไม่ได้เป็นเจ้าเป็นนายกะเขา ถ้าได้ชี้ม้าเทศมาเกิด คงจะได้เป็นเจ้าเป็นนายเหมือนคนอื่นเขาไปแล้ว”

พูดจบแล้วหัวเราะ ท่านบอกว่า “ถ้าไม่ได้มาบวช ก็คงอยู่กะไร่กะนาโน้นแหละ”

แบบอย่างบูรพาจารย์

วัตรปฏิบัติหลวงปู่พระธรรมเจดีย์

ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ท่านได้ถือปฏิบัติตน ตั้งแต่เมื่อครั้งได้บวชเป็นสามเณร อยู่รับใช้หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จนถึงวาระสุดท้ายของหลวงปู่ หลวงพ่อบอกว่า

“อยู่กะท่านหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ ท่านสอนให้ภาวนานี้แหละ อยู่กะพระครูประสาทคณานุกิจท่านไม่สอนอะไรเลย แต่ท่านเป็นคนใจดี หลวงพ่อก็เคารพท่านนับถือท่าน เพราะท่านเป็นคนใจดี ส่วนสิ่งที่ได้ยึดถือตามแบบอย่างของหลวงปู่พระธรรมเจดีย์อย่างหนึ่งคือ”

“หลวงปู่พระธรรมเจดีย์ถือวันธรรมสวนะมาก ถ้าพระเถรในวัดไม่ลงโบสถ์ ท่านจะให้ไปตามลงโบสถ์ทุกรูป”

เรื่องนี้หลวงพ่อถือปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้ เว้นเสียแต่อาพาธ แต่ทุกวันนี้หลวงพ่อไม่ได้ลงโบสถ์ในวันธรรมสวนะเนื่องจากนั่งพับเพียบไม่ได้ นั่งคุกเข่าก็ไม่ได้ คุกเข่าได้ก็เพียงแค่ออนกราบพระได้ ๓ หนเท่านั้น จึงไม่ได้ลงทำวัตรอีก

เคาฯพหลวงปู่่อ

หลวงพ่อเล่าเกี่ยวกับหลวงพ่อพระครูวิศิษฐ์ธรรมคุณ (หลวงพ่อ
น้อย วัดบูรพาวัน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี) ว่า สมัยนั้น
หลวงพ่อน้อยอยู่วัดบ้านหนองบัวบาน กับหลวงปู่่อ ครั้นเมื่อสมัย
หลวงพ่อไประงับอิทธิฤทธิ์ที่วัดบ้านหนองบัวบาน หลวงพ่อน้อยเป็น
เจ้าอาวาสอยู่วัดบ้านหนองบัวบานไปได้ถูกต้องเมืองเหนือ

หลวงพ่อเมื่อครั้งยังเป็นพระครูอุตรคณานุกาสน์ เจ้าคณะ
อำเภอมือง-บ้านฝือ (ธรรมยุต) เดินทางไประงับอิทธิฤทธิ์นั้นถึงกับเป็น
โรคหัวใจกำเริบ ถึงขนาดยืนพูดไม่ได้ หลวงปู่่อ ญาณสิริ วัดนิโคร
ธาราม จึงชงยาหอมบำรุงหัวใจมาถวาย และให้กำลังใจหลวงพ่อ
อยู่ตลอด

จึงเป็นที่ซาบซึ้งใจของหลวงพ่อมาโดยตลอด และหลวงพ่อ
ก็เคารพนับถือหลวงปู่่อ ญาณสิริ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ครั้น
ต่อมาเมื่อหลวงพ่อน้อยย้ายมาอยู่วัดทิพยรัษฎนิมิตร (วันบ้านจิก) หลวงพ่อ
เห็นว่า พระครูสมุห์วิชิตมีความเฉลียวฉลาด จึงชวนมาอยู่วัด
โพธิสมภรณ์ด้วย ตั้งใจให้เป็นเลขานุการเจ้าคณะอำเภอมือง-บ้านฝือ
(ธรรมยุต)

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ

ประสบการณ์งานปกครอง

ปัญหาด้านการทำงาน

เกี่ยวกับงานเรื่องงานการปกครองนั้น เนื่องจากว่าต้องทำงานกับเจ้าคณะตำบลซึ่งเป็นผู้เฒ่า มีอายุมาก ทำงานเรื่องเอกสารไม่เป็น ไม่เข้าใจงานและไม่สนใจงาน มีแต่คนอยากได้ตำแหน่งแต่ไม่ทำงานการปกครองของคณะสงฆ์จึงไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร งานล่าช้า ส่งงานไม่ทัน ทำให้โดนพระผู้ใหญ่ผู้บังคับบัญชาตำหนิบ่อย

สมัยก่อนต้องทำงานร่วมกันทั้ง ๒ ฝ่าย เจ้าคณะจังหวัดเป็นฝ่ายมหานิกาย ท่านก็ดึงมาโดยตลอด งานที่เจ้าคณะตำบลส่งมาไม่ถูกต้อง จึงต้องสำรวจ ต้องจัดทำกันใหม่อยู่เรื่อย

งานที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ

งานการคณะสงฆ์อย่างหนึ่งที่หลวงพ่อได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบมาตั้งแต่สมัยเป็นเจ้าคณะอำเภอใหม่ๆ นั่นคือ ต้องดูแลเรื่องสภานักธรรมในอำเภอเมืองทั้งหมด ซึ่งต้องมาสอบที่สนามสอบวัดโพธิสมภารณ์ทั้งหมด ทั้งมหานิกายและธรรมยุต ซึ่งสมัยนั้น ทั้งกุฎจับบ้านฝื่อ น้ำโสม หนองวัวซอ ต้องมาสอบที่วัดโพธิสมภารณ์รวมกัน

ต้องดูแลรับผิดชอบทั้งเรื่องกินเรื่องนอนทั้งหมด เป็นงานที่หลวงพ่อภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่ได้ทำงานสนองงานคณะสงฆ์ในส่วนนี้

เมืองอุดรธานีในอดีต

หลวงพ่อก็คิดซื้อคืดสำหรับคนรุ่นใหม่ชาวเมืองอุดรว่า

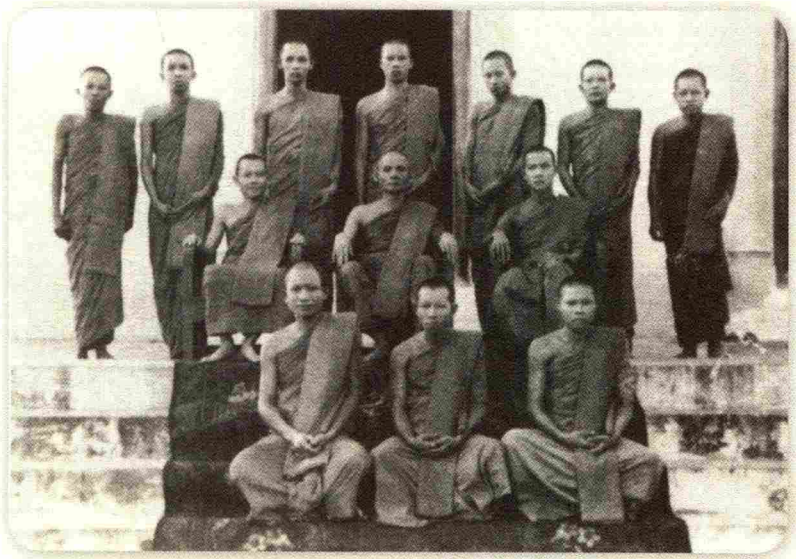
“สมัยก่อนตอนหลวงพ่อก็คิดเป็นสามเณรมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ใหม่ๆ เมืองอุดรยังไม่เจริญเลย เมื่อสมัยที่ท่านมาเรียนหนังสือในชาติก่อน หนทางก็ยังไม่ค่อยมีเลย ถึงจะมีก็เป็นถนนดินธรรมดาไม่ได้โรยหิน แต่เมื่อท่านเกิดมาในชาตินี้จึงมีถนน เอาพวกอนาถาที่ไม่มีเงินเสียค่ารถชุกการปีละ ๓ บาท มาทำถนน เรียกว่า งาน ๑๐ วัน”

เอาพวกนี้มาทำงาน ๑๐ วัน ชุดดินทำถนน ปีหน้าถ้าไม่มีเงินเสียค่ารถชุกการอีก ก็ต้องมาทำงาน ๑๐ วันอีกเหมือนเดิม พ.ศ. ๒๔๘๒ เริ่มโรยหินแล้ว หลวงพ่อก็คิดเป็นสามเณรมาอยู่วัดโพธิสมภรณ์ ถนนเริ่มโรยหินแล้ว หลวงพ่อก็คิดจ้างสามล้อจากบ้านมาส่งที่วัดโพธิสมภรณ์ ๒ คัน คนหนึ่งนั่งกับโยมพ่อก็คิด ค่าจ้าง ๓ บาท คันหนึ่งใส่ของ ๒ บาท คันที่คนหนึ่งหนักหน่อย ๓ บาท คันใส่ของมันเบา ๒ บาท

ช่วงนั้นเกิดสงครามพิพาทอินโดจีนพอดี ถนนหนทางในเขตเทศบาลปัจจุบันยังเป็นทางปูด้วยหินอยู่ ดื่นเข้ามา เจ้าของร้านต้องเอาน้ำมารดถนน ช่วงที่ทำถนนนั้นก็ได้อาณาประชาราษฎร์มาลากล้อรถถนนในตลาด

ความเจริญจากสมัยนั้นถึงสมัยนี้แตกต่างกันอย่างมาก เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาไทย ไทยยอมเซ็นร่วมรบด้วย เป็นมิตรประเทศกัน ญี่ปุ่นนี่ถือเรื่องมิตรประเทศจริงๆ ดูเหมือนจะไปสาบานที่จะสัจย์ชื่อต่อกันที่วัดพระแก้ว ทหารญี่ปุ่นมาตั้งกองอยู่รอบเมือง เขาจะบอกกันไม่ให้เกี่ยวข้องรังแกพวกผู้หญิงเลย

ไม่เหมือนฝรั่งมาอยู่ ฝรั่งมาอยู่นี้และเลยเรื่องผู้หญิง นี่คือความแตกต่างระหว่างญี่ปุ่นกับฝรั่ง ทราบว่าญี่ปุ่นเข้าเมืองจีนและทะเลมาก เพราะไม่ได้ทำสัญญาเป็นมิตรประเทศกัน สำหรับไทย เขาถือเป็นอย่างมากเรื่องมิตรประเทศที่ได้สาบานกันได้

พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) (นั่งตรงกลาง แถวกลาง)
พระครูสมุห์สวัสดี ขนดีวิริโย (พระราชวุฒาจารย์) (แถวกลาง ขวามือ)
และพระเถระครูสอนพระปริยัติธรรม วัดโพธิสมภารณ์

ถ่ายรูปหมู่หน้าพระอุโบสถวัดโพธิสมภารณ์
(นั่งจากซ้าย) หลวงปู่จันทร์ศรี พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)
พระจันทโสมมาจารย์ (จันท กตปุญฺโญ)
(แถวยืนจากซ้าย) พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมปนฺโน พระครูสมุห์สวัสดี
พระพันตรี พักตร์ มีนะกนิษฐัจ्ञ์ จำคำมูล สีดาลาด

ธรรมานุสรณ์ ๓

บันทึกธรรมวิสุทธิ

ธรรมะหลวงพ่อก

ธรรมอันหาได้ยาก

หลวงพ่อกมักจะเทศน์ในงานศพให้แก่ญาติและลูกหลานของผู้ตายฟังบ่อยว่า การทำบุญอุทิศส่วนกุศลถึงพ่อแม่และบุพการีที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการบูชาคุณแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว การรู้จักบุญคุณนี้ ท่านเรียกว่าเป็นการกระทำที่หาได้ยาก

ธรรมอันหาได้ยากนี้มีอยู่ ๒ อย่าง คือ **กตัญญู** คือ ผู้ทำคุณไว้ก่อน **กตเวทิต** คือ ผู้รู้จักบุญคุณที่ท่านทำไว้ก่อนแล้วตอบแทน ธรรม ๒ อย่างนี้เป็นธรรมอันหาได้ยาก บัดนี้ ธรรมอันหาได้ยากนั้น พวกเราก็ได้น้อมมากระทำแล้ว และเป็นสมบัติของเราแล้ว

ธรรมดา การเอาสิ่งที่มีคุณค่ามาประดับตัวเองนี้ ก็เป็นการทำที่มีคุณค่า อย่างแก้วแหวนเงินทองของหายากนี้แหละ ถ้าหามาได้แล้ว มาประดับตัวเอง เป็นของที่มีคุณค่า

อีกประการหนึ่ง ท่านกล่าวว่า

นิมิตตั้ง สาธูรูปานัง กะตัญญูกะตะเวทิตา
การเป็นผู้รู้จักกตัญญูกตเวทิตานี้เป็นเครื่องหมายของคนดี
บัดนี้ ธรรมอันทำคนให้เป็นคนดีนี้

พวกเราที่มาในงานนี้ก็ได้น้อมเข้ามาใส่ตัวแล้ว ก็เป็นคนดีกันทั้งนั้น เป็นคนดีแล้ว พยายามรักษาคุณความดีของเราไว้

ธรรมภาษิต

รักเขยยะ อัดตะโน สารุง ละวะณัง โลณะตัง ยะถา
พึงรักษาความดีของเราไว้ ดังเกลือรักษาความเค็ม
เราจะรักษาคุณความดีของเราไว้อย่างไร
เราเป็นคนดีแล้ว เราต้องมีธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นข้อปฏิบัติ
ที่นั่นแหละจึงจะรักษาคุณความดีของเราไว้ได้
ธรรมนั้นเพียงสองข้อ ก็รักษาคุณความดีของเราไว้อยู่

หิริโอตตปปะ

ธรรม ๒ ข้อนั้นคือ **หิริธรรม โอตตปปะธรรม หิริ** คือ ความ
ละอายแก่ใจ ละอายต่อบาป ทุจริต **โอตตปปะ** ความเกรงกลัวต่อ
บาป ทุจริตทั้งหมด ถ้าเรามีธรรม ๒ อย่างนี้ประจำใจ เราจะเป็นคน
มีภูมิ และสามารถรักษาคุณความดี รักษาภูมิของเราไว้ได้

ภูมิ ๓

ภูมิของคนเรามีอยู่ ๓ อย่าง คือ **ภูมิความรู้ ภูมิปัญญา
ภูมิธรรม** ถ้าเรามีภูมิความรู้ ภูมิปัญญา คนเขาก็เอาคนที่มีภูมิความ
รู้ ภูมิปัญญานี้แหละไปทำงานให้ เพราะคนที่มีภูมิความรู้ ภูมิปัญญา
นี้จะสามารถตัดสินใจอะไรให้ถูกต้อง ทำให้กิจการงานที่ทำอยู่ไม่เสียหาย
เขาจึงเอาคนที่มีภูมิความรู้ ภูมิปัญญาไปทำงานให้ คนที่มีภูมิธรรม
เขาเรียกว่า คนมีคุณธรรม

ภูมิฐาน

สำหรับภูมิฐาน เช่น เราเห็นคนแต่งตัวดี เดินถือกระเป๋าไปบ้านนั้นบ้านนี้ คนก็จะคิดว่า คนนั้นแต่งตัวภูมิฐาน อย่างนี้อาจจะไม่ใช่ภูมิฐานที่แท้จริง อาจจะไปหลอกลวงต้มตุ๋นคนก็ได้ คนมีภูมิฐานที่แท้จริง คือ คนที่สร้างฐานะ มีบ้านเรือนไว้อยู่พักพิงอาศัย เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียได้ นี่แหละเรียกว่าภูมิฐาน ภูมิธรรมนี้ คือ คนที่มีธรรมะประจำจิตใจ เช่น เรามางานศพนี้ เรามาด้วยความสามัคคี

สามัคคีธรรม

ความสามัคคี ท่านแบ่งเป็น ๒ คือ สามัคคีรส กับ สามัคคีธรรม ถ้าเราทำอะไรออกกรสีในทางที่ดีเรียกว่า สามัคคีธรรม กลุ่มชนที่ทำอะไรออกไปให้ผลดี เรียกสามัคคีธรรม เราไม่ต้องถามหรือกว่าคนเหล่านี้มีศีลธรรมหรือไม่

เหมือนเรารับประทานอาหารบนโต๊ะที่อร่อยนี้แหละ เราไม่จำเป็นต้องไปดูในครัว เขาว่า เขาเอาอะไรใส่มันถึงอร่อย คนมีคุณธรรมก็เหมือนกัน ทำอะไรออกกรสีในทางที่ดี

เหมือนกับพวกเราที่มาร่วมทำบุญทำกุศลนี้ ไม่ต้องถามหรือกว่า พวกเรามีศีลธรรมหรือไม่ เป็นคนมีศีลธรรมกันทุกคน เพราะฉะนั้นเมื่อเราเป็นคนดีกันทุกคนแล้ว จึงพยายามรักษาคุณความดีของเราไว้ให้ตลอด คือ **มีหิริธรรม โอตตประธรรม**

ศาสนาในอัฟกานิสถาน

ศาสนาอื่นเขาไม่สอน **หิรัธรรม โอดตปประธรรม** เขาสอนกัน ผิดๆ ถูกๆ สอนกันไปให้ตกนรก อย่างที่เขาสอนกันว่า ผู้ที่เป็นผู้นำประเทศ ผู้นำของชุมชน เป็นผู้นำของศาสนาด้วย ถ้าผู้นำของศาสนาต้องการอย่างไหนนั่นแหละ เป็นความประสงค์ของพระเจ้า ทำไปเถอะ ไม่บาป ไม่ตกนรก

ยกตัวอย่างเช่น อัฟกานิสถานในอดีตมีพุทธศาสนาเจริญ รุ่งเรืองมาก เพราะผู้ปกครองเมืองเป็นชาวพุทธ ต่อมาชาวต่างศาสนา มาปกครอง เบียดเบียนพุทธศาสนาจนพระอยู่ไม่ได้ ยิ่งเหลือแต่ พระพุทธรูปใหญ่ที่สลักไว้บนหน้าผาอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพของ ชาวพุทธทั่วโลก

ครั้นสมัยต่อมาจน ๑,๐๐๐ ปี ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว เขาไม่เอากันให้มีลักษณะของพุทธในประเทศของเขา ก็สั่งให้คนไปทำลายเสีย

ถ้าคนที่เป็นทำลายถามเขาว่า **ผมจะไม่บาปหรือครับ ผมจะไม่ตกนรกหรือครับ**

ตอบว่า ผมเป็นผู้นำ เป็นผู้นำศาสนา ถ้าผู้นำต้องการอย่างไหนนั่นแหละเป็นความประสงค์ของพระเจ้า ฉะนั้นจงไปทำ นายไม่ต้องกลัวหรอก ตายไปแล้วเราจะให้ไปอยู่กับพระเจ้า นายไม่ต้องกลัว ไปทำลายพระพุทธรูปเสีย เขาก็เลยไปทำลายพระพุทธรูปเสีย

ทำลายอเมริกา

ครั้นต่อมาไม่ชอบอเมริกา ก็หาอุบายไปทำลายทรัพย์สินสมบัติของชาวอเมริกัน เอาคนที่ไปเรียนในอเมริกานั้นแหละมาวางแผนให้และขับเครื่องบินไปชนตึกใหญ่ ที่เรียกว่า **เวิลด์เทรดเซนเตอร์** ให้เกิดความเสียหายย่อยยับไป

ประธานาธิบดีเสียใจมากจนน้ำตาไหล นี่แหละสิ่งที่ไม่เคยได้ยินเลยว่า ประธานาธิบดีคนใดน้ำตาไหล มาถึงท่านมุขนี้ น้ำตาไหลเลย สิ่งที่ไม่เคยได้ยินก็ได้ยิน สิ่งที่ไม่เคยได้ฟังก็ได้ฟัง สิ่งที่ไม่เคยเห็นก็ได้เห็น เมื่ออเมริกาเขาเสียใจอย่างนี้

อเมริกาจึงยกกองทัพไปแก้แค้น อเมริกาถ้าแก้แค้นไม่สาสม เขาไม่ยอม เขายกกองทัพไปตีอัฟกานิสถานนี้เสียหายมากเลย ระบบการครองชีพก็ผิดเคือง ประชาชนทุกข์ยากจน ผุงชนเดินไปตามถนน บ่นว่าไม่มีงานไม่มีเงิน เพราะภัยสงคราม นี่แหละผลของการไม่สอนกันให้มีหรืออดตบปะ จึงได้เป็นอย่างนี้

การบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าของเรา บำเพ็ญบารมีมา ๔ อสงไขย แสนกัป บารมีแก่กล้าสมบูรณ์แบบแล้ว จึงได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตายแล้วเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ในโลกมนุษย์นี้ทุกกระเบียดฟุต ไม่ว่าจะที่ไหนๆ เคยตายใส่หมด เป็นสัตว์เป็นมนุษย์เคยตายใส่หมด

พระพุทธเจ้าของพวกเราจะออกอภิเนษกรมณ์ พญามารมา ตรัสถามว่า “ท่านจะออกบวชทำไม”

ตอบว่า “เราต้องการโพธิญาณ ไม่ปรารถนาสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ เราจะออกบวช แล้วไปบำเพ็ญบารมีอยู่ตั้ง ๖ ปี”

จนกระทั่งตรัสรู้แล้ว มารก็ยังปองอยู่อย่างนั้นแหละ พอพระองค์ตรัสรู้แล้วก็เลยผิดหวัง นอนชมอยู่นาน ลูกสาวเลยถามว่า “พ่อ ทำไมหน้าตาไม่สบายมาหลายวันแล้ว พ่อคิดอะไรอยู่”

ก็เลยบอกลูกว่า

“พ่ออยากจะได้สิทธิ์ตะกุมารมาเป็นคู่ครองของเจ้า”

พวกลูกสาวเลยบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นพวกฉันจะไปล่อเอามา เป็นคู่ครองให้ได้” ก็เลยส่งลูกสาว

คนที่ ๑ ไป นางไปล่อ ไปเกลี้ยกล่อมพระพุทธเจ้าไม่ได้ผล

คนที่ ๒ ก็ไป และไม่ได้ผลเช่นกัน

คนที่ ๓ หลอกล่อด้วยวิธีการต่างๆ มากมายก็ยังไม่ได้ผล

สุดท้ายพญามารโกรธ จึงยกพลเสนาमारไป พระพุทธเจ้า กำลังเทศน์โปรดพวกเทวดาอยู่ เทวดาเลยแตกตื่นหนีไปหมด มาร แผลงศรยิงใส่พระพุทธเจ้า ลูกศรกลายเป็นดอกบัวหมด จึงคิดว่า จะฆ่าคนต้องตั้งข้อหาก่อน เลยกล่าวต่อพระพุทธเจ้าว่า บัลลังก์ที่ท่านนั่ง อยู่ นั่นเป็นของเรา ท่านลักมาตั้งแต่เมื่อไหร่ เพิ่งตามมาเห็นในวันนี้

พระแม่ธรณีเป็นพยาน

พระพุทธองค์ตรัสว่า “เราไม่ได้ลักของใครมา บัลลังก์นี้เกิด แต่บุญของเราต่างหาก ท่านอย่ามากล่าวต่อเลย”

พญามารกล่าวว่า “ท่านอย่าปฏิเสธเลย เรามีพยานนะ”

จึงถามเสนาमार พวกเสนาमारก็ตอบว่า “ใช่” เตือดร้อจนถึง พระแม่ธรณีต้องมาเป็นพยานให้พระพุทธเจ้า

พระแม่ธรณีแสดงตนเป็นพยานให้พระพุทธเจ้าว่า หม่อมฉัน ขอเป็นพยานให้พระพุทธองค์ เมื่อพระองค์สร้างสมคุณงามความดีมา ๔ อสงไขย แสนกัป ตายแล้วเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ทำบารมีเมื่อไร กรวดน้ำไว้ตลอด หม่อมฉันเอามวยผมรับไว้ ถ้าเทียบแล้วน้ำใน มหาสมุทรจะน้อยกว่า

ดูนะ หม่อมฉันจะรีดให้ดู นางกิริตมวยผม น้ำไหลมาจากทิศ ต่างๆ มากมาย สัตว์ร้ายในน้ำต่างๆ ก็มาด้วย ผลที่สุดมารก็พ่ายไป

งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

นี่แหละ พระพุทธเจ้าของพวกเรา บำเพ็ญบารมีมาแล้ว ตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว มีเวลาประกาศศาสนา บัญญัติ พระธรรมวินัย เพียงแค่ ๔๕ พรรษา แต่เมื่อยังไม่บัญญัติ ประกาศ พระสัทธรรมให้สมบูรณ์แบบ บริสุทธี บริบูรณ์ ในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

มารมานิมนต์ให้ปรินิพพาน พระองค์ก็ไม่รับ เพราะยังไม่ได้ บัญญัติธรรมวินัยให้สมบูรณ์แบบ ยังไม่งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด พระองค์ก็ไม่รับอาราธนาของพญามาร ครั้นประกาศ บัญญัติพระธรรมวินัยสมบูรณ์แบบแล้ว ทรงประกาศห้ามเลยว่า

ห้ามบัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ ห้ามเพิกถอนสิ่งที่ทรงบัญญัติ แล้ว ผลที่สุดพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าของพวกเรา ยังคงยืนยง มั่นคงอยู่ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เมื่อพระองค์จะเสด็จดับขันธ ปรินิพพาน มีพระทูลถามพระองค์ว่า จะตั้งองค์ไหนเป็นศาสดาแทน พระพุทธองค์ตรัสว่า ไม่ตั้งองค์ไหนแทน พระธรรมวินัยที่ทรงบัญญัติ ไว้สมบูรณ์แบบนี้แหละ

ธรรมวินัยคือศาสนา

งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด จะเป็นศาสนาของเธอทั้งหลาย ตั้ง ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว พระธรรมวินัยของพระองค์ก็ยังมีอยู่ ถ้าศาสนาไม่ฉลาดแล้ว ก็จะต้ององค์อื่นขึ้นเป็นศาสนาแทน องค์อื่นหรือศาสนาแทนนี้จะทรงบัญญัติพระธรรมวินัยใหม่ได้ จะล้มเลิกบัญญัติเก่าได้ คิดดูสิว่า ศาสนาล่วงมาแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว ศาสนาใหม่คงจะมากมาย

จะมีใครบ้างกล้ารับรองว่าศาสนาใหม่จะเป็นพระอรหันต์หรือไม่ ไม่มีใครรับรองได้ว่าศาสนาใหม่เป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้นสังฆกรรมอันแท้จริงอันแก่นี้คงจะเลอะเลือนไป จะเกิดสังฆกรรมปฏิรูปถูกลอมแปลงไป

สอนกันไปผิดๆ ถูกๆ เช่น สอนว่า ผู้นำของประเทศเป็นผู้นำศาสนาด้วย ถ้าผู้นำต้องการอย่างไร นั่นแหละเป็นความประสงค์ของพระเจ้า สอนกันไปให้ไปทำบาป ส่วนมากก็พูดกันว่า ศาสนาทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี จริงของเขายู่ สอนให้ไปวางระเบิดใส่ทหาร มันก็ไป นี่แหละคนดีของเขา ให้มันไปวางระเบิดพระพุทธรูปที่อัฟกานิสถาน มันก็ไป นั่นแหละคนดีของเขา

บอกให้มันไปถล่มตึกใหญ่ เวิลด์เทรดเซนเตอร์ มันก็ไป นั่นแหละคนดีของเขา รับรองว่าเป็นคนดีของเขาจริงๆ เป็นคนดีคนละแบบกับของพวกเรา

สอนพิเรนทร์

ศาสดาใหม่ของพวกเขาคริสต์คนหนึ่งสอนพิเรนทร์ ทั้งพระทั้งโยมชายหญิงเข้าไปสวดในโบสถ์พร้อมกัน บางทีก็ห่มใหญ่ บางทีก็ห่มเพียงนิดหน่อย มีการยืนส่ายซัดรีดต่างร่างกาย นอนคว่ำหงาย

ผลที่สุดก็เลยบอกว่า ถ้าผู้หญิงคนใดมีลูกกับพระรูปนี้ ในโบสถ์ในพิธีสวดนี้ เมื่อคลอดบุตรมา จะเป็นบุตรที่พระเจ้าประทานผลที่สุดผู้หญิงก็ไปมีเพศสัมพันธ์กับพระ ผู้ใหญ่ที่มีฐานะดีคือยกกล้านี้แหละศาสดาใหม่นี้แหละ มันมีความเสียหายอย่างนี้แหละ

เพราะฉะนั้นพระพุทธรูปเจ้าของเราจึงไม่ตั้งองค์ไหนเป็นศาสดาแทน พระพุทธรูปเจ้าของพวกเขา ทรงฉลาดเฉียบแหลม ทรงรู้อดีตอนาคต ศาสดาอื่นให้ตั้งศาสดาอื่นแทน มันมีผลเสียหายอย่างนี้แหละ สอนกันผิดๆ ถูกๆ

อย่างนางพยาบาลบางคน หนูไปนับถือศาสนาคริสต์กับเขา ทำไม่ไปนับถือศาสนาคริสต์กับเขา เรานับถือศาสนาพุทธดีๆ อยู่ เขาตอบว่า ศาสนาคริสต์เขาก็ดีนะหลวงตา เขาบอกอย่างนั้น ถ้ามว่า ดียังไง เขาตอบว่า ศาสนาคริสต์มีการไถ่บาปได้ เขาว่าอย่างนั้น

คนมีกรรมเป็นของตน

หลวงพ่อกั้วเราะแล้วจึงตอบว่า นั้นแหละเขาสอนให้ไปตกนรก
กมุสสุโกมุหิ กมุสสุทายาโท กมุสสุโยนิ กมุสสุพนุฑุ กมุสสุปฏิสรโณ
ยัม กมุสสุ ภริสสุสามิ กลยาณัม วา ปาปกัม วา ตสฺสุ ทายาโท ภริสสุสามิ เรา
จักทำกรรมอันใดไว้ มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรม
เป็นที่พึ่งอาศัย มีกรรมเป็นผู้ติดตาม เราทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญ
หรือเป็นบาป เราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น อันนี้แหละครอบไป
หมด จะเป็นฝรั่ง หรือจะนับถือศาสนาอะไรก็ตาม คำนี้ครอบไปหมด

ถ้าทำดีก็ต้องได้รับผลดี ถ้าทำไม่ดี ก็ได้รับผลไม่ดีเหมือนกัน
หมด ไม่ว่าจะเป็นคริสต์ก็ตาม อิสลามก็ตาม ได้รับผลเหมือนกันหมด
จะสอนว่าไปบาปได้ สอนกันผิดทั้งนั้น ต้องตกนรกกันทั้งนั้น จะเป็น
คนก็ตาม จะเป็นสัตว์อื่นก็ตาม ถ้าเห็นถ้าไม่ดีก็คิดยาให้มันตาย มัน
จะได้ไปสวรรค์ไวๆ เขาว่าอย่างนั้น

นั้นแหละจะพากันไปตกนรกไวๆ เพราะผลของปาณาติบาต
ให้ไปตกนรก อย่าไปเชื่อเขาเลย จะบอกว่าให้มันไปสวรรค์ไวๆ มัน
จะไปสวรรค์ได้อย่างไร ไม่ว่าจะสัตว์หรือคน ถ้าไม่ปฏิบัติตนให้ประกอบ
ด้วยองค์ประกอบแล้ว จะไปสวรรค์ไม่ได้เด็ดขาด เขาสอนว่าคิดให้
มันไปสวรรค์ไวๆ นั้น

สอนกันแบบผิดๆ สอนกันให้ตกนรก พวกเราชาวพุทธอย่าไปเชื่อนะ นี่แหละสอนโงมอยู่ทุกวันนี้สอนอย่างนี้ สอนเพื่อให้รู้จักเทียบเคียงคำสอนของศาสนาต่างๆ ว่า ของจริงกับของไม่จริงมันเป็นอย่างไรรึ สัทธรรมของพระพุทธเจ้าไม่เคยเป็นสัทธรรมปฏิรูป ไม่ใช่สัทธรรมถูกปลอมแปลง

หนังสือธรรมทุกเล่มล้วนน่าอ่าน

หลวงพ่อกว้างว่า ชีวิตท่านได้ศึกษาธรรมจากหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จากการได้อยู่รับใช้ปฏิบัติ ฟังธรรมของท่านอยู่เป็นเวลานานหลายปี และจากการศึกษาอ่านหนังสือของครูบาอาจารย์หลายๆ รูป เช่น หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงตามหาบัว ญาณสัมปนฺโน ท่านอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ และอีกหลายๆ รูป

หลวงพ่อบอกว่า หนังสือธรรมทุกเล่มสำหรับท่านแล้ว มันน่าอ่านน่าสนใจทุกตัวอักษรทุกบรรทัดเลย อ่านแล้วซาบซึ้งใจท่านเป็นอย่างมาก แต่ที่หลวงพ่อกำลังจะสอนลูกศิษย์และเทศน์ในโอกาสต่างๆ คือ เรื่องศีล ๕ ถ้ามีศีล ๕ แล้วจะทำให้เป็นมุนษุขย์ที่สมบูรณ์แบบไม่กลายเป็น มนุสสนิริยโก ไม่กลายเป็น มนุสสเปโต ไม่กลายเป็น มนุสสตีรัจฉาน

ที่สุดของศีล

ที่สุดของศีลอยู่ที่ **วิรัติ** คือ การตั้งใจงดเว้น การตัดสินใจงดเว้นจากบาปกรรม ๕ ประการ ที่สุดของการภาวนาอยู่ที่ อับปนาสมาธิ หลวงพ่อชอบสอนให้ญาติโยมมีศีล ๕ ประจำตัวประจำใจ มักจะบอกว่า ให้มีศีล ๕ นะ การมางานศพก็มาเพื่อทำดี มาเอาบุญ การทำศพพ่อแม่ก็เป็นการทำบุญทำความดี ต้องการความดี ต้องการบุญ ต้องการกุศล ทำไมเราอยากได้บุญอยากได้กุศล

เพราะท่านกล่าวว่า **“เราควรศึกษาเรื่องบุญ เพราะว่าเป็นบุญนี้เป็นฝักฝ่ายแห่งความสุข”** แสดงว่าคนมีบุญจะมีความสุข คนมีบุญมากก็มีสุขมาก คนมีบุญน้อยจะมีสุขน้อย ไม่มีบุญเลยก็ไม่มีความสุข เรื่องความสุขนี้ เมื่อว่าโดยย่อเกิดจากจรรยา ๓ อย่าง คือ ทาน ศีล ภาวนา ทานคือการให้ การบริจาค ศีลคือการรักษากายกับวาจาให้เรียบร้อยดีงาม

ศีลภาวนา

ภาวนาคือการสั่งสมกิริยาที่ดีงามให้เกิดมีในสันดาน นี่แหละ ถ้าเรามีทาน มีศีล มีภาวนา ก็จะเกิดมีอานิสงส์มาก เมื่อครั้งพุทธกาล พระนางมัลลิกาเทวี พระมเหสีของพระเจ้าปเสนทิโกศล ทูลถาม พระพุทธองค์ว่า *“คนเกิดมาในโลกนี้ บางคนมั่งมีศรีสุข แต่เป็นคนไม่สวยไม่งาม บางคนทั้งสวยทั้งงามทั้งมั่งมีศรีสุข บางคนสวยงามแต่ยากจน บางคนทั้งยากจนทั้งชั่วร้ายเหว่ เพราะเหตุผลอะไร”*

พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า

“คนมั่งมีศรีสุขแต่เป็นคนไม่สวยไม่งามนั้น เขารู้จักให้ทาน
เป็นคนไม่ตระหนี่และให้ทานเองด้วย แต่เป็นคนมักชู้โกรธ
ชาตินี้เขาจึงมั่งมีแต่ไม่สวยไม่งามเพราะเป็นคนชู้โกรธ”

สำหรับคนทั้งสวยทั้งงามทั้งมั่งมีศรีสุขนั้น เขาเป็นคนรู้จักให้
ทาน ไม่ตระหนี่ และเป็นคนใจดี ไม่ชู้โกรธ มาเกิดในชาตินี้จึงทั้งสวย
ทั้งงามและมั่งมีศรีสุข สำหรับคนสวยงามแต่ยากจนนั้น เขาไม่รู้จักให้
ทานและตระหนี่ แต่เขาใจดี ไม่ชู้โกรธ เกิดมาชาตินี้จึงมีรูปร่างหน้าตา
สวยงามแต่ยากจนเพราะเขาไม่ให้ทาน คนที่ทั้งยากจนทั้งชู้ชู้เหร่นั้น
เขาไม่เคยให้ทาน ทั้งเป็นคนมักโกรธ มีโทษจวิต เกิดมาชาตินี้จึง
ยากจนทั้งชู้ชู้เหร่

นี่แหละบุญกุศลเกิดจากศีล ศีลมีอันสงฆ์มาก ถ้าเป็นคนมี
ศีลแล้วก็เป็นมนุษยสมบูรณ์แบบ คนเราทุกคนที่เห็นหน้ากันเป็นคน
มีศีลทุกคน แต่โดยมากมีศีลธรรมดา ถือศีลแบบไม่มีความตั้งใจ ท่าน
ว่าการกระทำแบบไม่มีความตั้งใจ จะเป็นการกระทำที่ไม่สมบูรณ์แบบ
เหมือนกับรับยามาจากหมอไม่มีความตั้งใจ ถือไปถือมา ไม่รู้ว่าวาง
ไว้ที่ไหน เมื่อเวลาผ่านไป คิดจะเอามากินก็หาไม่เจอ

อานิสงส์ของศิลปิน

นี่แหละการกระทำที่ไม่มีความตั้งใจก็เป็นเช่นนั้น เป็นการกระทำที่ไม่สมบูรณ์แบบ การถือศีลแบบไม่มีความตั้งใจก็เช่นเดียวกัน ก็มีอานิสงส์เลย ถึงมีก็น้อย ถ้าตั้งใจรักษาศีลให้สมบูรณ์แบบ ให้เป็นวิริตศีล คือตัดตัดสินใจตัวเองดเว้นจากบาปกรรม ๕ ประการ และปฏิบัติให้เป็นไปตามสัจจะที่ได้ตั้งไว้

เช่น เราตั้งใจจะรักษาศีล ชั่วโมงหนึ่ง วันหนึ่ง เดือนหนึ่ง ปีหนึ่ง แล้วตั้งใจดเว้นตามที่ได้ตั้งสัจจะไว้ นั่นแหละเรียกว่า ศิลปินสมบูรณ์แบบ

อานิสงส์ของศิลปินอย่างนี้ มีค่ามากกว่าสมบัติของพระเจ้าแผ่นดิน ๑๖ พระนครรวมกัน สมบัติของพระเจ้าแผ่นดินนี้ ถ้าไม่รักษาศีลรักษาธรรมแล้ว จะเอาสมบัติไปซื้อสมบัติในสวรรค์ไม่ได้ แม้แต่ชั้นเดียว ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้

แต่อานิสงส์ของศิลปินนี้ ท่านกล่าวว่า **“ขตุติเย พุทธมณฑ เวสเส สุตฺเต จนฺทาล ปุกฺกุเส”** จะเป็นกษัตริย์กิติ เป็นพราหมณ์กิติ เป็นคนปานกลาง เป็นคนชั้นต่ำเก็บขยะกินกิติ ถ้าคนเหล่านี้มีศรัทธา รักษา ศีลกันด้วยศรัทธาแล้ว ตายไปก็จะไปเกิดบนสวรรค์ ได้ทิพยสมบัติ เช่นเดียวกับพระราชามหากษัตริย์ พราหมณ์ และคนปานกลาง

พระท่านเทศน์ว่า **สีเสณ สุคติ ยนฺติ** จะมีความสุขก็เพราะศีล **สีเสณ โภคสมฺปทา** จะมีโภคะก็เพราะศีล ถือศีลแล้วจะนั่งอยู่ อยากจะเหาะก็เหาะไม่ได้ ก็ว่าเพราะท่านเทศน์ไม่ถูก ไม่น่าเชื่อถือ จะเหาะก็ไม่ได้ **สีเสณ โภคสมฺปทา** ถือศีลแล้วจะมีโภคะ ไปเล่นเสียงไซค์ก็ไม่ได้ ก็เพราะว่าท่านเทศน์ไม่ถูกอีก ไม่น่าเชื่อถือ

มีเสรีภาพเพราะมีศีล

ถ้าเราใช้ปัญญาพิจารณาให้ดีแล้ว ก็จะมีรู้ว่าที่เรามีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ เสรีภาพในประเทศไทยมีมากมาย แต่เมื่อว่าโดยย่อ เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการศึกษาเล่าเรียน เสรีภาพในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เสรีภาพในการนับถือสูงสุดหมายถึงศาสนา เรามีเสรีภาพทุกอย่างสมบูรณ์เพราะเรามีศีล แม้แต่ถือศีลธรรมดาแบบไม่ได้ตั้งใจก็ยังมีเสรีภาพเพียงเท่านี้

ถ้าเราถือศีลอย่างตั้งใจทำให้สมบูรณ์แบบแล้วจะมีค่ามาก มีอานิสงส์มากมายยิ่งกว่าสมบัติของพระเจ้าแผ่นดินอีกมาก ลองคิดดูให้ดีสิว่า เรามีความสุขอยู่ในบัดนี้มันต่างจากคนไม่มีศีล คนไม่มีศีลไปปล้นไปฆ่าเขา เขาไม่มีสิทธิ์จะเดินตามถนนอย่างกับพวกเราเลยหมดเสรีภาพเลย

เสรีภาพที่จะนับถือศาสนาสูงสุด เสรีภาพที่จะมาบวชอย่างพระเถรทั่วไปก็ไม่ได้ จะมาบำเพ็ญความดี รักษาศีลอย่างสบายใจอย่างพวกเราก็ได้ เขาจะหวาดระแวงภัย ระแวงกฎหมาย ถ้ากฎหมายไล่ทันแล้ว จะอยู่อริยาบถไหนก็ไม่สบาย เขาเอากุญแจมือมาใส่ จะไปไหนมาไหนก็ไม่สะดวกสบายอย่างพวกเรา

ลองคิดดูสิว่า เราเป็นผู้มีศีลจะนั่งอยู่หรือยืนอยู่ ก็ไม่มีใครเอากุญแจมือมาใส่เลย มีความสุขหรือไม่ นี่แหละเรียกว่ามีความสุขเพราะศีล คนไม่มีศีล เมื่อเจ้าหน้าที่เอากุญแจมือมาใส่ ต้องขึ้นโรงขึ้นศาล เมื่อแพ้คดี เขาจับเอาเข้าไปใส่ในกอล่งสี่เหลี่ยม คิดดูสิว่าในกอล่งสี่เหลี่ยมจะมีเสรีภาพอย่างพวกเราหรือไม่ เสรีภาพทุกอย่างจะไม่มีเลย เราเชื่ออย่างนี้ อานิสงส์ของศีลมีอย่างนี้

เราทุกคนต้องการบุญกุศล ทุกคนก็รู้แล้วว่าบุญเกิดจากทาน
ศีล ภาวนา กุศลจะเกิดกับเราอย่างไร เรามาทำบุญงานศพตามต้นติ
ประเพณีแบบอย่างที่มีบัณฑิตที่นิยมกระทำ การทำอย่างนี้จะเป็นการ
ทำที่ไม่ไร้ผล เป็นการกระทำแบบไม่ม่งมาย เพราะฉะนั้นธรรมภาสิต
ตอนหนึ่งท่านกล่าวว่า

กรณียมตสกุสเลน ยนต์ สนต์ ปทํ อภิสเมจจ

ผู้ฉลาดในประโยชน์พึงทำกิจที่ผู้รู้กระทำมาก่อนแล้ว
นี้แหละการทำกิจที่ผู้รู้กระทำมาก่อนแล้ว
นี้แหละเป็นกุศล เป็นการฉลาด ไม่ทำด้วยความม่งมาย

เรามีศรัทธาในศีลในธรรม มีศรัทธาในพระพุทเจ้า ในพระ
ธรรม ในพระสงฆ์ เรามีศรัทธาที่สมบูรณ์แบบนี้ ศรัทธาต้องประกอบ
พร้อมด้วยปัญญา กรรมลัทธิ เชื่อกรรม วิปាកัลลหา เชื่อวิปาคคือ
ผลของกรรม คถาคตโปธิลัทธิ เชื่อในพระคถาคตเจ้าว่ามีจริง ศรัทธา
ที่แท้จริงจะต้องสัมปยุตด้วยปัญญา

พวกเราอย่าไปถือมงคตตีนขาว จะเป็นคนไม่ฉลาด คนฉลาด
นี้จะเชื่ออะไร จะปฏิบัติอะไร จะต้องให้เป็นไปด้วยปัญญา นับถือ
พระรัตนตรัย พระพุทเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ระลึกถึงคุณของ
พระพุทเจ้า คุณของพระธรรม คุณของพระอริยสงฆ์ ใหว้พระ
สวตมนต์ สวตระลึกคุณของพระพุท พระธรรม พระสงฆ์

พระคาถา ๑๐๘

นี่แหละพุทฺธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ พุทฺธคุณตั้งแต่
อิติปิโส ไปจนจบ ภควาติ พุทฺธคุณ ๕๖ พระคาถา

ฉัปปัญญาสะ พุทฺธะคาถา พุทฺธะคุณา สุกัมภิรา เอเตสสะมา
นุภาเวนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา พุทฺธคุณประกอบด้วยพระคาถา
๕๖ พระคาถา แสดงพระคุณอย่างลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพุทฺธคุณ
นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้า

อัญฺฐิตติงสะ ธัมมะคาถา ธัมมะคุณา สุกัมภิรา เอเตสสะมา
นุภาเวนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา ธรรมคุณ ๓๘ พระคาถา แสดง
พระธรรมคุณอย่างลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมคุณนี้ ขอความ
สวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าตลอดกาลทุกเมื่อ

จะตุททะสะ สังฆะคาถา สังฆะคุณา สุกัมภิรา เอเตสสะมา
นุภาเวนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา สังฆคุณ ๑๔ พระคาถา แสดง
พระสังฆคุณอย่างลึกซึ้ง ด้วยอานุภาพแห่งพระสังฆคุณนี้ ขอความ
สวัสดีจงมีแก่ข้าพเจ้าตลอดกาลทุกเมื่อ

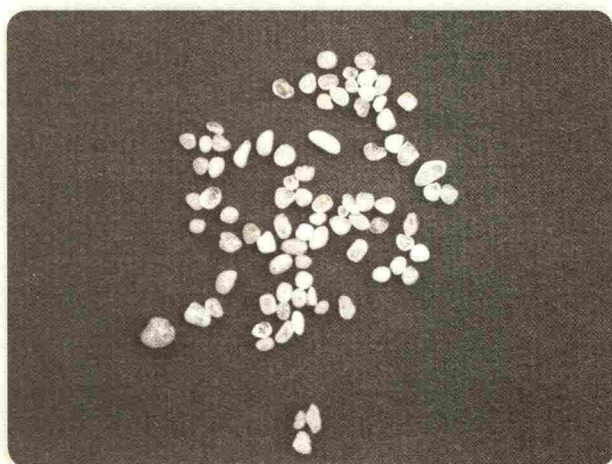
ฉัปปัญญาสะ พุทฺธะคุณา ธัมมะคุณา อัญฺฐิตติงสะตา
สังฆะคุณา จะ จุททะสะ อัญฺฐิตตะระสะเต อิม ทิเน ทิเน สระระเตปิ
โสตถิ โหนติ นิรันตะรันติ

ด้วยพุทฺธคุณ ๕๖ พระคาถา ธรรมคุณ ๓๘ พระคาถา
สังฆคุณ ๑๔ พระคาถา รวมเป็น ๑๐๘ พระคาถา ขอความสวัสดีจง
มีแก่ข้าพเจ้าผู้เอาใจใส่ในพระคาถา ๑๐๘ พระคาถาตลอดนิรันดร์
เทอญฯ

ธรรมานุสรณ์ ๔

หลวงพ่อกในความทรงจำ

พระบรมสารีริกธาตุเก่าแก่
สู่การแผ่барมี ในจังหวัดมหาสารคาม

ผู้เขียนได้อยู่ติดตามอุปัฏฐากหลวงพ่อดังแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้ฟังเรื่องเล่าจากท่าน ด้วยความเป็นเด็กก็เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้างตามประสาเด็ก ๆ ๙-๑๐ ขวบ โดยใช้ชีวิตส่วนใหญ่หลังเลิกเรียนในการอยู่กับท่าน

ท่านเคยเล่าว่า ท่านมีพระบรมสารีริกธาตุของแท้แน่นอน ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้รับฟังก็ไม่ได้สนใจอะไร เพราะท่านว่าแท้ก็แท้ไป ส่วนจะเชื่อหรือไม่ขอคิดอีกที เพราะพระพุทธรูปเจ้ากัณนิพพานมานานแล้ว อยู่ไกลถึงอินเดีย ที่นั่นก็มีพระบรมสารีริกธาตุ ที่นี้ก็มี อะไรจะเยอะเยอะมากมาย พลังเถียงในใจ หลายปีผ่านไป ท่านก็เล่าซ้ำๆ จนทำให้ผู้เขียนฉงนสงสัยว่า คงต้องมีความสำคัญแน่แท้ ท่านจึงเล่าย้ำๆ เหลือเกิน จึงตั้งใจสอบถาม

หลวงพ่อก็เล่าว่า ประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๒ มีพระภิกษุเชื้อสายจีน ชื่อ**พระเพ่ง** (เพ่งอั่ว) มีญาติอยู่ตลาดเทศบาล เป็นพระโยคาวจร ชุดงค์ไปทางภาคเหนือรอยต่อดินแดนพม่า ได้พบซากเจดีย์ร้างผุพังขนาดใหญ่ ในขณะที่นั่งสมาธิปฏิบัติภาวนา ได้ปรากฏแสงขนาดลูกเท่ามะพร้าวเป็นสีนวลๆ ลอยขึ้นลงตรงพื้นเจดีย์ร้างผุพังนั้น จึงได้ทำการอธิษฐานขุดลงตรงแสงขึ้นลง พบว่ามี **ผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ** จึงนำติดตัวมา

เมื่อกลับลงมาได้มีโอกาสผ่านวัดโพธิสมภรณ์ ชะรอยจะด้วยบุญญาของหลวงพ่ พระโยคาวจรนั้นได้ถวายพระบรมสารีริกธาตุทั้งหมดแก่หลวงพ่อ พระบรมสารีริกธาตุชุดนี้ หลวงพ่อจะเก็บรักษาแยกจากทุกอย่าง ท่านจะสร่งน้ำด้วยน้ำมันหอมที่แขกนำมาตวงขาย โดยใสภาชนะรูปกระเพาะปัสสาวะของอูฐเท่านั้น ผู้เขียนเองก็เพียง

แต่เคยเห็น ไม่มีโอกาสได้สัมผัสหรือสรงเลย จวบจนกระทั่งมาศึกษา
ต่อในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ได้ ๑ ปี ได้กลับไปเยี่ยม ท่านจึงปรารภว่า

“ต่อไปจะไม่มีใครรักษา เมื่อหมดหลวงพ่อก็ไป คนจะไม่รู้ว่า
พระบรมสารีริกธาตุนี้เป็นของแท้จริง ให้ (ผู้เขียน) เก็บรักษาไว้ให้ดี
แล้วใช้ปัญญาในการพิจารณา **“ฐานา”** ต่อไป”

เมื่อรับมาด้วยความฉงน ก็เก็บไว้ เพื่อความสบายใจของ
หลวงพ่อก็เหตุอัศจรรย์ได้ปรากฏต่อหลวงพ่และผู้เขียนคือ เมื่อนำผอบ
พระบรมสารีริกธาตุพ้นออกจากชายคาภูคินานุศาสตร์ ไฟได้ร้อง
สะเทือนลั่นตลอด แดดบดลงจนสลัว จากจังหวัดอุดรธานีถึงจังหวัด
มหาสารคาม แดดบดสลัวตลอดเส้นทาง ไฟคำราม สิ่งที่แปลกคือ
ฝนตกไล่ตามหลังรถตลอดเส้นทาง แต่ไม่เปียกรถแม้แต่หยดเดียว

พระบรมสารีริกธาตุชุดเดียวกันนี้ หลวงพ่อก็เคยมอบให้พระครู
พิพัฒน์วิยาคม (เจริญ ฐานยุตโต) วัดโนนสว่าง จังหวัดอุดรธานี
ผู้เขียนเป็นผู้แบ่งใส่ผอบด้วยตนเองจำนวน ๙ องค์ หลวงพ่อก็ได้นำ
ไปมอบให้เองที่วัดโนนสว่าง เหตุการณ์ก็เป็นเช่นเดียวกัน ไฟคำราม
แดดบดขณะเวลา ๑๔.๐๐ น. จนกระทั่งพระบรมสารีริกธาตุเข้าสู่
ศาลาพุทธาภิเษก ฝนจึงลงอย่างมีดฟ้ามั่วดิน เป็นที่อัศจรรย์ พระบรม
สารีริกธาตุชุดนี้ยังมีแยกปลีกย่อยบรรจุอยู่ในพระเศียรพระพุทธรูป
ดังต่อไปนี้ องค์ละ ๑ องค์

๑. พระพุทธรูปของ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ภาวิช ทองโรจน์
อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๒. พระพุทธรูปของ อาจารย์ยุวดี ตปนียากร
อดีตรองอธิการบดี ฝ่ายนโยบายและแผน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๓. พระพุทธรูปของ รองศาสตราจารย์วีณา วิสเพ็ญ
อดีตรองอธิการบดี ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม ปัจจุบันประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปประจำ
โครงการอนุรักษ์เอกสารโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
๔. พระพุทธรูปประจำโรงพยาบาลมหาสารคาม
๕. พระพุทธรูปประจำคณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๖. พระพุทธรูปประจำคณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๗. พระพุทธรูปประจำคณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๘. พระพุทธรูปหินหยกขาว
ของ นายแพทย์ปัญญา หาญพานิชพันธุ์

ในคราวที่ทำการบรรจุสมโภชพุทธานิเทศ พระพุทธรูปทั้ง ๘ องค์นี้ เหตุการณ์ก็เป็นดังเช่นเดียวกันคือ ฟ້าร้องลั่น ฝนตก ชุ่มเย็น เป็นที่อัศจรรย์ยิ่ง

พระบรมสารีริกธาตุที่ยังคงเหลืออยู่ในผอบ (ผู้เขียน) จึงมี ๗๘ องค์ ใน พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้เขียนได้รับทุนผูกพันในการศึกษาต่อ จากรัฐบาลไทย ในระดับโท-เอก สำนึกในตนเองเพียงลำพังว่า คงไม่ได้กลับไปอยู่จังหวัดอุดรธานีเช่นเดิมแล้ว จึงตัดสินใจซื้อที่ดิน นำความเข้ากราบเรียนปรึกษาหลวงพ่อก่อน แล้วตั้งสัจอธิษฐานต่อหลวงพ่อกว่า

“ของสำคัญคู่บ้านควรเมือง ต้องประดิษฐานในที่อันสมควร ข้าพเจ้ามีหลวงพ่อก่อนเป็นพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ผู้ทรงด้วยกรุณาธิคุณ จักขอสร้างปูชนียสถานไว้ในเขตพื้นที่บ้าน กรรมสิทธิ์ของตนเองตามกฎหมาย เพื่อบรรจุวัตถุธรรมอันเป็นมามงคลของหลวงพ่อก่อน เพื่อเป็นพุทธานุสรณ์ สักมา ปูชนียสถานรำลึกถึงพระองค์ต่อไป”

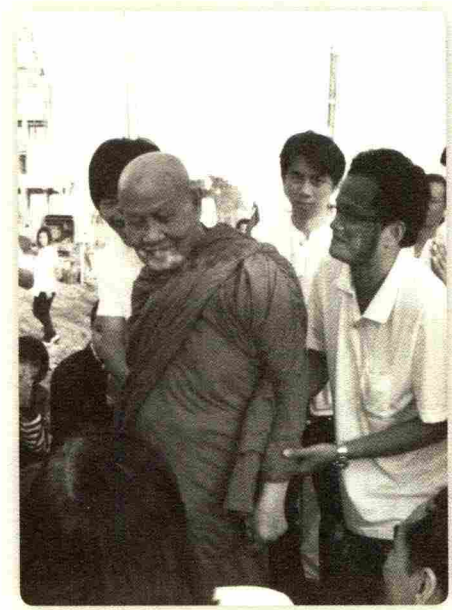
หลวงพ่อก่อนได้เล่านิยายชาดกธรรมเรื่องอนาถบิณฑิกเศรษฐี ธรรมให้ฟัง

สรุปความย่อ คือ อนาถบิณฑิกเศรษฐีได้สละทรัพย์ สละชีวิต ทำทานต่อพระพุทธเจ้าจนสิ้นเนื้อประดาตัว สร้างวัดในที่ดินของตน พระพุทธเจ้าได้ทรงพระเมตตาจำพรรษาให้ แม้ว่าอนาถบิณฑิกเศรษฐี จะทำทานจนสิ้นเนื้อประดาตัว ความนี้เดือดร้อนถึงเทพยดา จึงได้นำทองคำมาช้อนแรมมิได้ไว้ในห้องรูปแพะ ให้อนาถบิณฑิกเศรษฐีไม่อดตาย กลับมาอุดมสมบูรณ์เช่นเดิม แล้วท่านก็อนุโมทนาให้พร

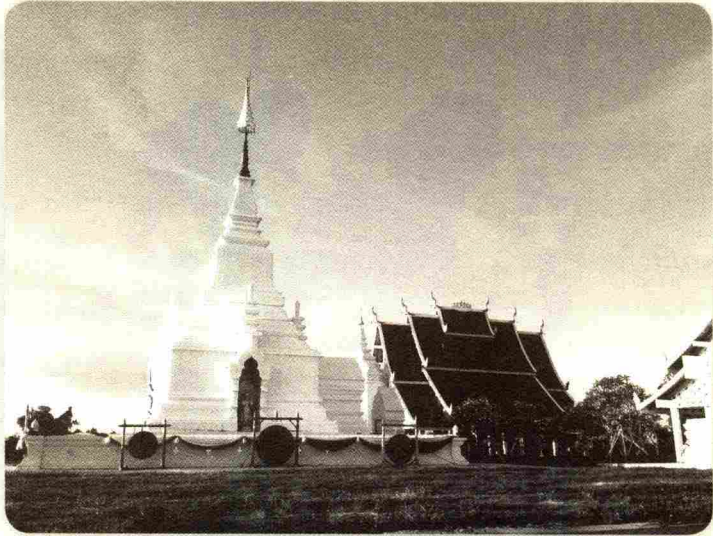
คาถาหัวใจอนาถปิณฑิกเศรษฐีที่ท่านจะมักอวยพรแก่สาธุชน
ที่มากราบนมัสการเสมอว่า **“บุญญ์ สุขัง ชีวิตะสังขะยมฺหิ ขอให้
มีความสุขความเจริญตลอดชีวิต มีอยู่มีกินตลอดทุกชาติ ทุกภพ ตลอด
กาลนานเทอญ”**

วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ยกเสาเอกสร้างศาลาใน
ที่ดินส่วนตัวด้วยความอุปถัมภ์ของหลวงพ่อ พระอาจารย์มหาจักรชัย
สุนตฺตชโย (ป.ธ.๙) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นอีกท่านหนึ่งที่เมตตา
ประสานขอรับประทานพระนามย่อ ญสส. พร้อมนามศาลา จาก
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก
ประดิษฐานบนหน้าบันศาลา

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เริ่มก่อสร้างพระเจดีย์เพื่อบรรจุ
(ฐาปนา) ตามแบบโบราณที่ปรากฏในตำนานอูรังคินิทาน แต่จากการ
วางรากฐานไม่มั่นคงแข็งแรง ทำให้เจดีย์ทรุด หลวงพ่อได้มาดู ให้คำ
แนะนำว่า หยุด รอให้ดินแข็งตัวแน่นดีก่อน

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ หลวงพ่อมาอีกที ทำการรื้อเจดีย์เก่าลงและสร้างองค์ใหม่ในบริเวณเดิม ด้วยบุญญาบารมีแห่งหลวงพ่อแป๊ะไพศาล ยังให้เจดีย์แล้วเสร็จภายในเวลา ๕ เดือนครึ่ง โดยการกำกับดูแลของอาจารย์มงคล ดวงชาตม ทำการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุตามโบราณประเพณีในวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ช่วงหลวงพ่อเริ่มอาพาธ จึงได้นำบุษบกทองคำ ฉัตรทองคำ ไปให้ท่านทำการอธิษฐานอนุโมทนา เมื่อหลวงพ่อมาพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น ผู้เขียนได้กราบเรียนเล่าถวายท่านว่าทุกอย่างที่หลวงพ่อชี้แนะได้สำเร็จเป็นปูชนียสถานสมบูรณ์แล้ว

ใน พ.ศ. ๒๕๕๕ หลวงพ่อจึงได้รับอนุญาตจากแพทย์ประจำ
องค์หลวงพ่อ รงค์ศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ดร.มณฑิยา เป็ลี
โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ให้มากราบนมัสการพระธาตุจอมศรีสัมมา
สัมพุทธเจดีย์ ตำบลมะค่า อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
และเยี่ยมชมมูลนิธิคุณวีโรกุลสงเคราะห์ อันหลวงพ่อได้ให้นำมา
ของผู้เขียนที่หลวงพ่อตั้งให้เป็นชื่อมูลนิธิเพื่อการกุศล ตามนโยบาย
ของหลวงพ่อ ที่เน้นหนักเรื่อง “โอกาสทางการศึกษา แพทย์ พยาบาล
การรักษาปิดเป่าทุกภัยของเพื่อนมนุษย์ผู้ด้อยโอกาส”

ความเมตตาต่อสรรพสัตว์ของหลวงพ่อกำลังเหล่าคณะศิษย์พึง
รับรู้ประจักษ์แก่ตาแก่ใจเสมอ คือ หลวงพ่อจะสนับสนุนผู้ยากไร้ ไม่มี
โอกาสทางการศึกษามาตลอด บังคับทุกบาทสตางค์ของท่านที่ได้รับ
มาจึงเป็นไปเพื่อการศึกษของผู้ยากไร้เป็นหลัก อริยาบถในการปิดเป่า
รักษาโรคทั้งสมุนไพโร วิชาอาคมโบราณ รวมถึงการใช้ยาแผน
ปัจจุบัน (ยาหลวง) ในการรักษาสรรพชีวิต ไม่จำเพาะแต่มนุษย์ ความ
เมตตาของหลวงพ่อแผ่ไปถึงสัตว์ เช่น สุนัขจรจัด แมว หมู นก ฯลฯ
ที่มาพึ่งบารมีหลวงพ่อ แทบทุกตัวล้วนได้รับยาสมุนไพโร ยาหลวง
ตามอาการที่เหมาะสมโดยท่าน จนถึงที่สุดในวาระท้ายสุดแห่งชีวิต
สัตว์เหล่านั้น ท่านยังทำบุญอุทิศบั้งสุกุลพร้อมปลงศพ โดยนิมนต์
พระเถระในคณะคณาจารย์มารับทักษิณาทานของท่าน ซึ่งท่านให้
แง่คิดว่า สัตว์ก็มีวิญญาณ มีความรับรู้ มันกินข้าวเรา ได้รับเมตตาเรา
มันก็ตอบแทนคุณด้วยความรัก ความกตัญญู หลวงพ่อมักคุยกับ
สุนัขและเอ่ยเสมอๆ ว่า

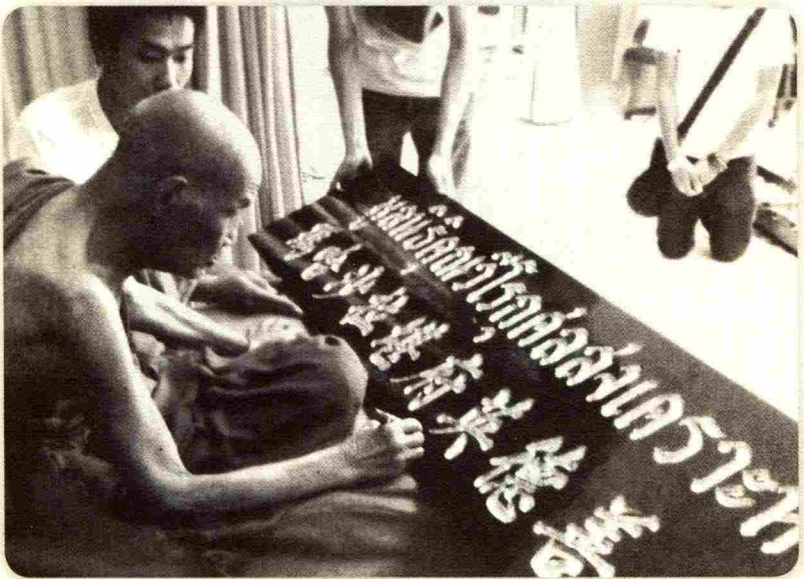

“เอ๊ย ไอ้... (ชื่อสุนัข) ... มันดีเว่ย มันรู้จักรักเจ้าของมัน”

ผู้เขียนเมื่อสมัยเป็นเด็กยังเคยกราบเรียนท่านว่า “หมา แมว หลวงพ่อนี้ไซค์ดี อยากเกิดเป็นหมาภุภุ หลวงพ่อได้” ท่านเอ็ดขึ้นอย่างแรงและสอนว่า เราเป็นคนสูงกว่าเดียรัจฉาน มนุษย์เป็นสัตว์โลกชนิดเดียวที่สามารถทำบุญทำกุศล ปฏิบัติถึงขั้นสูงสุดในพระพุทธศาสนาของพระศาสดา อย่าปรารถนาต่ำ ให้ปรารถนาสูงๆ ขนาดเทวบุตรเทวดายังต้องคอยอนุโมทนาบุญกับมนุษย์เวลาทำทำกุศลทานเลย

ดังนั้น นโยบายความเมตตาของหลวงพ่ोजึงเป็นหลักการ
ในมูลนิธิของท่านคือ “คุณวีโรกุศลสงเคราะห์” กล้าที่จะทำความดี
ทั้ง ๓ ระดับ

๑. ให้โอกาสศิลปวิทยา (ให้ท่านความรู้)
๒. บอกลอนศีลธรรม (ความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์)
๓. พาให้พ้นทุกข์ (รักษาโรคทางกายทางใจ รวมถึงช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยใหญ่่น้อย และสงเคราะห์ศพอนาถาไร้ญาติ)

แสงธรรมอันไพศาลแห่งความอดทน (ขันติ) ความเพียร
พยายาม (วิริโย) คุณ (ความดี) วีโร (ความกล้าหาญ) จึงแผ่ไปถึง
สรรพสัตว์ด้วยอำนาจบารมีธรรมแห่งพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ
พระราชวุฒาจารย์ (เจ้าคุณอุตร) ตราบชั่วกาลนาน

ญาพ่อบ้านแดง (หลวงพ่อพิบูลย์)
กับการควบคุมตัวในวัดโพธิสมภรณ์

เจ้าคุณอุตรฯ เมตตาเล่าเรื่องของหลวงพ่อพิบูลย์ให้ฟังว่า ท่านรู้จักหลวงพ่อพิบูลย์ครั้งแรก สมัยที่ยังเป็นสามเณร เห็นหลวงพ่อพิบูลย์ถูกนำมาควบคุมตัวอยู่กุฏิข้างหอฉันคณานุศาสน์ในปัจจุบัน ห่มผ้าสีฝาดๆ รัดอก นั่งหลับตาห้อยสร้อยประคำ ไม่เหมือนสีของวัดโพธิสมภรณ์ พร้อมกับพระสีบัว ชาวจังหวัดร้อยเอ็ด แต่ตอนกลางคืน

พระสีบัวได้หลบหนีไป รุ่งเช้าชาวบ้านรำลึกกันว่า ญาพ่อสีบัวเหาะถือ
ด้ามสีคันไซ้ไปแล้ว แต่ที่จริงเจ้าคุณอุตรฯ เห็นคลานออกไป ส่วน
หลวงพ่อบุญลย์ไม่ได้หลบหนี รุ่งเช้าเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวออกจากวัดไป

ต่อมาหลวงพ่อบุญลย์ถูกจับมาที่วัดโพธิสมภรณ์อีกครั้ง โดยมี
มี เจ้าคุณพระเทพกวี (จุม พนฺธุโล) เป็นหัวหน้า พระครูประสาทคณานุกิจ
(จันทร์) และตำรวจประมาณ ๔-๕ คน นำตัวมา เพราะมีพฤติกรรม
ที่ผิดต่อหลักการปกครองและผิดวินัยสงฆ์ บวชภิกษุณี โดยได้
ควบคุมตัวหลวงพ่อบุญลย์ไว้ด้านหลังของวัด อนุญาตให้ท่านใช้ประตู
หลังวัดในการเข้าออกไปบิณฑบาต ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับศาสนกิจของวัด
โพธิสมภรณ์ ห้ามทำสังฆกรรมร่วมกับคณะสงฆ์ และมีข้อห้ามไม่ให้
พระภิกษุสามเณรในวัดโพธิสมภรณ์ยุ่งเกี่ยวกับหลวงพ่อบุญลย์เด็ด
ขาด แต่มีพระเถรบางรูปแอบไปเรียนวิชาด้วย เขาถือกันว่า หลวงพ่อบุญ
ลย์มีวิชาหมากินความคิด เข้าไหนยืนภาวนาหันไปทิศไหน คนจะ
มาจากทิศนั้น คงเป็นคำลือ เพราะลังคมสมัยนั้นมีทั้งจ้องทำลายและ
ชื่นชม

เมื่อครั้งหลวงพ่อบุญลย์ถูกคุมขังอยู่วัดโพธิสมภรณ์แล้ว มี
ญาติโยมที่ครุฑาเดินทางมาหา อนุญาตให้ใช้ประตูด้านข้างวัดเท่านั้น
วันหนึ่งๆ มีคนเดินทางมาจำนวนมาก เส้นทางที่คนเดินมาจนเกลี้ยง
เตียน เรียกได้ว่า ทางจนเป็นร่อง คนที่มาหาหลวงพ่อบุญลย์ ส่วน
มากมารักษา เป็นบ้า เป็นปอบ ผีเข้า ผู้ป่วยบางคนได้สร้างที่พัก
ชั่วคราวรอบบริเวณกุฏิหลวงพ่อบุญลย์ มุงด้วยสังกะสีชนต่อกัน นับ
ได้ประมาณ ๒๐ หลัง

ส่วนวิธีการรักษาเคยได้แอบดู เห็นหลวงพ่อพิบูลย์ขึ้นไปอยู่บนชานกุฏิ ให้ผู้มารักษานั่งอยู่ด้านล่าง ท่านจะบริกรรมคาถาและตวาดเสียงดัง แล้วอาบน้ำมนต์ลงมาจากด้านบนของกุฏิ เวลาท่านอาบน้ำมนต์แต่ละครั้ง เสียงตวาดที่ดัง เกิดเป็นที่สนใจ ทำให้พระเถรที่วัดมักไปแอบดู ครั้งหนึ่ง ญาติพี่น้องได้นำตัวขุนนางเมืองอุดรมารักษา บ้า ท่านสั่งให้มัดใส่เสากุฏิไว้ ส่วนทางขุนนางเมืองอุดรที่เป็นบ้า ได้ตำทอหลวงพ่อพิบูลย์ด้วยคำหยาบคายต่างๆ นานา เช่น

“บักแดงมึงอย่าฮุดกู”

“มึงเด้อมึงบักแดง”

หลวงพ่อพิบูลย์ตอบสั้นๆ ว่า “จั่งเบ็ง” หลังจากนั้นหลวงพ่อพิบูลย์ได้อาบน้ำมนต์ให้กับขุนนางเมืองอุดร อาการประสาทจึงสงบลงตามลำดับ หลายวันต่อมา มีคนเล่าว่า ขุนนางเมืองอุดรอาการดีขึ้น ซึ่ม้ามาอาบน้ำมนต์กับหลวงพ่อพิบูลย์ด้วยตนเอง ครั้งหนึ่งท่านเจ้าคุณอุดรฯ เห็นหลวงพ่อพิบูลย์สูมไฟใส่เสาหอพระไตรปิฎก จึงไปดู ปรากฏว่ามีแม่นางนอง (มดง่ามดำขนาดใหญ่) กำลังจะขึ้นเสา จึงถามท่านว่า “หลวงพ่อฆ่าบ่บาบป” หลวงพ่อพิบูลย์ตอบว่า **“บ่บาบปดอก มันสิขึ้นไปกัดใบลาน ธรรมของพระพุทธเจ้า”**

ท่านเจ้าคุณอุดรฯ เห็นหลวงพ่อพิบูลย์จ้ำงคนชุดสระน้ำ ซื้อข้าวเปลือกมาเก็บไว้เต็มเล้าอย่างน่าสงสัย หลังจากนั้นประมาณ ๓ เดือน ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๘๕ หลวงพ่อพิบูลย์ได้มรณภาพลง เจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) ติดกิจนิมนต์ พระสงฆ์ในวัดได้ติดตาม

ไปด้วย เจ้าคุณอุดรฯ มี ๓ พรรษา อาวุโสที่สุดตอนนั้น จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานตรวจสอบทรัพย์สินหลวงพ่อพิบูลย์

ทรัพย์สินที่พบ ได้แก่ ไม้เท้าแก่นมะขามใช้หมุดทองเหลือง ตอกไปตามเนื้อไม้เป็นตัวคาถา ครั้งนั้นสังเกตเห็นพระโชติลูกศิษย์ ท่าน เหมือนอยากได้มาก จึงให้พระโชติไป มีมีดพับแบบอเมริกัน มีเหรียญเงินโบราณ เหรียญสตางค์ต่างๆ เก็บไว้ในกระบี่หมากพร้าว มีเงินใบสิบเป็นมัดๆ นับได้เป็นเงิน ๘๐๐ บาท มีเงินบางมัดเหมือนถูกใช้ไป เข้าใจว่าน่าจะเอาไปเป็นค่าจ้างคนมาขุดสระน้ำ ซึ่งสระน้ำดังกล่าวพระเถรในวัดยังใช้ประโยชน์จนถึงปัจจุบัน สำหรับข้าวที่สะสมไว้ในยุ้งฉาง ได้นำมาทำกับข้าวเลี้ยงคนที่มาร่วมงาน เหมือนหลวงพ่อพิบูลย์ท่านรู้ล่วงหน้า

ทางคณะกรรมการได้นำสรีระหลวงพ่อพิบูลย์ใส่โลงฝังไว้ (ปัจจุบันคือสถูปหลวงพ่อพิบูลย์) ได้ประมาณ ๑ ปี ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านแดง ได้มาขอสรีระเพื่อนำไปทำบุญตามประเพณีที่บ้านแดง เมื่อขุดลงไปตรงที่ฝังนั้น ปรากฏว่าได้โลงมีน้ำใสมาก ชาวบ้านที่รู้ข่าวพากันมาตักไปดื่มกิน อาบ บางคนมุดลงไปแช่ ดำผุดดำว่าย เลยก็มี แม้ว่าน้ำจะขุ่นแล้ว ก็มีผู้คนเดินทางมาทั้งชุด ลูบ เกะ แงะดินบริเวณนั้นจนเกิดเป็นหลุมขนาดใหญ่ ส่วนที่พักชั่วคราวรอบกุฏิหลวงพ่อพิบูลย์ รวมทั้งลูกศิษย์ได้ถูกผลักดันออกจากวัดไป ต่อมาเมื่อมีการสร้างโรงพยาบาลอุดรธานี ทางโรงพยาบาลได้ขอพื้นที่ตรงนั้นสร้างเป็นส่วนหนึ่งของโรงพยาบาล ปัจจุบันคือบริเวณอาคารห้องดับจิต

หลังจากนั้นหลายปี มีลูกศิษย์มาเล่าให้ฟังว่า ไปสำนักทรง
บ้านลีหู่ ตอนประทับทรงครั้งนั้น มีวิญญาณหลวงพ่อบิณฑุ์ไปประทับ
ทรง แล้วกล่าวถึง เจ้าคุณอุตุตรา ว่า **“พระครูอุตุตรา ท่านไม่เอาเหรียญ
เราหรอก ท่านไม่ถือเรา”** ซึ่งเป็นอย่างนั้นจริงๆ

บันทึกเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ณ ภูมิกณะคณานุศาสน์ วัดโพธิสมภารณ์

อาการอาพาธและการปลงสังขารของหลวงพ่อ

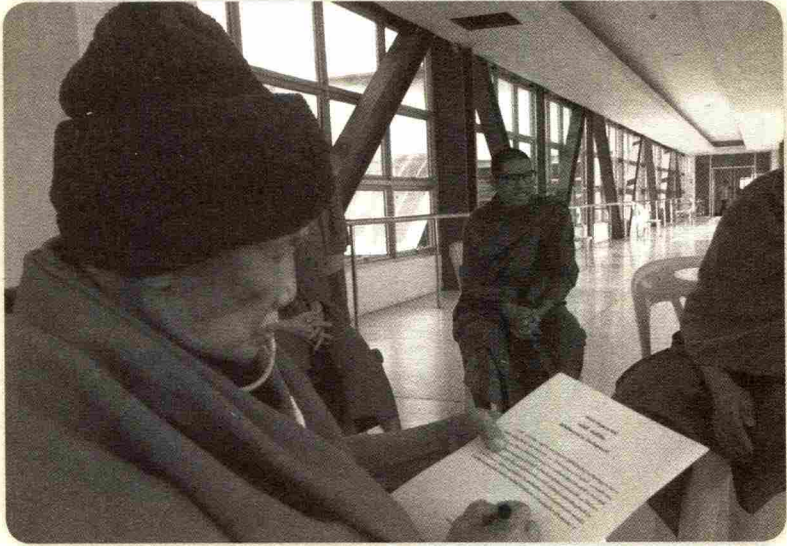

ปลาย พ.ศ. ๒๕๕๒ หลวงพ่อได้ฉันทน้ำโซม (เครื่องดื่มบำรุง)
ต่อมาอาการระคายเคืองในการกลืนเริ่มปรากฏ พบว่ามีก้อนขนาด
ลูกไข่ไก่โคนลิ้น โดยโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีพบว่าเป็นเนื้อร้าย
(มะเร็ง)

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะแพทย์ได้มาตรวจซ้ำอีกครั้งที่กุฎิ โดยครั้งนั้น พระอาจารย์จันทร์เรียน คุณวโร วัดถ้ำสหาย ได้มาร่วมฟังอาการด้วย แพทย์ได้วินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งโคนลิ้นระยะสุดท้าย จากอาการของตัวโรคตามคำวินิจฉัยว่า หลวงพ่อจะดำรงสังขารได้ไม่เกิน ๖ เดือน

ความทราบถึงพระเดชพระคุณพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) ได้มอบปัจจัยเป็นค่ารักษาพยาบาล รวม ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านสองแสนบาทถ้วน) โดยหลวงพ่อได้เลือกที่จะรักษา ณ โรงพยาบาลมะเร็งพุท้ด้า เมืองกวางโจว ประเทศจีน เดินทางรวม ๕ ครั้ง

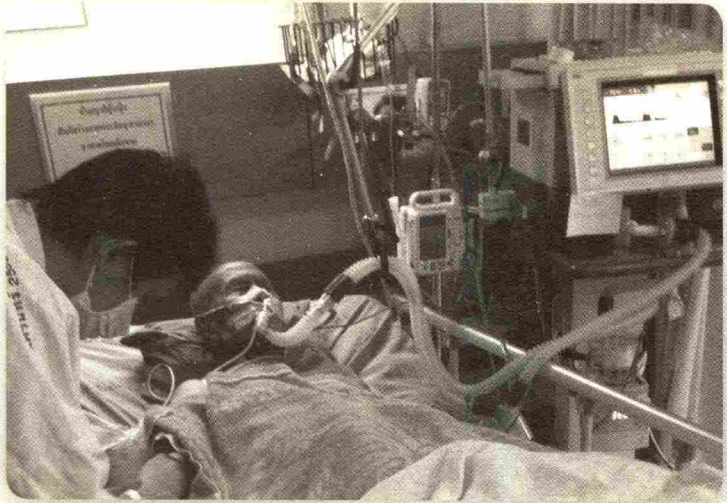
หลังจากครั้งสุดท้ายที่กลับจากจีน หลวงพ่อได้ตัดสินใจไปตรวจรักษากับนายแพทย์สมหมาย ทองประเสริฐ จังหวัดสิงห์บุรี โดยวิธีแพทย์ทางเลือก (สมุนไพร) ร่วมกับการรักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ณ โรงพยาบาลครีโนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น โดยมี รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ดร.มณฑิยา เบ็ลี ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด พร้อมกับทีมแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ อาการ
หลงผิดดีขึ้น ทรงตัว สามารถพูดคุย เดินทางไปเยี่ยมลูกศิษย์ ชื่นชม
ผลงานที่ท่านออกนโยบายสร้างไว้ได้ สามารถปฏิบัติกิจรับศรัทธา
สาธุชนตามความเหมาะสม ตามโอกาส โดยมี พระศิริพล สารตฤโก
(ครูบาหนุ่ม) เป็นพระอุปัชฌ์จากดูแลอย่างใกล้ชิดด้วยดีตลอดเวลา
ที่ทำการรักษา

พ.ศ. ๒๕๕๖ หลวงพ่อได้อนุญาตให้สร้างวัดถมุงคลขึ้นเป็น
รุ่นสุดท้ายของท่านในโอกาสวาระอันสำคัญ ท่านได้อธิษฐานจิตวัดถมุง
คลถึง ๗ วัน ทุกเวลา ๑๙.๐๐ น. เมื่อเสร็จสิ้น ท่านได้มีภาวะติด
เชื้อ จึงต้องย้ายเข้ารักษาในห้องผู้ป่วยกึ่งวิกฤต การติดเชื้อได้หาย
เป็นปกติ แต่คณะแพทย์ก็ยังให้รักษาอยู่ในห้องเดิมเพื่อความใกล้ชิด
ในการดูแลจากทีมแพทย์

ต่อมาโรคมะเร็งได้กำเริบทำให้เกิดแผลลุกลามกัดกินเนื้อ
รวมถึงเนื้อตายได้หลุดออกเป็นรูตรงคอ แผลเริ่มลุกลามขยายใหญ่
ขึ้นเรื่อยๆ จนใหญ่ขนาดฝ่ามือ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถที่จะกระทบ
จิตใจหรือทำให้ท่านบ่นเจ็บปวดได้เลยแม้แต่นิด

ผู้เขียนกราบเรียนท่านว่า “หลวงพ่อกจะมาพุทฺธโร อยู่นี้จะ
บรรเทาลงไหม? ถ้าหากปวดก็ให้บอกหมอ เขาจะได้ให้ยาแก้ปวดจ้ะ”

ท่านตอบว่า “จิตกับกายเป็นของแยกออกจากกัน” ลึ้นๆ ที่
ท่านตอบผู้เขียน

พระอุปัฏฐากกราบเรียนท่านว่า “หลวงพ่อปวดไหม”

ท่านก็มีแต่สายหัว นั่นคือ “ไม่ปวด”

ครั้งหนึ่ง ทีมแพทย์จากโรงพยาบาลศิริราช ได้มาทราบและดูอาการท่าน ทุกแพทย์ลงความเห็นว่าเป็นคนปัญญาชนทั่วไปต้องปวดจนเสียชีวิตไปนานแล้ว

“หลวงพ่อดองข้ามพันเวทนาแล้วอย่างแน่นอน” คำรำลือนี้ทำให้คณะแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่การแพทย์ เกิดศรัทธาอย่างยิ่ง เพราะตลอดการรักษาของหลวงพ่ोजนวินาทีสุดท้าย ไม่มีการให้ยาแก้ปวดหรือมอร์ฟีนชนิดใดๆ เลยแม้แต่หยดเดียว เวลา ๓ ปีเศษ ไม่มีคำใดออกจากปากหลวงพ่อเลยในเรื่องการเจ็บปวด

พระขันติ (อดทนอดกลั้น) **พระวิริยะ** (ความเพียรอย่างยิ่ง) **พระขันติวิริโย** มหาภิกษุผู้มีความเพียร ความอดทนบากบั่นต่อเวทนาในสังขาร ได้เข้าใจถึงความเป็นไปของธาตุทั้ง ๔ อย่างแจ่มจรัส สว่าง สงบ ในชั้นดิตรรรมญาณ แผ่เมตตาบารมียังสรรพสัตว์น้อยใหญ่ เหล่าสัมภเวสีที่มาขอส่วนบุญ

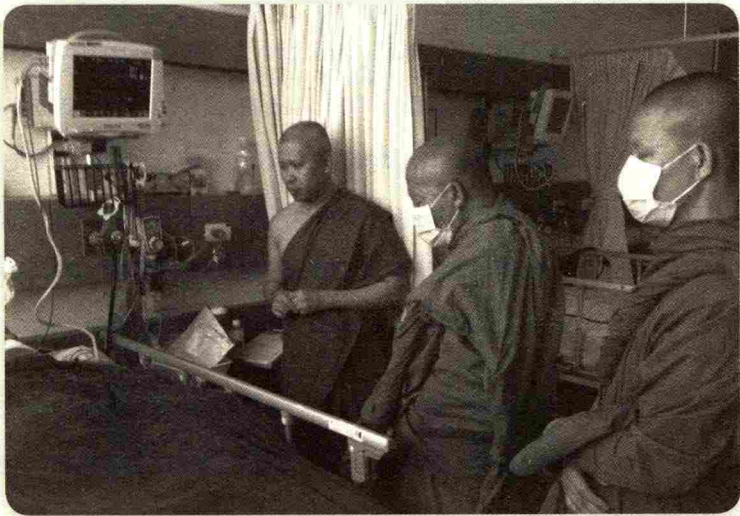
ท่านพบเห็นเจ็บแสบแฉะแฉ่ำ โดยท่านซึ่งบอกเล่าบ้างแก่พระอุปัฏฐากผู้ใกล้ชิดท่าน เช่น ยมบาลมารับเอาพระปวดยอยู่เตียงนั้น เตียงนี้ และรุ่งเช้า เตียงนั้นละสังขารตามท่านปรารถนาทั้งสิ้น ท่านเล่าว่า เสียตายไม่ได้เร่งภาวนาตั้งแต่ยังหนุ่ม เพราะติดภารกิจการบริหารในคณะสงฆ์ตั้งแต่เป็นเลขาคหลวงปู่พระธรรมเจดีย์ จนรับตำแหน่งบริหารมาตลอด การภาวนาสมาธิจิตจึงเป็นไปตามอัตรภาวะที่ทำได้ในแต่ละวันอันเป็นประจำคือ การไหว้พระทำวัตรสวดมนต์ทำความเพียร เป็นกิจวัตร

ในช่วงท่านอาพาธ ผู้เขียนเคยกราบเรียนถามท่านว่า “หลวงพ่อกลับไปเยี่ยมวัดโพธิสมภรณ์ไหม ไปพักผ่อนเปลี่ยนสถานที่บ้างเกรงว่าอยู่โรงพยาบาลนานท่านจะเบื่อ”

ท่านตอบผู้เขียนว่า “ไม่มีประโยชน์อันใดที่จะต้องกลับไปอีกอยู่ที่ไหนๆ ก็เหมือนกัน อยู่ที่จิตในการทำเพียรภาวนา”

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ท่านได้เกิดอาการช็อก เนื่องจากติดเชื้อในกระแสเลือด คณะแพทย์ได้ให้ยาปฏิชีวนะ รวมถึงฉีดยากระตุ้นความดัน จึงทำให้หลวงพ่อฟื้นกลับมา แต่อาการครั้งนั้น หลวงพ่อไม่ตอบสนองทางใดเลยถึง ๔ วัน พระอุปัชฌาภได้ดูแลอย่างใกล้ชิดติดตามอาการร่วมกับทีมแพทย์ และคอยรายงานอาการ แก่ญาติโยมเป็นระยะ

ผู้เขียนได้แต่เฝ้าดูอาการร่วมกับพระอุปัชฌาภอย่างหมดความหวัง แต่จิตใจพระอุปัชฌาภเข้มแข็งมาก เชื่อว่าหลวงพ่อดีขึ้น บ่ายของวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ท่านลืมตาขึ้นและรับรู้อย่างปกติ

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ แหวตาของท่านเริ่มลอย ไม่ตอบรับ ซึ่งแพทย์วินิจฉัยว่า การลืมตาของท่านบางเวลาตั้งแต่ บัดนี้ไปเป็นด้วยเซลล์มะเร็งได้ลุกลามเข้าส่วนสำคัญ ดังนั้น เชื่อว่า ท่านไม่รับรู้เช่นปกติแล้ว อาการต่างๆ เริ่มแทรกซ้อนตามลำดับ ลำไส้ ไม่ทำงาน ตับวาย ผิวหลวงพ่อก็เริ่มเหลือง สังเกตได้ชัดบนแผ่นหลัง เวลาพลิกองค์ท่าน ตาเริ่มเหลืองเข้มขึ้น อาการทรุดลงตามลำดับ

เช้าวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ความดันได้ลดลงเรื่อยๆ แพทย์ได้ให้ยากระตุ้นความดันจนถึงขีดสุด รักษาประคอง ภาวะขั้นของหลวงพ่อบริเวณความสามารถ ศรัทธาญาติโยมทั่วสารทิศ มาเฝ้าอาการหลวงพ่อกิ่งภายในภายนอกห้องผู้ป่วยถึงวิกฤตจนสิ้น ทำให้เวลา ๑๗.๐๐ น. โดยประมาณ ได้จัดการเคลียร์พระสงฆ์ที่ อาพาธรวมทั้งเตียงรักษาภายในห้องจนโล่ง เพื่อรองรับพระภิกษุ สามเณร ศรัทธาญาติโยมใกล้เคียง

ฝนได้ตกกระหน่ำตั้งแต่ช่วงบ่าย ฟ้าร้องสะท้อนลั่นคำราม
ฟ้าเมืองขอนแก่นมีดลัว้ตลอดบ่าย ลมพัดแรง กระแทกตัวตึกจน
เกิดเสียงสะท้อน

๑๘.๐๐ น. คณะแพทย์ได้เชิญคณะญาติ ศิษยานุศิษย์ฝ่าย
สงฆ์ ขมารวาส ประชุม รับทราบอาการวิกฤตของหลวงพ่อก และแจ้ง
ว่า ตามคำวินิจฉัยแพทย์จากอาการโดยทั่วไปของคนที่ไข้ ปกติอาการ
นี้จะอยู่ระหว่าง ๔-๖ ชั่วโมง ผู้ป่วยจึงจะเสียชีวิตตามทฤษฎี

แต่ในทางเดียวกัน คณะแพทย์ผู้รักษาได้กล่าวต่อว่า สำหรับ
อาการของพระอริยเจ้า เช่น หลวงพ่อก เราไม่สามารถคาดเดาเรื่องเวลา
หรืออาการได้เลย เนื่องจากสภาวะจิตของท่านเกินวิทยาศาสตร์
จะพิสูจน์หรืออธิบายได้

หลังจากออกจากห้องประชุม ประมาณ ๑๘.๒๐ น. โดย
ประมาณ ผู้เขียนได้กลับเข้าไปในห้อง นั่งอยู่ข้างเตียงของหลวงพ่อก
เพียงลำพัง ส่วนพระอุปัชฌ์จาก คณะสงฆ์ ได้แยกไปเก็บเตรียมสิ่งของ
เพื่อรอรับกับเหตุการณ์อันจักเกิดต่อไปในภาย ๔-๖ ชั่วโมงตามทฤษฎี
ญาติโยมส่วนใหญ่รออยู่นอกห้องผู้ป่วยวิกฤต

ห่างจากเตียงผู้ป่วย ด้านปลายเท้าองค์หลวงพ่อมีสัทธิงวิหริก ในหลวงพ่อ ๔-๕ คน นั่งติดผนังห้องห่างเตียงประมาณ ๕-๖ เมตร นั่งหลับตาทำสมาธิภาวนา ด้านประตูทางเข้าออกภายในห้อง มีบุรุษพยาบาลพร้อมแพทย์นั่งดูอาการทางจอคอมพิวเตอร์ ผู้เขียนเปิดม่านดูภายนอกพบว่าฝนเริ่มหยุดตก จึงเข้าไปดูอาการหายใจของหลวงพ่อ รวมทั้งดูจอ พบว่าความดันอยู่ประมาณ ๔๗ ทุกอย่างยังดำเนินต่อไปได้ จึงนั่งฟังผนังอยู่ข้างเตียงห่างองค์ท่านประมาณคอกเศษๆ

เวลาผ่านไปประมาณ ๗-๑๐ นาที ฟันตึกไทว ประหนึ่งมีแรงสะเทือน ฟังร้องคำรามครั้งหนึ่ง ผู้เขียนลุกขึ้นยืนด้วยความตกใจ สายตาพยายามดูเพื่อจะจับตาดูอาการหายใจ ทันใดนั้น เครื่องวัดความดันได้ร้องเตือนเสียงดังยาวทันที บุรุษพยาบาล แพทย์ได้วิ่งมาดูและบอกแก่ผู้เขียนว่า ความดันหลวงพ่อไม่สามารถวัดได้แล้ว นั่นคือ สัญญาณชีพของท่านได้ดับลงแล้วในเวลา ๑๙.๓๗ น.

จากเสียงเตือน ทำให้พระอุปัฏฐาก คณะสงฆ์ ศรัทธาสาธุศิษย์ ได้กรุณาเข้ามาในห้องอย่างรวดเร็ว อาการหายใจของท่านนั้นเป็นไปตามแรงดันของเครื่องช่วยหายใจตามจังหวะ คลื่นหัวใจของหลวงพ่อ จากจอแสดงของเครื่องมือแพทย์ได้หยุดลงเวลา ๒๐.๒๐ น. และกระดิ่งกลับคืนขึ้นมาก็กระยะหนึ่ง จวบจนเวลา ๒๐.๓๒ น. ทุกอย่างจึงสงบสิ้นลง เสียงเครื่องดังขึ้นอีกครั้ง

พระอริยเจ้านามว่า **พระมหาภิกขุขนฺตีวริโย** ได้ละสังขารอย่าง
สมบูรณ์ เรียบ สงบ งดงาม จวบจนวินาทีสุดท้าย คงเหลือไว้แต่
เมตตาธรรมทาน คุณธรรม ภาพจริยวัตรอันสงบนิ่งที่หลงตา
พระมหาบัวยกย่องไว้ว่าเป็นผู้เลิศในทางไม่โกรธ มรดกธรรมคำสอน
อันเรียบง่ายของหลวงปู่ ภาพความทรงจำ ผลงาน ถาวรวัตถุใน
พระพุทธศาสนา อันเป็นรอยมือเท้าแห่ง **“มณีวีรเพชรแห่งป่าปูลู
พระอารามหลวงวัดโพธิสมภรณ์”**

พระมหาเถระองค์ประเสริฐได้ดับขันธลง สิริอายุ ๙๐ ปี ๕
เดือน ๑๙ วัน ๗๐ พรรษา หลังการดับขันธลงได้ ๒๑ วัน เกศาธาตุ
ที่โกน โลหิตธาตุ บุพโพธาตุ ที่เหลือจากการรักษาที่ทางโรงพยาบาล
ได้เก็บและแจกแก่สานุศิษย์ ได้แปรสภาพเป็นพระธาตุอย่างอัศจรรย์
และเริ่มทยอยแปรสภาพเรื่อยๆ เป็นเกล็ดเล็กเกล็ดน้อย สีแฉววาว
บ้าง ชุ่นขาวบ้าง เกล็ดแดงใสบ้าง จับตัวเป็นก้อนบ้าง แม้แต่ในรูปหล่อ
๙ นิ้ว รุ่นสุดท้ายที่บรรจุเกศาธาตุใสในหลอดแก้วใต้ฐานก็ยังทยอย
แปรสภาพ เป็นที่ประจักษ์แก่ศรัทธาสาธุชนศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่

เป็นอันว่า การบวชเพื่อลดละ ปฏิบัติพรหมจรรย์ ตามแนวทาง
พุทธศาสนาเพื่อพ้นจากทุกข์ ๗๐ พรรษา ในพุทธศาสนาของหลวงปู่
ได้สมบูรณ์พร้อมถ้วนทุกประการ ควรแก่การกราบไหว้จากสาธุชน
โดยสมบูรณ์

โพธิ์แดง แดง ๗ ธรรมบท
๗๗๗ มี ๗ แดง ๗๗๗ ๗๗๗
๗๗๗

- ๑ รากน้ำ
- ๒ รากน้ำ
- ๓ รากน้ำ
- ๔ รากน้ำ
- ๕ รากน้ำ
- ๖ รากน้ำ
- ๗ รากน้ำ

๗๗๗ รากน้ำ ๗๗๗ ๗๗๗
๗๗๗ รากน้ำ ๗๗๗ ๗๗๗
๗๗๗ รากน้ำ ๗๗๗ ๗๗๗
๗๗๗ รากน้ำ ๗๗๗ ๗๗๗

๑๖๘ ขันติวิริยาธรรมานุสรณ์

๑๑๖

๑ ๑๑๖

๒ ๑๑๖

๓ ๑๑๖

๑๑๖ ๑๑๖

๑๑๖ ๑๑๖

๑๑๖ ๑๑๖

๑๑๖ ๑๑๖

๑๑๖ ๑๑๖

๑๑๖

ชาปนแก่วรดน้ำ

- ๑ กะดกน้ำขาว
- ๒ " น้ำส้ม
- ๓ รอยน้ำ
- ๔ แก่นตะตือ
- ๕ สารส้ม

ชาปนแก่วรดน้ำ ๒๐๐
 รอยน้ำ สารส้ม น้ำส้ม
 น้ำขาว ๑๕ แก่นตะตือ ๑๕
 ๓๐

ชาปน-ต้มแก่วรดน้ำ

- 1 มะละ กอ ๑๐ 1 ลูก
- 2 สารส้ม 1 กำมือ มะขาม
- 3 กะทิ ๑๐ ๓-๔ ข้วย

วิธี ๑ นำเอา มะละ กอ มา เาะ แล้วหั่น
 ๓๐/๑๐ สารส้ม และ กะทิ ๑๐ ๑๕
 กะทิ ๑๐ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕
 ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕
 ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕ ๑๕

- ๓. การวัดสิ่งต่าง ๆ -

๑. เมล็ดธัญพืช และ แก่นไม้
ชั่งน้ำหนัก เหน็บตาชั่ง

๒. การวัดสิ่งต่าง ๆ

- 1. ไร่ ๑๕๐
- ๒. ไร่ ๑๕๐
- ๓. ไร่ ๑๕๐
- ๔. ไร่ ๑๕๐ (๒๐๐)

๓. ไร่

แผ่นดิน, ที่วัดไม่ออก ออก
๓ ไร่ ๑๕๐

- 1. ไร่ ๑๕๐
- ๒. ไร่ ๑๕๐ ๒๐๐ ไร่ ๑๕๐

แก้วรัตน์ ๑๖ ทวาร

- 1 แก้วรัตนทวาร ๑๖ ทวาร
- 2 " " ๒๓ สุธรรมาทวาร
- 3 ทวาร
- 4 แก้วรัตนทวาร หรือ ทวาร
แก้วรัตน์ (แก้วรัตนทวาร)

แก้วรัตน

- 1 แก้วรัตน (๒๓ ทวาร)
- 2 แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๓ ทวาร

แก้วรัตน ๓๐ (๑๖ ทวาร)

- ๑ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๒ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๓ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๔ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๕ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๖ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร
- ๗ แก้วรัตน ๑๖ ทวาร

๒๖ แก้ว

๑. สักการะ ไชยธรรม
 ๒. ธรรม ๓. ธรรม
 ๔. ธรรม ๕. ธรรม
 ๖. ธรรม ๗. ธรรม
 ๘. ธรรม ๙. ธรรม
 ๑๐. ธรรม ๑๑. ธรรม
 ๑๒. ธรรม ๑๓. ธรรม
 ๑๔. ธรรม ๑๕. ธรรม
 ๑๖. ธรรม ๑๗. ธรรม
 ๑๘. ธรรม ๑๙. ธรรม
 ๒๐. ธรรม ๒๑. ธรรม

๒๒. ธรรม ๒๓. ธรรม
 ๒๔. ธรรม ๒๕. ธรรม
 ๒๖. ธรรม ๒๗. ธรรม
 ๒๘. ธรรม ๒๙. ธรรม
 ๓๐. ธรรม ๓๑. ธรรม
 ๓๒. ธรรม ๓๓. ธรรม
 ๓๔. ธรรม ๓๕. ธรรม
 ๓๖. ธรรม ๓๗. ธรรม
 ๓๘. ธรรม ๓๙. ธรรม
 ๔๐. ธรรม ๔๑. ธรรม

วิธีรับทราบวิธีของลูก

- 1 แก่นสูง
 - 2 แก่นคู่
 - ๓ แก่น ๑๑๖
 - ๔ หัวของ (๑๐๒๓๖๗๘๙๑๐)
 - ๕ ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐
 - ๖ กอแก้ว ๑๖๖
- ทั้งนี้ ของบ่งชี้ ตามที่

วิธีรับทราบวิธี

- ๑ รากทอง
 - ๒ รากพริก
 - ๓ ใบมะกอก
 - ๔ ต้นไม้ ๓ ๑๐๑ (จีนทอง)
- ๕ วิธีรับทราบการ มีอีกแบบหนึ่ง
กษ หรือ ๓๓๓๓๓

แก่ง ๗๐ ๕ หรือมากกว่า

- ๑ เครื่องมือ
- ๒ ส่วนสูง ๑๕
- ๓ แก่ง
- ๔ ภาชนะ
- ๕ ภาชนะ
- ๖ ภาชนะ
- ๗ ภาชนะ
- ๘ ภาชนะ
- ๙ ภาชนะ
- ๑๐ ภาชนะ
- ๑๑ ภาชนะ
- ๑๒ ภาชนะ
- ๑๓ ภาชนะ
- ๑๔ ภาชนะ
- ๑๕ ภาชนะ
- ๑๖ ภาชนะ
- ๑๗ ภาชนะ
- ๑๘ ภาชนะ
- ๑๙ ภาชนะ
- ๒๐ ภาชนะ
- ๒๑ ภาชนะ
- ๒๒ ภาชนะ
- ๒๓ ภาชนะ
- ๒๔ ภาชนะ
- ๒๕ ภาชนะ
- ๒๖ ภาชนะ
- ๒๗ ภาชนะ
- ๒๘ ภาชนะ
- ๒๙ ภาชนะ
- ๓๐ ภาชนะ
- ๓๑ ภาชนะ
- ๓๒ ภาชนะ
- ๓๓ ภาชนะ
- ๓๔ ภาชนะ
- ๓๕ ภาชนะ
- ๓๖ ภาชนะ
- ๓๗ ภาชนะ
- ๓๘ ภาชนะ
- ๓๙ ภาชนะ
- ๔๐ ภาชนะ
- ๔๑ ภาชนะ
- ๔๒ ภาชนะ
- ๔๓ ภาชนะ
- ๔๔ ภาชนะ
- ๔๕ ภาชนะ
- ๔๖ ภาชนะ
- ๔๗ ภาชนะ
- ๔๘ ภาชนะ
- ๔๙ ภาชนะ
- ๕๐ ภาชนะ

๑. ๑๖๖ มี ๓๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖

๒. ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖

๓. ๑๖๖ ๑๖๖

๑. ๑๖๖ ๑๖๖

๒. ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖

๓. ๑๖๖ ๑๖๖

๔. ๑๖๖ ๑๖๖

๕. ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖

๖. ๑๖๖ ๑๖๖

๗๓. ตมฺหํ สกฺขํ

- 1. ภาวํ สกฺขํ ๒. ภาวํ สกฺขํ
- 3. ภาวํ สกฺขํ ๔. ภาวํ สกฺขํ
- 5. ภาวํ สกฺขํ ๖. ภาวํ สกฺขํ

๗๔. ตมฺหํ สกฺขํ

- 1. ภาวํ สกฺขํ ๒. ภาวํ สกฺขํ
- ๓. ภาวํ สกฺขํ ๔. ภาวํ สกฺขํ

๗๕. ตมฺหํ สกฺขํ

- ๑. ภาวํ สกฺขํ ๒. ภาวํ สกฺขํ
- ๓. ภาวํ สกฺขํ ๔. ภาวํ สกฺขํ

บทที่ ๑๑

ใจที่ใส ปราศจากมลทิน ตาม คัมภีร์
วิสุทธิธรรม ๑๑๓ ๓ ๓๓ ๓๓
วิสุทธิธรรม

บทที่ ๑๒

ใจที่ใส ปราศจากมลทิน ๒ ๓๓๓ ๓๓๓
๓ ๓๓๓ ๓๓๓ ๓๓๓ ๓๓๓
วิสุทธิธรรม ๑๑๓ ๓ ๓๓ ๓๓

บทกวีเสกโรงเรียน

รู้คิดเอาภาคซ้อ พี่ยู ๓๘๗
กิน ๔๓๒๓๗ ๕๖๗๘๙

บทกวีข้อ ๑๗

๑ หัวหมากหน้า ๒ หัวขลุ
๓ หัวขลุ ๔ รากเคหมัด
๕ หัวเคหมัด ๖ กอจระเข้
๗ รากขลุ ๘ หัวขลุ
กิน

บทกวีข้อ (๕๖๗๘๙๐)

Doto

Neurobion

บทกวี

บทกวีโรงเรียน

๑๓๓ เรื่อง ๑๖

พุทธเจ้า พุทธเจ้า อหิงสา อหิงสา

พุทธเจ้า ๓

อหิงสา อหิงสา อหิงสา อหิงสา

อหิงสา อหิงสา อหิงสา อหิงสา

อหิงสา อหิงสา อหิงสา อหิงสา

อหิงสา อหิงสา อหิงสา อหิงสา

บทกวี ๑๖

บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖
บทกวี ๑๖

๑) สักกาส์ ๑๖
๒) สักกาส์ ๑๖
๓) สักกาส์ ๑๖
๔) สักกาส์ ๑๖
๕) สักกาส์ ๑๖
๖) สักกาส์ ๑๖
๗) สักกาส์ ๑๖
๘) สักกาส์ ๑๖
๙) สักกาส์ ๑๖
๑๐) สักกาส์ ๑๖

พระรัตนตรัย มอ=๑ ๑ รัตนตรัย
พระรัตนตรัย มอ=๑ ๑ รัตนตรัย

๑ มอ=๑ ๑ รัตนตรัย
๑=๑=๑ ๑ รัตนตรัย ๑=๑=๑
รัตนตรัย ๑

๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย
๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย
๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย
๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย
๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย ๑ รัตนตรัย

บทเพลง ที่ เจ็ด เด็ด

เด็ดในหัว เด็ด มหันต์จุด ^{ใหญ่}
 มาบ ตพเสห์ พ่ รัทแระ ๓๖ ^{ผู้}
 หรือ แอมแอม ^{ผู้} ^{คน} ^{คน}
 เสห์ ๕ ๑๐๖ แอว ใหล่ ใหล่ ^{ผู้}
 เสห์ ๓๓๓ ๓๖๖ ๓๓๓
 ราชโศก ราชโศก
 มหุรรโศก อมหุรรโศก
 อกฉโศก อกุทกโศก
 ธีรกโศก อกุทกโศก
 ๑๑๑ ๑๑๑ ๑๑๑
 ๑๑๑

ราชโศก แต่พภวาชา
 ๑๑๑ ราชโศก ๑๑๑ ราชโศก
 มหุรรโศก ๑๑๑ มหุรรโศก

อุทฺธโรโตว แต่ อสมฺมุขจิตฺตํ
อุทฺธโรโตว* แต่ โฟทฺธํ
อุทฺธโรโตว แต่ นิกฺกิตฺตํ
อุทฺธโรโตว แต่ กุทฺธํ โสภ
กิตฺตํ อุทฺธโรโตว อังฆอโตว
นโรทฺธโรโตว
กิตฺตํ โสภ กิตฺตํ โสภ
กิตฺตํ โสภ กิตฺตํ โสภ
กิตฺตํ โสภ กิตฺตํ โสภ
กิตฺตํ โสภ กิตฺตํ โสภ

อิติมังโกล ๘ กษ

๓๓			๕๐
๗:	๕:	ล้า	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๕	๕๑	นบ	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗	๕๒	พท	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗	๕๓	โธ	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๖	๕๔	๗:	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๗	๕๕	๓:	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๘	๕๖	๑:	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๙	๕๗	๗	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๙	๕๗	๗	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓
๗๙	๕๗	๗	๗:๓๗ ๗/๒๓๓๓

หนึ่ง สาม กับ สอง
 กระพุ่ม ล้น พุ่ม
 อีกสอง
 เหล็ก ๒๒ ๒๒ ๒๒
 หิน ล้น ล้น ล้น
 ร่ม ล้น ล้น ล้น ล้น
 ๒๒ ๒๒ ๒๒ ๒๒

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่น
เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์
1000000 - 1550

- 1 หน้า
- 2 หน้า
- 3 หน้า
- 4 หน้า
- 5 หน้า
- 6 หน้า
- 7 หน้า

= ๑๐๐๐๐๐๐๐๐๐ =

๑. หน้า
๒. หน้า
๓. หน้า
๔. หน้า
๕. หน้า
๖. หน้า
๗. หน้า

ธรรมานุสรณ์ ๖

วัตถุมงคลในพระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณพระราชาวงศาจารย์

ในเรื่องวัตถุมงคลของหลวงพ่อบุญ ได้ทราบจากท่าน โดยตรง ท่านเคยเล่าว่า วัตถุมงคลของท่านที่สร้างครั้งแรกจริงๆ นั้น มีคหบดี (โรงน้ำปลา) เป็นผู้ขอสร้าง โดยท่านได้นำดินจากสังเวชนียสถานจากประเทศอินเดีย มาผสมมวลสารศักดิ์สิทธิ์มงคลที่ท่านได้ เก็บสะสมมาทั้งหมดรวมลงใส่พระผงรุ่นนี้ ซึ่งหลวงพ่อบุญเรียกว่า เหรียญรุ่นแรก ทั้งๆ ที่เป็นพระผง หลวงพ่อบุญชื่นชมว่า ช่างแกะสลักได้เหมือน งามถูกใจท่านยิ่งนัก

แต่กระนั้น พระรุ่นแรกก็ไม่ใช่ที่แพร่หลายเพราะหลวงพ่อบุญ ไม่แจกใคร ผู้เขียนเคยได้รับจากท่าน ๑ องค์ตั้งแต่เด็กๆ ต่อมา พ.ศ. ๒๕๔๓ หลวงพ่อบุญให้ผู้เขียนนำลงมาจดเป็นผงเพื่อทำพระผงรุ่น ๓ ของท่าน ออกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้เขียนเข้าใจว่าหมดไปแล้ว แต่เมื่อ กลางเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้เขียนและคณะสงฆ์ได้ขึ้นไป หารูปถ่ายเก่าๆ เพื่อนำมาลงหนังสือเล่มนี้ จึงพบว่า พระรุ่นนี้ยังเหลือ อยู่มากถึง ๔ กล่องเต็ม ทั้ง ๓ เนื้อ พิมพ์เล็ก พิมพ์ใหญ่ นับว่าโชค ดีมากที่พระในตำนานยังมีให้ศรัทธาชนในหลวงพ่อบุญได้เห็นเป็นทัศน ศรัทธา ทางสงฆ์ได้นำเข้าเก็บรักษาในที่ปลอดภัย และคาดว่าอาจจะ นำออกให้สาธุศิษย์หลวงพ่อบุญได้บูชา เพื่อหาทุนบูรณะเสนาสนะในกุฏิ หลวงพ่อบุญต่อไป ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นกับมติสงฆ์พิจารณา

ส่วนวัตถุมงคลรุ่นต่อๆ มาของหลวงพ่อ ผู้เขียนในฐานะผู้ใกล้ชิดติดตามหลวงพ่อ รวมถึงผู้สืบทอดสรรพวิชาของท่านเพียงผู้เดียว ขอยืนยันว่าวัตถุมงคลของหลวงพ่อนั้นมี ๑๒ รุ่น ล้วนได้รับอนุญาตโดยถูกต้องจากหลวงพ่อทั้งสิ้น ทั้งทางวาจา ทางลายลักษณ์อักษร เพราะผู้ที่ขอสร้างล้วนเป็นผู้มีศรัทธาในหลวงพ่อย่างเต็มที่ การสร้างวัตถุมงคลของหลวงพ่อนั้นไม่มีรุ่นใดที่หลวงพ่สั่งให้สร้างเอง ล้วนแต่สาธุศิษย์ขอสร้างทั้งสิ้น แล้วขอเมตตาท่านไปตรวจแบบดูงาน อธิษฐานจิตตามแต่ท่านเห็นสมควรเป็นกรณีไป

การสร้างวัตถุมงคลแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะเนื่องในงานทำบุญอายุวัฒนะ โดยออกจากศิษย์ท่านที่แยกย้ายไปเป็นเจ้าอาวาสตามอารามต่างๆ บางรุ่นจึงออกชื่อวัดอื่น เช่น วัดโนนสว่าง ทุกรุ่นล้วนหลวงพ่อได้อธิษฐานจิตเอง จึงจำแนกออกดังต่อไปนี้

- รุ่น ๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระเนื้อผง (คหบดีโรงน้ำปลาเมืองอุดรสมัยนั้นสร้างถวาย)
- รุ่น ๒ พ.ศ. ๒๕๔๓ พระกริ่งพระเจ้าสี่กั๊กัญญา (พระครูพิพัฒน์วิทยาคม วัดโนนสว่าง สร้างถวาย)
- รุ่น ๓ พ.ศ. ๒๕๔๔ พระผงพระเจ้าสี่กั๊กัญญา (ผู้เขียนสร้างถวาย)
- รุ่น ๔ พ.ศ. ๒๕๔๘ เหรียญรุ่นแรก “ขัดไม้ได้ หายห่วง” (คุณจิตตรสุมาลย์ ฤกษ์ชะสุต สร้างถวาย)
- รุ่น ๕ พ.ศ. ๒๕๔๙ เหรียญ “ร่มเย็นเป็นสุข” (เสี่ยโร สร้างถวาย)
- รุ่น ๖ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระสมเด็จพระเจ้าสี่กั๊กัญญา หลังยันต์แก้ว ๔ ดวง (ผู้เขียนสร้างถวาย)
- รุ่น ๗ พ.ศ. ๒๕๕๐ ล็อกเกต พิมพีใหญ่-เล็ก (คุณตุ้ม สร้างถวาย)

รุ่น ๘ พ.ศ. ๒๕๕๒ กริ่งรูปเหมือนขนาดห้อยคอ-รูปหล่อหน้าตัก
๕ นิ้ว (พระอาจารย์ต๋อย วัดนิมิตร์โพธิญาณ
สร้างถวาย)

รุ่น ๙ พ.ศ. ๒๕๕๓ เหรียญบูชาคุณ (ศิษย์มหาสารคามสร้างถวาย)

รุ่น ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๔ เหรียญ “ร่วมโพธิ์ทอง” (คุณณรงค์ ชินสถิต
สร้างถวาย)

พ.ศ. ๒๕๕๔ พระลีลาเนื้อชิน (พระมหาธานี ญาณวิสุทโธ
วัดป่าหนองแสง สร้างถวาย)

รุ่น ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ ล็อกเกต (คุณวันชัย วงศ์กมลชุนท์ สร้าง
ถวาย)

พ.ศ. ๒๕๕๕ พระผงหลวงปู่ทวด (พระอาจารย์ต๋อย วัด
นิมิตร์โพธิญาณ สร้างถวาย)

รุ่น ๑๒ พ.ศ. ๒๕๕๖ เหรียญ ๓๐๐ ปี (เจ้าเขื่อนวิเชียรศักดิ์ ณ
จำปาศักดิ์ ร่วมสร้างถวาย)

รูปหล่อ ๙ นิ้ว (คุณนพพร บุญลาโภ สร้าง
ถวาย)

วัดอุ้มงคลที่หลวงพ่อดิษฐานจิตจึงมีเพียง ๑๒ รุ่น เท่านั้น
ส่วนตะกรุด ผ้ายันต์ ผ้ายมงคล เป็นของเฉพาะศรัทธาบุคคลไปขอ
เมตตาหลวงพ่อก็เป็นกรณี ผู้เขียนจึงไม่สามารถในการระบุงลงได้

รุ่น ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๗ พระอาจารย์ต๋อย วัดนิมิตร์โพธิญาณ สร้าง
เหรียญแจกหน้าไฟในพิธีถวายเพลิงพระราชทาน
ในวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

คำอาราธนาพระลี้กวีตฤมถกของหลวงพ่อก่อนแขวนทุกครั้งที่
ที่ผู้เขียนได้รับการแนะนำจากหลวงพ่อโดยตรง จะได้นำลงไว้ในที่นี้
เพื่อผู้สนใจใฝ่รู้ได้ทราบพอเป็นสิริมงคล ว่าดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(๓ จบ)

นะโม พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมคุณพระพุทธเจ้า เชื่อว่าคุณพระพุทธเจ้า
ก่าจัดภัยได้จริง

นะโม รัชมัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมคุณพระธรรมเจ้า เชื่อว่าคุณพระธรรม
เจ้าก่าจัดภัยได้จริง

นะโม สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมคุณพระสังฆเจ้า เชื่อว่าคุณพระสังฆเจ้า
ก่าจัดภัยได้จริง

พุทโธ เป็นผู้ตื่นอยู่ ภะคะวา เป็นผู้มิใช่คน

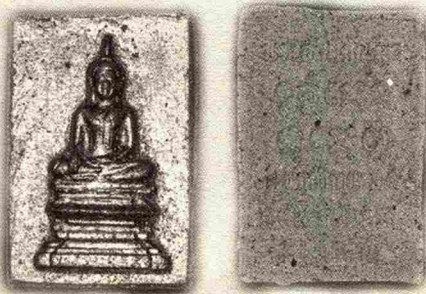
อิกะวิตติ เตสังนะทุ โสสาอะนิ โลกะวิฑู

รุ่น ๑

รุ่น ๒

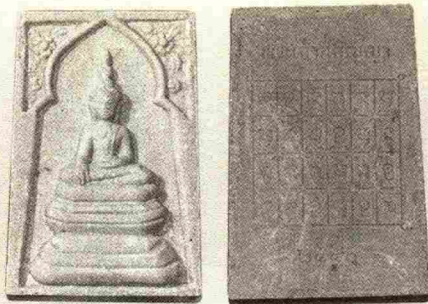
รุ่น ๓

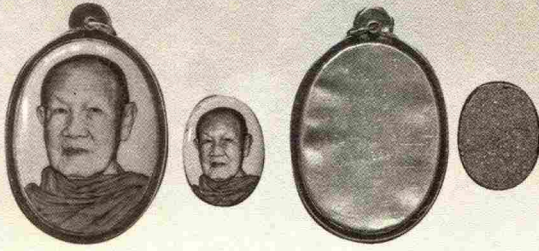
รุ่น ๔

รุ่น ๕

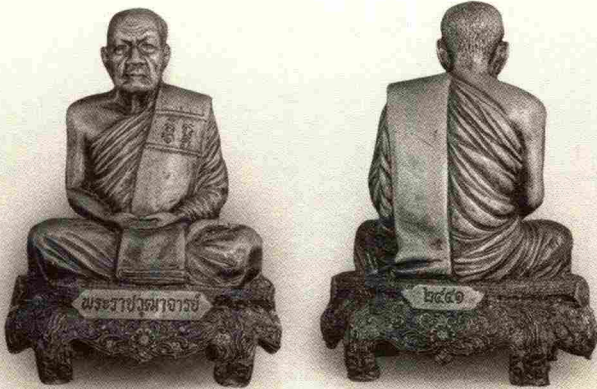
รุ่น ๖

รูป ๗

รูป ๘

รูป ๘

รุ่น ๙

รุ่น ๑๐

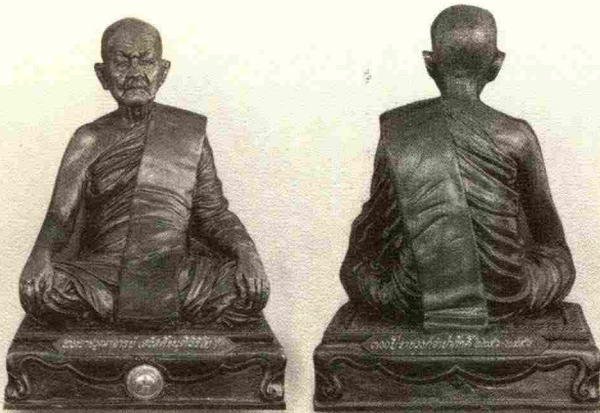
รุ่น ๑๐

รุ่น ๑๑

รุ่น ๑๑

รุ่น ๑๒

รูป ๑๒

ขันติวิริยาธรรมานุสรณ์

พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนฺติวิริโย)

เพชรน้ำเอกแห่งป่าป้อนวัดโพธิสมภรณ์

คณะจัดทำหนังสือ

พระราชวราลังการ
พระครูสุทธิปัญญาวัฒน์
พระศิริพล สารัตถิโก
ปฐมพงศ์ ลี้มเจริญ ฌ จัมปาศักดิ์
อิทธิราชย์ นันขันตี

ขอกราบขอบพระคุณ

ภาคชีวประวัติข้อมูลบางส่วนได้อ้างอิงจากหนังสือ
“เจ้าคุณอุตรผู้จําอดีตชาติได้” โดย พระราชญาณกวี
(ปิยโสภณ)

ผู้ประสานงาน

กิตติธรา รวมธรรม

ช่างภาพ

ประสิทธิ์ เหล่าเราวิโรจน์

ณพล ธนาวัชรากุล

ธานินทร์ วงศ์อาษา

อนุชา ลี้มชัยพฤกษ์

ตุลธร อาจบำรุง

ออกแบบ

สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๘๕ ๒๒๕๕-๕

โทรสาร ๐๒ ๖๘๕ ๒๒๙๘-๙

www.dmgbooks.com

จำนวนพิมพ์

๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัทไพบูลย์อ็อฟเซต จำกัด

พิมพ์แจกพระราชทานเพลิงศพ พระราชวุฒาจารย์ (สวัสด์ ขนฺติวิริโย)

อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี (ธรรมยุต)

และอดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์

ณ เมรุชั่วคราว วัดโพธิสมภรณ์ ตำบลหมากแข้ง

อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

တို့ကို ကွယ်လွန်စေ
မည်ဆိုရာမှာ အလွန်အမင်း
အတုအမည်ကို မှီလျော်စေ
ကိစ္စပင်မည် ဟု ကိုယ်တို့
အား မည်သို့

သို့လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် သို့မဟုတ် သို့မဟုတ်
အိမ်ထောင်ရေး သို့မဟုတ် အိမ်ထောင်ရေး
အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး
အိမ်ထောင်ရေး

အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး
အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး
အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး
အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး

အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး အိမ်ထောင်ရေး
(အိမ်ထောင်ရေး)

အိမ်ထောင်ရေး

